WARSZAWSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY

WARSZAWSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY
WYDZIAŁ LEKARSKI

PRZEWODNIK DYDAKTYCZNY

DLA STUDENTÓW VI ROKU KIERUNKU LEKARSKIEGO

(STUDIA STACJONARNE)

Rok akademicki 2026/2027

„Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusów, przysługują WUM. Sylabusy mogą być wykorzystywane dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusów w innych celach wymaga zgody WUM."

SPIS TREŚCI

1.	WŁADZE WARSZAWSKIEGO UNIWERSYTETU MEDYCZNEGO	3
2.	SKŁAD SAMORZĄDU STUDENTÓW WYDZIAŁU LEKARSKIEGO	4
3.	PODZIAŁ ROKU AKADEMICKIEGO 2026/2027	5
4.	PLAN STUDIÓW NA ROK AKADEMICKI 2026/2027	6
5.	CHOROBY WEWNĘTRZNE – KARDIOLOGIA 2	9
6.	CHOROBY WEWNĘTRZNE - ENDOKRYNOLOGIA	15
7.	CHOROBY WEWNĘTRZNE - GASTROENTEROLOGIA	21
8.	CHOROBY WEWNĘTRZNE – DIABETOLOGIA	27
9.	CHOROBY WEWNĘTRZNE – ZAJĘCIA PRAKTYCZNE	32
10.	PEDIATRIA	43
11.	PEDIATRIA - KARDIOLOGIA	54
12.	PEDIATRIA - NEONATOLOGIA	60
13.	CHIRURGIA	66
14.	CHIRURGIA - KARDIOCHIRURGIA	78
15.	GINEKOLOGIA I POŁOŻNICTWO	84
16.	PSYCHIATRIA	94
17.	MEDYCYNA RATUNKOWA	102
18.	MEDYCYNA RODZINNA	113

WŁADZE WARSZAWSKIEGO UNIWERSYTETU MEDYCZNEGO

Rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego - prof. dr hab. n. med. Rafał Krenke

Prorektor ds. Studenckich i Kształcenia - prof. dr hab. n. med. Marek Kuch

Prorektor ds. Nauki i Transferu Technologii - prof. dr hab. n. med. i n. o zdr. Marcin Sobczak

Prorektorka ds. Klinicznych i Inwestycji - prof. dr hab. n. med. Agnieszka Cudnoch-Jędrzejewska

Prorektorka ds. Personalnych i Organizacyjnych - prof. dr hab. n. med. Dorota Olczak-Kowalczyk

Prorektor ds. Umiędzynarodowienia, Promocji i Rozwoju - prof. dr hab. n. med. i n. o zdr. Michał Grąt

WŁADZE WYDZIAŁU LEKARSKIEGO

Dziekan Wydziału Lekarskiego - prof. dr hab. n. med. Paweł Włodarski

Prodziekan ds. Studenckich I-II roku – prof. dr hab. n med. Renata Główczyńska

Prodziekan ds. Studenckich III-IV roku - prof. dr hab. n. med. Aleksandra Banaszkiewicz

Prodziekan ds. Studenckich V-VI roku - prof. dr hab. n. med. Tadeusz Grochowiecki

Prodziekan ds. Programów i Jakości Kształcenia - prof. dr hab. n. med. Aneta Nitsch-Osuch

Prodziekan ds. Studenckich English Division - dr hab. n. med. Jacek Sieńko

DZIEKANAT WYDZIAŁU LEKARSKIEGO

ul. Żwirki i Wigury 61, 02-091 Warszawa

Kierownik Dziekanatu - mgr Ilona Bojemska

Zastępca Kierownika Dziekanatu - Magdalena Rojek

Opiekun VI roku - dr n. med. Maciej Jędrasik

Sprawy studentów VI roku -– mgr Ewelina Jesionek

Budynek Rektoratu, VI piętro, pokój 611, tel. (22) 57 20 215

Sprawy studenckie załatwiane są w następujących dniach i godzinach:

Poniedziałek	**09.00-15.00**
Wtorek	**NIECZYNNE**
Środa	**09.00-15.00**
Czwartek	**09.00-15.00**
Piątek	**09.00-15.00**

Samorząd Studentów Wydziału Lekarskiego

PODZIAŁ ROKU AKADEMICKIEGO 2026/2027

SEMESTR ZIMOWY

01.10.2026	**20.12.2026**	**zajęcia dydaktyczne**	11 tygodni
21.12.2026	03.01.2027	przerwa świąteczna	
04.01.2027	**31.01.2027**	**zajęcia dydaktyczne**	4 tygodnie
01.02.2027	07.02.2027	sesja egzaminacyjna zimowa	
08.02.2027	14.02.2027	przerwa semestralna	
15.02.2027	21.02.2027	sesja poprawkowa	

SEMESTR LETNI

22.02.2027	**24.03.2027**	**zajęcia dydaktyczne**	4,5 tygodnia
25.03.2027	31.03.2027	przerwa świąteczna	
01.04.2027	**13.06.2027**	**zajęcia dydaktyczne**	10,5 tygodnia
14.06.2027	20.06.2027	przerwa na przygotowanie do sesji	
21.06.2027	11.07.2027	sesja egzaminacyjna letnia	
12.07.2027	30.09.2027	przerwa wakacyjna w tym:	
30.08.2027	19.09.2027	sesja poprawkowa	

Plan studiów na rok akademicki 2026/2027

Wydział Lekarski, kierunek lekarski, studia 6 letnie stacjonarne - VI rok

Przedmiot (1) – semestr zimowy; (2) – semestr letni	forma zaliczenia	ECTS	ilość godzin	seminaria	ćwiczenia	Jednostki nauczające	
Choroby wewnętrzne - Kardiologia 2 (1,2)	egzamin	2	30	5	25	1WR	I Katedra i Klinika Kardiologii
Choroby wewnętrzne – Endokrynologia (1,2)		2	30	10	20	1WN	Katedra i Klinika Chorób Wewnętrznych i Endokrynologii
						2W4	Katedra i Klinika Chorób Wewnętrznych, Endokrynologii i Diabetologii
Choroby wewnętrzne – Gastroenterologia (1,2)		3	42	14	28	1WZ	Klinika Gastroenterologii i Chorób Wewnętrznych
						1WO	Klinika Diabetologii i Chorób Wewnętrznych
Choroby wewnętrzne – Diabetologia (1,2)		1	18	6	12	1WO	Klinika Diabetologii i Chorób Wewnętrznych
Choroby wewnętrzne - zajęcia praktyczne (1,2)		8	120	40	80	1WS	Katedra i Klinika Chorób Wewnętrznych, Nadciśnienia Tętniczego i Angiologii
						1WR	I Katedra i Klinika Kardiologii
						WLS11	Klinika Chorób Wewnętrznych. i Kardiologii z Centrum Diagnostyki i Leczenia Żylnej Choroby Zakrzepowo Zatorowej
						1WB2	Klinika Hepatologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych
						1WP	Katedra i Klinika Hematologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych
						1W22	Klinika Medycyny Transplantacyjnej, Immunologii, Nefrologii i Chorób Wewnętrznych
						2W4	Katedra i Klinika Chorób Wewnętrznych, Endokrynologii i Diabetologii
						2W6	Katedra i Klinika Kardiologii, Nadciśnienia Tętniczego i Chorób Wewnętrznych
Ginekologia i położnictwo (1,2)	egzamin	4	60	20	40	1W51	I Klinika Położnictwa i Ginekologii
						1W61	II Klinika Położnictwa, Ginekologii i Ginekologii Onkologicznej
						2WA	Katedra i Klinika Położnictwa, Chorób Kobiecych i Ginekologii Onkologicznej
Pediatria (1,2)	egzamin	6	90	30	60	2M6	Klinika Kardiologii Wieku Dziecięcego i Pediatrii Ogólnej
						1W44	Klinika Pediatrii

						1W45	Klinika Diabetologii Dziecięcej i Pediatrii
						1W33	Klinika Gastroenterologii i Żywienia Dzieci
						1W34	Klinika Pneumonologii i Alergologii Wieku Dziecięcego
						1WG	Katedra i Klinika Onkologii, Hematologii Dziecięcej, Transplantologii Klinicznej, Pediatrii i Chorób Rzadkich
						1WI	Katedra i Klinika Pediatrii i Nefrologii
Pediatria – Neonatologia (1,2)		2	30	10	20	1W63	Klinika Neonatologii i Intensywnej Terapii Noworodka
						1W51	I Klinika Położnictwa i Ginekologii
Chirurgia (1,2)	egzamin	6	90	30	60	1W8	Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej, Gastroenterologicznej i Onkologicznej
						1W14	Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej, Naczyniowej, Endokrynologicznej i Transplantacyjnej
						1WB1	Klinika Chirurgii Ogólnej Transplantacyjnej i Wątroby
						1W23	Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej i Transplantacyjnej
						2W1	I Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej i Naczyniowej
Chirurgia – Kardiochirurgia (1,2)		2	30	10	20	1WR1	Klinika Chirurgii Serca, Klatki Piersiowej i Transplantologii
Psychiatria (1,2)	egzamin	4	60	10	50	1WJ	Katedra i Klinika Psychiatryczna
						2WC	II Klinika Psychiatryczna
Medycyna ratunkowa (1,2)	egzamin	4	60	20	40	1MR	Zakład Medycyny Ratunkowej
Medycyna rodzinna (1,2)	egzamin	4	60	20	40	1MH	Katedra i Zakład Medycyny Rodzinnej
Specjalność wybrana przez studenta (2)	zaliczenie	12	180	60	120		
		60	900	285	615		

- **Na zajęciach klinicznych należy bezwzględnie przestrzegać zasad ograniczających transmisję zakażeń wewnątrzszpitalnych w czasie pracy w oddziale i kontaktu z pacjentami.**

  Zalecana jest odzież medyczna z krótkimi rękawami. Należy unikać noszenia odzieży prywatnej na terenie szpitali. W przypadku stosowania fartuchów medycznych na odzież prywatną muszą być one zapięte. Długie włosy muszą być spięte. Konieczna jest zmiana obuwia na obuwie robocze zgodnie z przepisami BHP. Przystępując do pracy w oddziale należy przestrzegać zasady „nic poniżej łokcia", tj. nie wolno mieć założonych zegarków i/lub biżuterii na kończynach górnych, pomalowanych paznokci. Należy postępować wg zasady „5 momentów higieny rąk". W przypadku zastosowania rękawic diagnostycznych należy założyć je po umyciu i /lub dezynfekcji dłoni, bezpośrednio przed kontaktem z pacjentem.
- **Konsultacje dydaktyczne dla studentów realizowane są przez nauczycieli z poszczególnych jednostek nauczających.**
- **Obecność na zajęciach jest obowiązkowa. O sposobie odrobienia usprawiedliwionych nieobecności decyduje Jednostka nauczająca.**
- **Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich**
- **Regulaminy egzaminów:**

  zarzadzenie-rektora-nr-99-z-dnia-30-lipca-2019-r.-zalacznik-nr-1-do-procedury-oceniania-studentow-.pdf

  zarzadzenie-rektora-nr-99-z-dnia-30-lipca-2019-r.-zalacznik-nr-2-do-procedury-oceniania-studentow-.pdf

  zarzadzenie-rektora-nr-99-z-dnia-30-lipca-2019-r.-zalacznik-nr-3-do-procedury-oceniania-studentow.pdf

  zarzadzenie-rektora-nr-99-z-dnia-30-lipca-2019-r.-zalacznik-nr-4-do-procedury-oceniania-studentow-.pdf

  zarzadzenie-rektora-nr-99-z-dnia-30-lipca-2019-r.-zalacznik-nr-5-do-procedury-oceniania-studentow-.pdf

CHOROBY WEWNĘTRZNE
KARDIOLOGIA 2

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2026/2027
Wydział	Lekarski
Kierunek studiów	Lekarski
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Zaliczenie
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	I Katedra i Klinika Kardiologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego ul. Banacha 1a, 02-097 Warszawa cardiology@wum.edu.pl
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Prof. Marcin Grabowski marcin.grabowski@wum.edu.pl
Koordynator przedmiotu	Prof. Paweł Balsam pawel.balsam@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus	Dr hab. Michał Marchel michal.marchel@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	Prof. Grzegorz Opolski Prof. Marcin Grabowski Prof. Zenon Huczek Prof. Janusz Kochman Prof. Paweł Balsam Prof. Renata Główczyńska Prof. Mariusz Tomaniak Prof. Agnieszka Kapłon-Cieślicka Prof. Łukasz Kołtowski Dr hab. Monika Budnik Dr hab. Aleksandra Gąsecka Dr hab. Agnieszka Kołodzińska

	Dr hab. Piotr Lodziński Dr hab. Michał Marchel Dr hab. Tomasz Mazurek Dr hab. Radosław Piątkowski Dr hab. Piotr Scisło Dr hab. Łukasz Januszkiewicz Dr hab. Arkadiusz Pietrasik Dr hab. Michał Peller Dr med. Marcin Michalak Dr med. Adam Rdzanek Dr med. Przemysław Stolarz

2. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	Rok VI, semestr 11 i 12	**Liczba punktów ECTS**	2
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ **Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim**	**Liczba godzin**	**Kalkulacja punktów ECTS**	
wykład (W)			
seminarium (S)	5	0,2	
ćwiczenia (C)	25	1	
e-learning (e-L)			
zajęcia praktyczne (ZP)			
praktyka zawodowa (PZ)			
Samodzielna praca studenta			
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	20	0,8	

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Przeprowadzanie badania podmiotowego ze szczególnym uwzględnieniem chorób sercowo-naczyniowych.
C2	Przeprowadzanie badania przedmiotowego ze szczególnym uwzględnieniem chorób sercowo-naczyniowych.
C3	Rozpoznawanie i diagnostyka różnicowa chorób sercowo-naczyniowych.
C4	Leczenie chorób sercowo-naczyniowych.

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	**Efekty w zakresie** *(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)*
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
E.W1	uwarunkowania środowiskowe i epidemiologiczne najczęstszych chorób układu sercowo- naczyniowego
E.W7 pkt.1	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w odniesieniu do najczęstszych chorób wewnętrznych występujących u osób dorosłych oraz ich powikłań: 1. chorób układu krążenia, w tym choroby niedokrwiennej serca, wad serca, chorób wsierdzia, mięśnia serca, osierdzia, niewydolności serca (ostrej i przewlekłej), chorób naczyń tętniczych i żylnych, nadciśnienia tętniczego – pierwotnego i wtórnego, nadciśnienia płucnego
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
E.U1	Przeprowadzać wywiad lekarski z pacjentem dorosłym
E.U3	Przeprowadzać pełne i ukierunkowane badanie fizykalne pacjenta dorosłego – ze szczególnym uwzględnieniem układu sercowo-naczyniowego
E.U7	Oceniać stan ogólny, stan przytomności i świadomości pacjenta
E.U13	Oceniać i opisywać stan somatyczny i psychiczny pacjenta
E.U14	Rozpoznawać stany bezpośredniego zagrożenia życia
E.U16	Planować postępowanie diagnostyczne, terapeutyczne i profilaktyczne
E.U18	Proponować indywidualizację obowiązujących wytycznych terapeutycznych oraz inne metody leczenia wobec nieskuteczności albo przeciwwskazańdo terapii standardowej
E.U20	Kwalifikować pacjenta do leczenia domowego i szpitalnego
E.U24	Interpretować badania laboratoryjne i identyfikuje przyczyny odchyleńod normy
E.U29 pkt 1,2,8	Wykonywać podstawowe procedury i zabiegi lekarskie, w tym: 1. pomiar temperatury ciała, pomiar tętna, nieinwazyjny pomiar ciśnienia tętniczego 2. monitorowanie parametrów życiowych przy pomocy kardiomonitora, pulsoksymetrię 8. standardowy elektrokardiogram spoczynkowy wraz z interpretacją, kardiowersję elektryczną i defibrylację serca
E.U30 pkt 1,3	Asystować przy przeprowadzaniu następujących procedur i zabiegów lekarskich: 1.przetaczaniu preparatów krwi i krwiopochodnych 3. nakłuciu worka osierdziowego, oraz interpretuje ich wyniki
E.U32	Planować konsultacje specjalistyczne

E.U38	Prowadzić dokumentację medyczną pacjenta

**W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie", a nie studencie*

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	**Efekty w zakresie**
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K.51	Potrafi nawiązać i utrzymać głęboki i pełen szacunku kontakt z chorym.
K.52	Kieruje się dobrem chorego stawiając je na pierwszym miejscu.
K.53	Przestrzega tajemnicy lekarskiej i praw pacjenta.
K.54	Posiada świadomość własnych ograniczeń i umiejętność stałego dokształcania się.

6. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	**Treści programowe**	**Efekty uczenia się**
Seminarium	- badanie przedmiotowe ze szczególnym uwzględnieniem badania zakresu układu sercowo-naczyniowego - interpretacja i wykorzystanie badań elektrokardiograficznych - interpretacja innych badań dodatkowych w zakresie chorób układu sercowo-naczyniowego - algorytmy diagnostyczne i lecznicze w chorobach układu sercowo-naczyniowego praktyce klinicznej	E.W1, E.W7
Ćwiczenia	Ćwiczenia z asystentami przy łóżku pacjenta Zajęcia w Pracowni Kontroli Stymulatorów Zajęcia w Pracowni Kardiologii Inwazyjnej Zajęcia w Pracowni Echokardiografii Zajęcia w Pracowni Testów Wysiłkowych i Holter EKG	E.U1, E.U3, E.U7, E.U13, E.U14, E.U16, E.U18, E.U20,E.U24, E.U29, E.U30, E.U32, E.U38, K.S1 – K.S4

7. LITERATURA

Obowiązkowa
1. Interna Szczeklika– Podręcznik chorób wewnętrznych . Wydawnictwo Medycyna Praktyczna, Kraków 2022 (Rozdziały Kardiologiczne). Duży Podręcznik (aktualne wydanie) 2. Interna Szczeklika - Podręcznik chorób wewnętrznych. Wydawnictwo Medycyna Praktyczna, Kraków 2022. Mały Podręcznik (aktualne wydanie) 3.Treść seminariów dostępna także na platformie: e-learning.wum.edu.pl
Uzupełniająca
1. Braunwald: Choroby serca. Redakcja wydania polskiego W. Banasiak i wsp. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2007. 2. Atlas Ekg – tom I i tom II – R. Baranowski, D. Wojciechowski, wyd. Via Medica sp. z o.o. Gdańsk 2012 3. Wielka Interna – kardiologia z elementami angiologii (część 1). Autorzy: Piotr Pruszczyk, Tomasz Hryniewiecki, Jarosław Dróżdż. Wyd. Medical Tribune Polska. Warszawa 2009. Wyd.1 4. Wielka Interna- kardiologia z elementami angiologii (część 2). Autorzy: Piotr Pruszczyk, Tomasz Hryniewiecki, Jarosław Dróżdż. Wyd. Medical Tribune Polska. Warszawa 2010, wyd.1

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	**Sposoby weryfikacji efektu uczenia się**	**Kryterium zaliczenia**
E.W1, E.W7, E.U1, E.U3, E.U7, E.U13, E.U14, E.U16, E.U18, E.U20,E.U24, E.U29, E.U30, E.U32, E.U38, K.S1, K.S2, K.S3, K.S4	Zaliczanie udziału w ćwiczeniach w pracowniach	Potwierdzenie obecności oraz wykonanych czynności wpisem w raporcie z prowadzonych zajęć.
	Obserwacja studenta podczas zajęć, ocena postawy studenta podczas prowadzenia zajęć przy łóżku chorego, w poradni oraz podczas wykonywania zabiegów diagnostyczno- leczniczych w Pracowniach.	Ocena studenta potwierdzona wpisem w raporcie z prowadzonych zajęć.
	Zaliczenie testu w module e-learningowym.	Ocena z zaliczenia modułu e-learningowego.
	Zaliczenie praktyczne ostatniego dnia zajęć.	Ocena z zaliczenia praktycznego. Średnia ocen z odpowiedzi na 2 pytania zadanych w kolokwium ustnym 2,0 (ndst), 3,0 (dost), 3,5 (ddb), 4,0 (db), 4,5 (pdb), 5,0 (bdb)

9. INFORMACJE DODATKOWE

Osoba odpowiedzialna za dydaktykę: Prof. Paweł Balsam, e-mail: pawel.balsam@wum.edu.pl
Studenckie koło naukowe: https://sknkardio.wum.edu.pl
Strona internetowa Kliniki: www.cardiology.wum.edu.pl
Obecności: Dopuszczalna jest jedna usprawiedliwiona i odrobiona nieobecność w czasie bloku zajęć – forma odrobienia, odpowiednio 4 godz. dyżur / 1 dzień nieobecności oraz zaliczenie treści seminariów u prowadzących dane seminaria.
Zaliczenie: w przypadku braku zaliczenia zajęć w pierwszym terminie, studentowi przysługuje drugi termin zaliczenia u wyznaczonego asystenta, w przypadku niepowodzenia w trakcie drugiego terminu, Kierownik Kliniki/osoba odpowiedzialna za dydaktykę wyznacza innego asystenta, samodzielnego pracownika, który przeprowadza zaliczenie w trzecim i ostatecznym terminie. Niezaliczenie zajęć w trzecim terminie oznacza konieczność powtarzania zajęć i niedopuszczenie do egzaminu.
Forma prowadzenia zajęć: zajęcia stacjonarne, w przypadku wzrostu zagrożenia epidemicznego dopuszczalna zmiana formy zajęć na zajęcia on-line. O ewentualnych zmianach studenci zostaną poinformowani przez osobę odpowiedzialną za dydaktykę.
Ubiór: Zalecana jest odzież medyczna z krótkimi rękawami. Należy unikać noszenia odzieży prywatnej na terenie szpitala. W przypadku stosowania fartuchów medycznych na odzież prywatną muszą być one zapięte. Długie włosy muszą być spięte. Konieczna jest zmiana obuwia na obuwie robocze zgodne z przepisami BHP. Przystępując do pracy w oddziale należy przestrzegać zasady „nic poniżej łokcia", tj. nie wolno mieć założonych zegarków i/lub biżuterii na kończynach górnych, pomalowanych paznokci. Należy postępować wg zasady

„5 momentów higieny rąk”. W przypadku stosowania rękawic diagnostycznych należy założyć je po umyciu i/lub dezynfekcji dłoni, bezpośrednio przed kontaktem z pacjentem.

„Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusa przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusa w innych celach wymaga zgody WUM.”

UWAGA
Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

CHOROBY WEWNĘTRZNE
ENDOKRYNOLOGIA

1. METRYCZKA		
Rok akademicki	2026/2027	
Wydział	Lekarski	
Kierunek studiów	Lekarski	
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne	
Profil studiów	Ogólnoakademicki	
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie	
Forma studiów	Stacjonarne	
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy	
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Zaliczenie	
Jednostki prowadzące	**Katedra i Klinika Chorób Wewnętrznych i Endokrynologii** Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego Ul. Banacha 1a; 02-097 Warszawa http:/endokrynologia.wum.edu.pl/	**Katedra i Klinika Chorób Wewnętrznych, Endokrynologii i Diabetologii** Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego Ul. Kondratowicza 8; 03-242 Warszawa
Kierownicy jednostek	Prof. dr hab. n. med. Urszula Ambroziak	Prof. dr hab. n. med. Przemysław Witek
Koordynatorzy przedmiotu	Dr n. med. Joanna Rymuza Godziny przyjęć studentów wtorki: 11.00 12.30 pokój 766; tel. 22 599 2976	Lek. Agnieszka Wojciechowska-Luźniak Godziny przyjęć studentów: poniedziałki i piątki: 11.00-12.00
Osoby odpowiedzialne za sylabus	**Dr n. med. MAREK ROSŁON (Katedra i Klinika Chorób Wewnętrznych i Endokrynologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, Banacha 1a)** piętro 7D, pokój 770; tel. 22 599 29 75 **Dr n. med. Łukasz Działach (Katedra i Klinika Chorób Wewnętrznych, Endokrynologii i Diabetologii Mazowiecki Szpital Bródnowski)** Piętro 7, pokój 79; tel: 22 326 5640	

Prowadzący zajęcia	**Katedra i Klinika Chorób Wewnętrznych i Endokrynologii Uniwersyteckie Centrum Kliniczne; Ul. Banacha 1a Warszawa** Prof. dr hab. n. med. Urszula Ambroziak Prof. dr hab. n. med. Tomasz Bednarczuk Dr hab. n. med. Aleksander Kuś Dr n. med. Magdalena Góralska Dr n. med. Małgorzata Bobrowicz Dr n. med. Janusz Pachucki Dr n. med. Michał Popow Dr n. med. Marek Rosłon Dr n. med. Joanna Rymuza Dr Anna Skowrońska-Szcześniak	**Katedra i Klinika Chorób Wewnętrznych, Endokrynologii i Diabetologii; Mazowiecki Szpital Bródnowski; ul. Kondratowicza 8 Warszawa** Prof. dr hab. n. med. Przemysław Witek Dr hab. n. med. Lucyna Bednarek-Papierska Dr n. med. Łukasz Działach Dr n. med. Marek Kowrach Dr n. med. Paweł Kuca Dr n. med. Roman Kuczerowski Lek. Agnieszka Wojciechowska-Luźniak Lek. Anna Migda Lek. Joanna Sobolewska Lek. Gustaw Laskowski Lek. Zuzanna Żak-Skryśkiewicz Lek. Paweł Pawlik

2. INFORMACJE PODSTAWOWE

Rok i semestr studiów	Rok VI, semestr 11 i 12	**Liczba punktów ECTS**	2

FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ	**Liczba godzin**	**Kalkulacja punktów ECTS**
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim		
wykład (W)		
seminarium (S)	10	0,4
ćwiczenia (C)	20	0,8
e-learning (e-L)		
zajęcia praktyczne (ZP)		
praktyka zawodowa (PZ)		
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	20	0.8

3. CELE KSZTAŁCENIA

C1	Zapoznanie studentów z najczęstszymi chorobami gruczołów dokrewnych, z ich przebiegiem, rozpoznawaniem, diagnozowaniem, różnicowaniem oraz postępowaniem terapeutycznym.
C2	Przygotowanie studentów do egzaminów końcowych z chorób wewnętrznych.
C3	Sprawdzenie umiejętności i wiedzy studentów z endokrynologii

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	**Efekty w zakresie** *(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)*
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
E.W1.	uwarunkowania środowiskowe i epidemiologiczne najczęstszych chorób gruczołów wydzielania wewnętrznego
E.W7 pkt 4	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w odniesieniu do najczęstszych chorób wewnętrznych występujących u osób dorosłych oraz ich powikłań: 4. chorób układu wydzielania wewnętrznego, w tym chorób podwzgórza i przysadki, tarczycy, przytarczyc, kory i rdzenia nadnerczy, jajników i jąder oraz guzów neuroendokrynnych, zespołów wielogruczołowych, różnych typów cukrzycy i zespołu metabolicznego – hipoglikemii, otyłości, dyslipidemii,
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
E.U1	przeprowadzać wywiad lekarski z pacjentem z chorobami narządów wydzielania wewnętrznego
E.U12	przeprowadzać diagnostykę różnicową najczęstszych chorób osób dorosłych
E.U24	interpretować wyniki badań laboratoryjnych i identyfikować przyczyny odchyleń od normy;
E.U38	prowadzić dokumentację medyczną pacjenta.

**W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie", a nie studencie*

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	**Efekty w zakresie**
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	Uwarunkowania epidemiologiczne najczęstszych chorób gruczołów wydzielania wewnętrznego
Umiejętności – Absolwent potrafi:	

U1	Przeprowadzać badanie podmiotowe i przedmiotowe oraz diagnostykę różnicową, interpretować wyniki badań dodatkowych, wykonywać testy diagnostyczne i prawidłowo prowadzić dokumentację medyczną pacjenta z chorobami układu endokrynnego.
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	nawiązania i utrzymania głębokiego oraz pełnego szacunku kontaktu z pacjentem, a także okazywanie zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych
K2	kierować się dobrem pacjenta
K3	podejmowania działań wobec pacjenta w oparciu o zasady etyczne, ze świadomością społecznych uwarunkowań i ograniczeń wynikających z choroby
K4	przestrzegania tajemnicy lekarskiej i praw pacjenta
K5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych

6. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Test końcowy	Sprawdzenie wiedzy studentów, omawianie pytań i wyjaśnianie wątpliwości ich dotyczących	E.W1.,E.W7.
Seminaria	Omawianie najczęstszych chorób endokrynologicznych, ich patogenezy, diagnostyki i terapii	E.W1.,E.W7., E.U1., E.U12., E.U24, E.U38
Zajęcia praktyczne tzw. ćwiczenia	Badanie kliniczne przeprowadzane przez absolwentów w ramach oddziału u chorych w nim przebywających oraz prezentacje chorych endokrynologicznych przez asystentów	E.W1.,E.W7., E.U1., E.U12., E.U24, E.U38 K1-K5
Prezentacja przypadków przez wykładowców	Prezentacja przypadków chorych endokrynologicznych	E.W1.,E.W7., E.U1., E.U12., E.U24, E.U38.
Prezentacje chorych przez studentów	Prezentowanie i omawianie chorych endokrynologicznych przez studentów	E.W1.,E.W7., E.U1., E.U12., E.U24, E.U38

7. LITERATURA

Obowiązkowa

1. Podstawy Endokrynologii. Red. Tomasz Bednarczuk. ITEM Publishing, Warszawa 2017
2. Interna Szczeklika 2021 . Medycyna Praktyczna, Kraków 2021
3. Endokrynologia t. 1 i 2.; Wielka Interna. Red. Wojciech Zgliczyński; Medical Tribune, Wyd. II; Warszawa 2021

Uzupełniająca

1. Greenspan’s Basic & Clinical Endocrinology 10th edition
2. Harrison’s Principles of Internal Medicine
3. Oksfordzki Podręcznik Endokrynologii; Red. H.E. Turner, R. Eastell, A. Grossman; Medipage, Warszawa 2022

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ		
Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	**Sposoby weryfikacji efektu uczenia się**	**Kryterium zaliczenia**
E.W1.,E.W7., E.U1., E.U12., E.U24, E.U38 K1-K5	1. Przedstawienie zespołowe (w formie prezentacji ustnej lub elektronicznej w podgrupie max. 5 studentów) jako prezentacja slajdów przypadku klinicznego – której ocena stanowi od 0-20% oceny końcowej. Prezentacja powinna zawierać: badanie kliniczne, rozpoznanie wstępne, rozpoznanie różnicowe, analizę. Chorzy do prezentacji zostaną przydzieleni w pierwszym dniu ćwiczeń w oddziale, a ocena prezentacji będzie się odbywać-w ostatnim dniu zajęć 2. Sprawdzian pisemny końcowy - Test jednokrotnego wyboru - 20 pytań, którego wynik stanowi 0-80% oceny końcowej. Student otrzymuje 1 punkt za każdą prawidłową odpowiedź. Minimalna liczba prawidłowych odpowiedzi zaliczających test końcowy to 50%. Zdanie testu końcowego stanowi wymagalny warunek pozytywnego zaliczenia całego bloku. Końcowa ocena na zakończenie zajęć jest pochodną: ● 80% - wyniku sprawdzianu końcowego ● 20% - wyniku prezentacji przypadku Aby zaliczyć pozytywnie blok zajęciowy Student musi pozytywnie zaliczyć <u>wszystkie składowe elementy i być aktywny na wszystkich zajęciach.</u> W przypadku uzyskania oceny niedostatecznej studentowi przysługują **dwa dodatkowe terminy zaliczenia**, przeprowadzane przez asystenta, z którym student odbywał zajęcia. Zaliczenie można uzyskać: 1. Pisząc pisemny test z kolejną grupą ćwiczeniową 2. W wyjątkowych okolicznościach (brak innej grupy, brak odpowiedniego terminu etc.) - opracowanie dodatkowego przypadku klinicznego i jego prezentacja przed asystentem. 3. Student który chciałby poprawić uzyskaną ocenę może to zrobić tylko za zgodą asystenta w formie prezentacji zagadnienia lub opisu przypadku.	próg zaliczeniowy >50% ocena dst (3) – 51-65% ocena ddb (3,5) - 66-70% ocena db (4) – 71-85% ocena pdb (4,5) - 86–90% ocena bdb – 91-100%

9. INFORMACJE DODATKOWE

Tygodniowy cykl zajęć składa się z 10 seminariów oraz z 20 godzin lekcyjnych zajęć praktycznych.

Treści seminariów są dostępne na stronie internetowej: https://e-learning.wum.edu.pl/

S1. Neuroendokrynologia. Niedoczynność przysadki
S2. Gruczolaki przysadki czynne i nieczynne hormonalnie
S3. Pierwotna nadczynność i niedoczynność tarczycy
S4. Choroba guzkowa tarczycy
S5. Niedoczynność kory nadnerczy
S6. Nadczynność kory nadnerczy: zespół Cushinga, zespoły hiperandrogenne, hiperaldosteronizm pierwotny. Rak kory nadnerczy.
S7. Guzy neuroendokrynne oraz wielogruczołowe zespoły nowotworowe
S8. Zaburzenia funkcji przytarczyc i gospodarki wapniowo-fosforanowej
S9. Otyłość i zaburzenia gospodarki lipidowej
S10. Ostre stany w endokrynologii

Organizacja zajęć w Katedrze i Klinice Chorób Wewnętrznych i Endokrynologii UCK; ul. Banacha 1a; Warszawa:

Zajęcia rozpoczynają się codziennie rano o godz. 8 30
Zajęcia w całości będą odbywały się w formie stacjonarnej w sali seminaryjnej Kliniki Endokrynologii. Codziennie dwa seminaria trwające około 45 min. każde z możliwością odpowiedzi na nurtujące studentów pytania oraz omówienia niejasnych lub ciekawych aspektów zawartych w seminariach w godzinach od 8 30 do 9 15 oraz 12 15 do godz.13 00

Zajęcia praktyczne tzn. ćwiczenia będą rozpoczynać się w klinice endokrynologii na 7 piętrze w bloku D -
Ćwiczenia będą miały formę aktywnego uczestnictwa studentów i bezpośredniego badania klinicznego chorych oraz przedstawiania pacjentów w Klinice.

Podczas ćwiczeń odbywających się pomiędzy seminariami studenci będą mieli bezpośredni kontakt z pacjentami. W ich trakcie będzie możliwość zbierania wywiadów od chorych, badania klinicznego oraz omówienia przypadków klinicznych z asystentami.

W trakcie poniedziałkowych lub wtorkowych zajęć klinicznych zostaną studentom przydzieleni chorzy, których absolwenci w podgrupach 5-osobowych zaprezentują w formie prezentacji slajdów do czwartku do godziny 14 00.

Jednorazowe przedstawienie przypadku klinicznego w formie prezentacji drogą elektroniczną przez pięcioosobowy zespół studentów, na podstawie zebranego wywiadu od chorego, jego badania klinicznego i interpretacji otrzymanych wyników badań będzie zaś jej ocena będzie stanowiła 0-20% oceny końcowej. Prezentacja powinna zawierać: wstępną diagnozę, interpretację wyników badań, diagnostykę różnicową i ewentualnie postępowanie terapeutyczne.

Pojedyncze, ciekawe przypadki kliniczne będą mogły być prezentowane dla wszystkich studentów w Sali seminaryjnej.

Studenci przychodzą na zajęcia przebrani w fartuchy. Przed rozpoczęciem zajęć Studenci przebierają się w fartuchy oraz zmieniają obuwie pozostawiając okrycia wierzchnie w szatni dla Studentów
W trakcie badania klinicznego chorych studentom zostaną udostępnione rękawiczki ochronne.

Ilość miejsc w sali seminaryjnej zgodnie z wymogami epidemicznymi jest ograniczona.

W szczególnych sytuacjach (w tym epidemicznych) wszystkie zajęcia tj. seminaria i ćwiczenia (prezentacje chorych) będą się odbywały online na platformach MS -TEAMS i e-learning.wum

W piątek, w ostatnim dniu bloku zajęciowego oba seminaria odbywają się jedno po drugim a następnie jest przeprowadzany test sprawdzająco-zaliczeniowy. Omówienie pytań testowych i związanych z nimi aspektami oraz wątpliwościami następuje od razu po zakończonym teście.

Wyniki testu oraz końcowa ocena pracy studenta przez asystentów zostanie udostępniona absolwentom drogą mailową lub w tzw. wirtualnym dziekanacie ewentualnie na platformie e-learning.wum

Organizacja zajęć w Katedrze i Klinice Chorób Wewnętrznych, Endokrynologii i Diabetologii; Mazowiecki Szpital Bródnowski; ul. Kondratowicza 8; Warszawa:

- Zajęcia rozpoczynają się w Sali Seminaryjnej Kliniki o godzinie 8:30 – Budynek Główny Szpitala; 7 piętro, a kończą się o godzinie 13:30.
- Codzienne zajęcia obejmują 2 seminaria po 45 minut każde oraz zajęcia praktyczne z asystentami, odbywające się „przy łóżku pacjenta".
- Przed rozpoczęciem zajęć Studenci przebierają się w fartuchy oraz zmieniają obuwie pozostawiając okrycia wierzchnie w szatni dla Studentów na poziomie -1 w głównym budynku Mazowieckiego Szpitala Bródnowskiego.
- W ostatnim dniu zajęć odbywa się zaliczenie bloku w formie testu złożonego z 20 pytań.

„Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusa, przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusa w innych celach wymaga zgody WUM."

UWAGA
Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów
Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

10. METRYCZKA	
Rok akademicki	2026/2027
Wydział	Lekarski
Kierunek studiów	Lekarski
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Zaliczenie na ocenę wliczaną do średniej z chorób wewnętrznych
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	**Klinika Gastroenterologii i Chorób Wewnętrznych (1WZ)** UCK WUM ul Banacha 1a; Warszawa 02-097 tel. 22 599 2838 klingast@wum.edu.pl **Klinika Diabetologii i Chorób Wewnętrznych (1WO)** UCK WUM ul Banacha 1a ; Warszawa 02-097 tel. 22 599 25 83 klindiab@uckwum.pl, kdw.csk@uckwum.pl
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	**Klinika Gastroenterologii i Chorób Wewnętrznych (1WZ)** Prof. dr hab. n. med. Adam Przybyłkowski adam.przybylkowski@wum.edu.pl **Klinika Diabetologii i Chorób Wewnętrznych (1WO)** Prof. dr hab. n. med. Leszek Czupryniak leszek.czupryniak@wum.edu.pl
Koordynator przedmiotu	Dr hab. n. med Piotr Nehring piotr.nehring@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus*)*	Dr n. med. Joanna Ligocka joanna.ligocka@wum.edu.pl Dr n. med. Elżbieta Wójcik-Sosnowska elzbieta.wojcik-sosnowska@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	**Klinika Gastroenterologii i Chorób Wewnętrznych (1WZ)** Prof. dr hab. n. med. Adam Przybyłkowski

	Dr hab. n. med. Piotr Nehring Dr n med. Jan Perkiewicz Dr n. med. Anna Drobińska Dr n. med. Joanna Ligocka Dr n. med. Anna Mackiewicz-Pracka Dr n .med. Krzysztof Hadrian Dr n. med. Jakub Pietrzak Lek. Sławomir Kozieł Lek. Paweł Babski Lek. Aleksandra Budnicka-Borkowicz Lek. Robert Kucharski Lek. Katarzyna Celińska- Dzikowska Lek. Agnieszka Pęczuła Lek. Adam Czaplicki Lek. Katarzyna Wiejak Lek. Michał Kowalski Lek. Mikołaj Góral Lek. Michał Kowalski Lek. Małgorzata Landowska Lek. Konrad Sosnowski Lek. Paweł Podgórski Lek. Adam Krzaczkowski Lek. Adam Trzciński Lek. Paulina Żybul Lek. Maciej Małyszko **Klinika Diabetologii i Chorób Wewnętrznych (1WO)** prof. dr hab. n. med. Leszek Czupryniak, dr n. med. Ewa Janeczko-Sosnowska, dr n. med. Elżbieta Wójcik-Sosnowska, lek. Monika Blicharska, lek. Tomasz Głażewski, lek. Marta Gonciarz lek. Sally Hammoud, lek. Konrad Majchrzak, lek. Anna Owczarczyk-Durma, lek. Anna Piekuś, lek. Tamara Stasiak, lek. Karolina Czerwiec-Milewska, lek. Karolina Facca, lek. Aleksandra Jędrasek, lek. Angelika Kędzierska lek. Aleksandra Klukowska-Dmitruk, lek. Beata Kołodziej, lek. Julia Martowaja, lek. Iwona Musiał, lek. Anna Nowak-Szwed, lek. Dominika Orłowska, lek. Karina Otręba, lek. Patrycja Pazdalska, lek. Paula Postek, lek. Patryk Raczyński, lek. Wiktoria Ulicka, lek. Bartłomiej Węglarz, lek. Maryna Zarytowska, lek. Konrad Żarów, Mgr Maja Sosnowska

11. INFORMACJE PODSTAWOWE

Rok i semestr studiów	Rok VI, semestr: 11 i 12	**Liczba punktów ECTS**	3

FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ	**Liczba godzin**	**Kalkulacja punktów ECTS**
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim		
wykład (W)		
seminarium (S)	14	0,6
ćwiczenia (C)	28	1,1
e-learning (e-L)		
zajęcia praktyczne (ZP)		
praktyka zawodowa (PZ)		
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	33	1,3

12. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Nauczenie studentów zasad diagnozowania w odniesieniu do wybranych chorób przewodu pokarmowego
C2	Nauczenie studentów zasad postępowania terapeutycznego w odniesieniu do wybranych chorób przewodu pokarmowego
C3	Nauczenie studenta zasad kwalifikowania pacjentów do badań i zabiegów endoskopowych, możliwych powikłań zabiegów endoskopowych i ich rozpoznawania

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	**Efekty w zakresie** *(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)*
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
E.W1	uwarunkowania środowiskowe i epidemiologiczne najczęstszych chorób układu pokarmowego
E.W7 pkt 3,9	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w odniesieniu do najczęstszych chorób wewnętrznych występujących u osób dorosłych oraz ich powikłań:

	3. chorób układu pokarmowego, w tym chorób jamy ustnej, przełyku, żołądka i dwunastnicy, jelit, trzustki, wątroby, dróg żółciowych i pęcherzyka żółciowego, 9. zaburzeń wodno-elektrolitowych i kwasowo-zasadowych: stanów odwodnienia, stanów przewodnienia, zaburzeń gospodarki elektrolitowej, kwasicy i zasadowicy;
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
E.U3	przeprowadzić pełne i ukierunkowane badanie fizykalne pacjenta dorosłego z zakresu chorób układu pokarmowego
E.U7	ocenić stan ogólny, stan przytomności i świadomości pacjenta w chorobach układu pokarmowego
E.U14	rozpoznać stany bezpośredniego zagrożenia życia w chorobach układu pokarmowego
E.U16	planować postępowanie diagnostyczne, terapeutyczne i profilaktyczne chorób układu pokarmowego
E.U13	ocenić i opisać stan somatyczny - kwalifikuje objawy do konkretnych zespołów klinicznych
E.U12	przeprowadzić diagnostykę różnicową najczęstszych chorób układu pokarmowego u osób dorosłych
E.U17	przeprowadzić analizę ewentualnych działań niepożądanych poszczególnych leków stosowanych w leczeniu chorób układu pokarmowego oraz zna wpływ stosowanych w terapii różnych układów leków na układ pokarmowy oraz interakcji między nimi
E.U18	proponować indywidualizację obowiązujących wytycznych terapeutycznych oraz metod leczenia wobec nieskuteczności lub przeciwwskazań do terapii standardowej chorób układu pokarmowego
E.U24	interpretować badania laboratoryjne w chorobach układu pokarmowego i identyfikuje przyczyny odchyleń

**W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie", a nie studencie*

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	**Efekty w zakresie**
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
U1	Asystować przy procedurach medycznych, takich jak: nakłucie jamy otrzewnowej.
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	Absolwent potrafi nawiązać i utrzymać głęboki i pełen szacunku kontakt z chorym z chorobami układu pokarmowego
K2	Absolwent kieruje się dobrem chorego, stawiając je na pierwszym miejscu

K3	Absolwent przestrzega tajemnicy lekarskiej i praw pacjenta
K4	Absolwent posiada świadomość własnych ograniczeń i umiejętność stałego dokształcania się

6. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Seminaria	Seminaria odbywają się w sali seminaryjnej Kliniki. Tematy seminariów: S1: Badania endoskopowe wskazania/ przeciwwskazania/ powikłania/ endoskopowe metody terapii S2: Choroba wrzodowa i GERD S3: Zmiany torbielowate trzustki S4: Ostre zapalenie trzustki S5: Przewlekle zapalenie trzustki S6: Krwawienie do przewodu pokarmowego S7: Nieswoiste choroby zapalne jelit S8: Choroby metaboliczne wątroby S9: Zaburzenia czynnościowe przewodu pokarmowego S10: Różnicowanie biegunki i celiakia S11: Uchyłki w przewodzie pokarmowym S12: Marskość wątroby i jej powikłania S13: Choroby dróg żółciowych S14: Polipy jelita grubego	E.W1 E.W7
Ćwiczenia	Ćwiczenia w Klinice: Ćwiczenia 1 – 3: Obserwacja przebiegu badań endoskopowych Ćwiczenia 4- 5: Omówienie przypadków klinicznych z planowaniem procesu diagnostyczno-terapeutycznego z zakresu chorób układu pokarmowego Ćwiczenie 6: Omówienie wskazań do badań obrazowych w tym zastosowania przyłóżkowego badania USG w diagnostyce i leczeniu chorób wątroby i trzustki Ćwiczenia 7-10: Manifestacja kliniczna marskość wątroby, nowotwory dróg żółciowych, nowotwory pierwotnie i wtórne wątroby Ćwiczenia 11-14: Różnicowanie żółtaczek, stłuszczenie wątroby, autoimmunologiczne choroby wątroby i dróg żółciowych, choroba alkoholowa wątroby Ćwiczenia 15-17: Przebieg kliniczny i terapeutyczny ostrego zapalenia trzustki z zastosowaniem zabiegów terapeutycznych endoskopowych ze szczególnym uwzględnieniem ciężkiego zapalenia trzustki Ćwiczenie 18: Zabiegi endoskopowe w przewlekłym zapaleniu trzustki Ćwiczenia 19-20: Nieswoiste choroby zapalne jelit o ciężkim przebiegu klinicznym Ćwiczenia 20-21: Postępowanie z pacjentem z chorobami czynnościowymi przewodu pokarmowego Ćwiczenia 22-23: Pacjent z krwawieniem ostrym i przewlekłym do przewodu pokarmowego z uwzględnieniem postępowania u chorych z nieustalonym źródłem krwawienia Ćwiczenia 24-26: Kamica żółciowa, kamica żółciowa nawrotowa, kamica żółciowa u ciężarnej i położnicy Ćwiczenia 27: Postępowanie z pacjentem w ostrym zapaleniem uchyłków Ćwiczenie 28: Kwalifikacja pacjenta z chorobą gastroenterologiczną do leczenia chirurgicznego.	E.U1 E.U3 E.U7 E.U12 E.U13 E.U14 E.U16 E.U17 E.U18 E.U24 U1 K1-K4

7. LITERATURA

Obowiązkowa

1. Treść seminariów dostępna także na platformie: e-learning.wum.edu.pl Kurs 2-tygodniowy GASTROENTREOLOGIA 2023/2024) 2. „Interna Szczeklika” 2025/2026
Uzupełniająca
1. „Gastroenterologia” pod red. A. Dąbrowskiego, Medical Tribune 2019

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
E.W1 E.W7 E.U1 E.U3 E.U7 E.U12 E.U13 E.U14 E.U16 E.U17 E.U18 E.U24 U1 K1-K4	Historia choroby, epikryza, obserwacje, zalecenia	Aktywne uczestnictwo
	Raport ustny z ćwiczeń	Aktywne uczestnictwo
	Obserwacja studenta przez asystenta w czasie prowadzonych zajęć	Ocena pozytywna z obserwacji
	Test zaliczeniowy składający się z 20 pytań	0-10 pkt- ocena niedostateczna (2,0) 11-12 pkt- ocena dostateczna (3,0) 13-14- pkt ocena dość dobrze (3,5) 15-16 pkt ocena dobra (4,0) 17-18 pkt ocena ponad dobra (4,5) 19-20 pkt ocena bardzo dobra (5,0)

9. **INFORMACJE DODATKOWE**

1. Warunkiem zaliczenia zajęć jest obecność na zajęciach oraz zaliczenie testu.
2. Możliwa jest usprawiedliwiona nieobecność podczas dwóch dni zajęć. Odrobienie każdego dnia nieobecności to odbycie dyżuru podczas dnia wolnego od zajęć
3. Nieobecność na więcej niż dwóch dniach zajęć wymaga odrobienia całego bloku ćwiczeniowego.
4. Sytuacje szczególne mogą być rozpatrywane indywidualnie przez Kierownika Kliniki lub osobę odpowiedzialną za dydaktykę w Klinice, wskazaną przez Kierownika Kliniki.
5. Zajęcia w Klinice Gastroenterologii i Chorób Wewnętrznych:
   - w poniedziałek i wtorek trwają w godzinach 8.00-15.30
   - w środy, czwartki i piątki 8.00-14.45
6. Zajęcia w Klinice Diabetologii i Chorób Wewnętrznych - odbywają się przez 7 dni w godzinach 8.00-13.00 - szczegółowy Plan dostępny jest na tablicy informacyjnej zawieszonej obok wejścia do Sekretariatu Kliniki Diabetologii, III piętro, Blok D oraz na stronie internetowej Kliniki

„Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusa przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusa w innych celach wymaga zgody WUM.”

UWAGA
Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

CHOROBY WEWNĘTRZNE
DIABETOLOGIA

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2026/2027
Wydział	Lekarski
Kierunek studiów	Lekarski
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Zaliczenie na ocenę
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Klinika Diabetologii i Chorób Wewnętrznych (1WO) UCK WUM ul Banacha 1a ; Warszawa 02-097 tel. 22 599 25 83 klindiab@uckwum.pl, kdw.csk@uckwum.pl
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Prof. dr hab. n. med. Leszek Czupryniak leszek.czupryniak@wum.edu.pl
Koordynator przedmiotu	Dr n. med. Ewa Janeczko-Sosnowska tel. 22 599 19 35 elzbieta.wojcik-sosnowska@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus*)*	Dr n. med. Ewa Janeczko-Sosnowska tel. 22 599 19 35 elzbieta.wojcik-sosnowska@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	prof. dr hab. n. med. Leszek Czupryniak dr n. med. Ewa Janeczko-Sosnowska dr n. med. Elżbieta Wójcik-Sosnowska lek. Monika Blicharska lek. Anna Owczarczyk-Durma lek. Tomasz Głażewski lek. Sally Hammoud lek. Konrad Majchrzak lek. Anna Piekuś lek. Tamara Stasiak lek. Karolina Czerwiec-Milewska lek. Karolina Facca

	lek. Marta Gonciarz lek. Aleksandra Jędrasek lek. Angelika Kędzierska lek. Aleksandra Klukowska-Dmitruk lek. Beata Kołodziej, lek. Julia Martowaja lek. Iwona Musiał lek. Anna Nowak-Szwed lek. Alicja Nowik lek. Dominika Orłowska lek. Karina Otręba lek. Patrycja Pazdalska lek. Patryk Raczyński lek. Wiktoria Ulicka lek. Bartłomiej Węglarz lek. Maryna Zarytowska lek. Konrad Żarów mgr Maja Sosnowska

2. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	Rok VI, semestr 11 i 12	**Liczba punktów ECTS**	1
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ **Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim**		**Liczba godzin**	**Kalkulacja punktów ECTS**
wykład (W)			
seminarium (S)		6	0,2
ćwiczenia (C)		12	0,5
e-learning (e-L)			
zajęcia praktyczne (ZP)			
praktyka zawodowa (PZ)			
Samodzielna praca studenta			
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		7	0,3

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Zapoznanie studentów z aktualną wiedzą z zakresu etiopatogenezy, klasyfikacji, rozpoznawania, powikłań i leczenia wszystkich typów cukrzycy.
C2	Nauczenie studentów zasad postępowania terapeutycznego z uwzględnieniem nowych grup leków przeciwcukrzycowych, schematów insulinoterapii oraz nowych technologii w diabetologii.

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	**Efekty w zakresie** *(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)*
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
E.W7 pkt 4	zna i rozumie przyczyny, objawy, zasady i postępowania terapeutycznego w odniesieniu do najczęstszych chorób wewnętrznych występujących u osób dorosłych oraz ich powikłań: pkt.4 chorób układu wydzielania wewnętrznego, w tym chorób podwzgórza i przysadki, tarczycy, przytarczyc, kory i rdzenia nadnerczy, jajników i jąder oraz guzów neuroendokrynnych, zespołów wielogruczołowych, różnych typów cukrzycy i zespołu metabolicznego – hipoglikemii, otyłości, dyslipidemii
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
E.U3	potrafi przeprowadzać pełne i ukierunkowane badanie fizykalne pacjenta dorosłego;
E.U24	potrafi interpretować wyniki badań laboratoryjnych i identyfikować przyczyny odchyleń od normy;

**W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie", a nie studencie*

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	**Efekty w zakresie**
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	potrafi nawiązać i utrzymać właściwy i pełen szacunku kontakt z chorym
K2	kieruje się dobrem chorego, stawiając je na pierwszym miejscu
K3	przestrzega tajemnicy lekarskiej i praw pacjenta
K4	posiada świadomość własnych ograniczeń i umiejętność stałego dokształcania się

6. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	**Treści programowe**	**Efekty uczenia się**
Seminaria	S1: Rozpoznawanie, klasyfikacja, epidemiologia cukrzycy S2: Leczenie cukrzycy typu 1 S3:Leczenie cukrzycy typu 2 – leki doustne S4:Leczenie cukrzycy typu 2 – terapia iniekcyjna S5: Ostre powikłania cukrzycy S6: Przewlekłe powikłania cukrzycy	E.W7
Ćwiczenia	C1 – Ćwiczenia 1 Temat: Zasady zbierania wywiadów w cukrzycy C2 – Ćwiczenia 2 Temat: Analiza przypadku: pacjent z cukrzycą niewyrównaną - strategia postępowania C3 - Ćwiczenia 3 Temat: Hipoglikemia: diagnostyka, leczenie i zapobieganie na przykładzie analizy przypadków klinicznych C4 -Ćwiczenia 4 Temat : Pacjent ze stopą cukrzycową: analiza przypadku C5 - Ćwiczenia 5 Temat : Zastosowanie nowych technologii (pompa insulinowa, CGM, aplikacje) - analiza przypadków klinicznych C6 - Ćwiczenia 6 Temat : Zasady insulinoterapii na przykładzie analizy przypadków klinicznych C7 - Ćwiczenia 7 Temat: Znaczenie edukacji pacjenta z cukrzycą - analiza przypadków klinicznych C8 - Ćwiczenia 8 Temat: Prowadzenie dokumentacji i interpretacja badań dodatkowych pacjenta z cukrzycą C9 - Ćwiczenia 9 Temat: Rozpoznawanie cukrzycy na podstawie objawów klinicznych i wyników badań dodatkowych – analiza przypadków klinicznych C10 - Ćwiczenia 10 Temat: Ostre powikłania cukrzycy – rozpoznawanie, leczenie i zapobieganie na przykładzie przypadków klinicznych C11 Ćwiczenia 11 Temat: Przewlekłe powikłania cukrzycy – rozpoznanie, leczenie i zapobieganie na podstawie przypadków klinicznych C12 – Ćwiczenia 12 Temat: Praktyczne aspekty terapii doustnej i iniekcyjnej chorego na cukrzycę	E.U3, E.U24, K1-K4

7. LITERATURA
Obowiązkowa
1.„Interna Szczeklika 2025”, Medycyna Praktyczna 2. "Zalecenia kliniczne dotyczące postępowania u osób z cukrzycą 2026. Stanowisko Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego", Current Topics in Diabetes 2026; 6 (1)
Uzupełniająca
1.„Cukrzyca” pod red. Jacka Sieradzkiego, Leszka Czupryniaka i Macieja Małeckiego, WYD. 4, VIA MEDICA 2025.

2. Wielka interna diabetologia – wydanie 2 Prof. dr hab. med. Dariusz Moczulski, prof. dr hab. n. med. Leszek Czupryniak, Medical Tribune Polska

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
E.W7, E.U3, E.U24 .	Raport ustny z ćwiczeń - omawianie przypadków pacjentów z cukrzycą. Kolokwium ustne u asystenta w formie 3 pytań otwartych oceniających wiedzę, umiejętności i kompetencje studenta. Obowiązkowa obecność i aktywne uczestnictwo, na seminariach i ćwiczeniach przez 3 dni trwania zajęć	Warunkiem zaliczenia zajęć jest pozytywna ocena wiedzy, umiejętności i kompetencji dokonana przez asystenta oraz obecność na wszystkich zajęciach. Warunkiem zaliczenia kolokwium jest minimum dostateczna odpowiedź na wszystkie pytania. Ostateczna ocena wystawiana jest przez asystenta na podstawie średniej ocen uzyskanych z odpowiedzi na 3 pytania.
K1 – K4	Obserwacja studenta w czasie zajęć	Ocena pozytywna z obserwacji, nabycie kompetencji

9. INFORMACJE DODATKOWE

Miejsce odbywania zajęć:
Klinika Diabetologii i Chorób Wewnętrznych, blok D, III piętro
Adres strony internetowej:
https://klinikadiabetologii.wum.edu.pl/

Zajęcia z diabetologii dla VI roku trwają 3 dni - wg planu zamieszczonego na tablicy informacyjnej przy sekretariacie Kliniki.

1. Warunkiem zaliczenia zajęć jest pozytywna ocena umiejętności i kompetencji dokonana przez asystenta oraz obecność na wszystkich zajęciach.
2. W przypadku usprawiedliwionej nieobecności forma odrobienia zajęć do uzgodnienia z Kierownikiem Kliniki lub osobę odpowiedzialną za dydaktykę w Klinice z dr n. med. Ewą Janeczko-Sosnowską

UWAGA: względy epidemiologiczne mogą wpłynąć na sposób prowadzenia zajęć

„Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusa przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusa w innych celach wymaga zgody WUM.”

UWAGA
Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

CHOROBY WEWNĘTRZNE
ZAJĘCIA PRAKTYCZNE

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2026/2027
Wydział	Lekarski
Kierunek studiów	Lekarski
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Zaliczenie i egzamin
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	**I Katedra i Klinika Kardiologii (1WR)** ul. Banacha 1a, 02-097 Warszawa cardiology@wum.edu.pl **Katedra i Klinika Chorób Wewnętrznych, Nadciśnienia Tętniczego i Angiologii (1WS)** ul. Banacha 1a, 02-097 Warszawa beata.siemieniu@wum.edu.pl; agnieszka.mech@wum.edu.pl **Klinika Transplantologii, Immunologii, Nefrologii i Chorób Wewnętrznych (1W22)** ul. Nowogrodzka 59, 02-006 Warszawa medycyna.transplantacyjna@wum.edu.pl **Klinika Hepatologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych (1WB2)** ul. Banacha 1a, 02-097 Warszawa hepatologia@wum.edu.pl **Katedra i Klinika Chorób Wewnętrznych, Endokrynologii i Diabetologii (2W4)** ul. Kondratowicza 8, 03-242 Warszawa endodiab@wum.edu.pl **Katedra i Klinika Kardiologii, Nadciśnienia Tętniczego i Chorób Wewnętrznych (2W6)** ul. Kondratowicza 8, 03-242 Warszawa kardiologia2wl@wum.edu.pl **Katedra i Klinika Hematologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych (1WP)** ul. Banacha 1a, 02-097 Warszawa hematologia@wum.edu.pl **Klinika Chorób Wewnętrznych i Kardiologii z Centrum Diagnostyki i Leczenia Żylnej Choroby Zakrzepowo Zatorowej (WLS11)**

	ul. Lindleya 4, 02-005 Warszawa kchwk@wum.edu.pl
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Prof. dr hab. Marcin Grabowski Prof. dr hab. Jacek Lewandowski Prof. dr hab. Krzysztof Mucha Prof. dr hab. Joanna Raszeja-Wyszomirska Prof. dr hab. n. med. Przemysław Witek Prof. dr hab. Marek Kuch Prof. dr hab. Grzegorz W. Basak Prof. dr hab. Piotr Pruszczyk
Koordynator przedmiotu	Prof. Marcin Grabowski marcin.grabowski@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus	Prof. Marcin Grabowski marcin.grabowski@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	**I Katedra i Klinika Kardiologii (1WR)** prof. dr hab. n. med. Grzegorz Opolski prof. dr hab. n. med. Marcin Grabowski prof. dr hab. n. med. Zenon Huczek prof. dr hab. n. med. Janusz Kochman prof. dr hab. n. med. Paweł Balsam prof. dr hab. n. med. Renata Główczyńska prof. dr hab. n. med. Łukasz Kołtowski prof. dr hab. n. med. Mariusz Tomaniak prof. dr hab. n. med. Łukasz Kołtowski dr hab. n. med. Monika Budnik dr hab. n. med. Aleksandra Gąsecka dr hab. n. med. Agnieszka Kapłon-Cieślicka dr hab. n. med. Agnieszka Kołodzińska dr hab. n. med. Piotr Lodziński dr hab. n. med. Michał Marchel dr hab. n. med. Tomasz Mazurek dr hab. n. med. Radosław Piątkowski dr hab. n. med. Michał Peller dr hab. n. med. Piotr Scisło dr hab. n. med. Łukasz Januszkiewicz dr hab. n. med. Arkadiusz Pietrasik dr n. med. Marcin Michalak dr n. med. Adam Rdzanek , dr n. med. Sonia Borodzicz-Jażdżyk dr n. med. Przemysław Stolarz dr n. med. Anna Fojt dr n. med. Ewa Pędzich dr n. med. Ewa Szczerba dr n. med. Cezary Maciejewski dr n. med. Bartosz Krzowski lek. Piotr Baruś lek. Aleksandra Bodys-Pełka lek. Anna Burban lek. Michał Gawlik lek. Mateusz Wawrzeńczyk lek. Alicja Skrobucha lek. Julia Szydlik lek. Kacper Rutkowski lek. Aleksandra Chabior lek. Magdalena Gajewska lek. Maciej Mazurek lek. Ewa Ostrowska lek. Sylwester Rogula lek. Ewa Świerżyńska

	lek. Grzegorz Procyk **Katedra i Klinika Chorób Wewnętrznych, Nadciśnienia Tętniczego i Angiologii (1WS)** prof. dr hab. n. med. Zbigniew Gaciong prof. dr hab. n. med. Jacek Lewandowski prof. dr hab. n. med. Maciej Siński dr hab. n. med. Piotr Jędrusik dr hab. n. med. Agnieszka Kuch-Wocial dr hab. n. med. Grzegorz Styczyński dr hab. n. med. Cezary Szmigielski dr n. med. Piotr Abramczyk dr n. med. Łukasz Artyszuk dr n. med. Izabela Łoń dr n. med. Piotr Sobieraj dr n. med. Bartosz Symonides dr n. med. Marcin Szulc dr n. med. Jerzy Tyszkiewicz lek. Agnieszka Sawicka lek. Jakub Strzelczyk lek. Łukasz Leśnowolski **Klinika Chorób Wewnętrznych i Kardiologii z Centrum Diagnostyki i Leczenia Żylnej Choroby Zakrzepowo Zatorowej (WLS11)** prof. dr hab. med. Piotr Pruszczyk prof. dr hab. med. Michał Ciurzyński dr hab. med. Piotr Bienias, dr hab. med. Marek Roik dr hab. med. Katarzyna Kurnicka dr hab. med. Justyna Domienik-Karłowicz dr hab. med. Jakub Baran dr hab. med. Olga Dzikowska-Diduch dr n. med. Marta Skowrońska dr n. med. Magdalena Gałecka-Nowak dr n. med. Agnieszka Wójcik dr n. med. Katarzyna Dąbrowska dr n. med. Anna Imiela lek. med. Michał Machowski lek. med. Mateusz Jermakow lek. med. Andrzej Łabyk lek. med. Monika Lisicka **Klinika Hepatologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych (1WB2)** prof. dr hab. n. med. Piotr Milkiewicz prof. dr hab. n. med. Maciej Wójcicki prof. dr hab. n. med. Joanna Raszeja-Wyszomirska dr. n. med. Karolina Wronka dr n. med. Maciej Janik dr n. med. Maciej Miarka **Klinika Transplantologii, Immunologii, Nefrologii i Chorób Wewnętrznych (1W22)** Prof. dr hab. n. med. Krzysztof Mucha Prof. dr hab. n. med. Bartosz Foroncewicz Dr hab. n. med. Teresa Bączkowska Dr hab. n. med. Dominika Dęborska-Materkowska Dr hab. n. med. Jolanta Gozdowska Dr hab. n. med. Mariusz Niemczyk Dr hab. n. med. Radosław Zagożdżon Dr n. med. Agnieszka Furmańczyk-Zawiska Dr n. med. Tomasz Pilecki Dr n. med. Olga Rostkowska Dr n. med. Grzegorz Senatorski Dr n. med. Rafał Staros Dr n. med. Jolanta Żegarska

	Lek. Anna Jędrzejczak **Katedra i Klinika Chorób Wewnętrznych, Endokrynologii i Diabetologii (2W4)** prof. dr hab. n. med. Przemysław Witek dr n. med. Marek Kowrach dr n. med. Paweł Kuca dr n. med. Roman Kuczerowski lek. Anna Migda, lek. Joanna Sobolewska lek. Agnieszka Wojciechowska-Luźniak lek. Agnieszka Maksymiuk-Kłos lek. Zuzanna Żak-Skryśkiewicz lek. Magdalena Poteraj lek. Aleksandra Dubiel lek. Łukasz Działach **Katedra i Klinika Kardiologii, Nadciśnienia Tętniczego i Chorób Wewnętrznych (2W6)** prof. dr hab. n. med. Marek Kuch prof. dr hab. n. med. Wojciech Braksator dr n. med. Marek Chmielewski dr n. med. Wioleta Dyrla dr n. med. Iwonna Grzywanowska-Łaniewska dr n. med. Maciej Janiszewski dr n. med. Jarosław Król dr n. med. Wojciech Król dr n. med. Magdalena Rostek dr n. med. Andrzej Światowiec dr n. med. Marcin Konopka dr n. med. Włodzimierz Gierlak **Katedra i Klinika Hematologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych (1WP)** prof. dr hab. n. med. Grzegorz Basak prof. dr hab. n. med. Krzysztof Jamroziak prof. dr hab. n. med. Wiesław Jędrzejczak dr hab. n. med. Jarosław Biliński dr n. med. Agnieszka Tomaszewska dr n. med. Rafał Machowicz dr n. med. Piotr Boguradzki dr n. med. Krzysztof Mądry dr n. med. Joanna Drozd-Sokołowska dr n. med. Mateusz Ziarkiewicz dr n. med. Ewa Karakulska-Prystupiuk dr n. med. Jolanta Kowalczyk dr n. med. Magdalena Małek lek. Piotr Kacprzyk, lek. Piotr Kowalczyk lek. Marcin Jasiński lek. Sara Zawadzka-Leska lek. Karol Lis, lek. Dorota Szcześ lek. Pyiush Vyas

2. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	Rok VI, semestr 11 i 12	**Liczba punktów ECTS**	8
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		**Liczba godzin**	**Kalkulacja punktów ECTS**
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			

wykład (W)		
seminarium (S)	40	1,6
ćwiczenia (C)	80	3,2
e-learning (e-L)		
zajęcia praktyczne (ZP)		
praktyka zawodowa (PZ)		
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	80	3,2

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Nauczenie rozpoznawania i leczenia najczęściej występujących chorób wewnętrznych.

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	**Efekty w zakresie** *(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)*
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
E.W1	uwarunkowania środowiskowe i epidemiologiczne najczęstszych chorób układu sercowo- naczyniowego
E.W7	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w odniesieniu do najczęstszych chorób wewnętrznych występujących u osób dorosłych oraz ich powikłań: 1. chorób układu krążenia, w tym choroby niedokrwiennej serca, wad serca, chorób wsierdzia, mięśnia serca, osierdzia, niewydolności serca (ostrej i przewlekłej), chorób naczyń tętniczych i żylnych, nadciśnienia tętniczego – pierwotnego i wtórnego, nadciśnienia płucnego, 2. chorób układu oddechowego, w tym chorób dróg oddechowych, przewlekłej obturacyjnej choroby płuc, astmy oskrzelowej, rozstrzenia oskrzeli, mukowiscydozy, zakażeń układu oddechowego, chorób śródmiąższowych płuc, opłucnej, śródpiersia, obturacyjnego i centralnego bezdechu sennego, niewydolności oddechowej (ostrej i przewlekłej), nowotworów układu oddechowego, 3. chorób układu pokarmowego, w tym chorób jamy ustnej, przełyku, żołądka i dwunastnicy, jelit, trzustki, wątroby, dróg żółciowych i pęcherzyka żółciowego,

	4. chorób układu wydzielania wewnętrznego, w tym chorób podwzgórza i przysadki, tarczycy, przytarczyc, kory i rdzenia nadnerczy, jajników i jąder oraz guzów neuroendokrynnych, zespołów wielogruczołowych, różnych typów cukrzycy i zespołu metabolicznego – hipoglikemii, otyłości, dyslipidemii, 5. chorób nerek i dróg moczowych, w tym ostrych i przewlekłych niewydolności nerek, chorób kłębuszków nerkowych i śródmiąższowych nerek, torbieli nerek, kamicy nerkowej, zakażeń układu moczowego, nowotworów układu moczowego, w szczególności pęcherza moczowego i nerki, 6. chorób układu krwiotwórczego, w tym aplazji szpiku, niedokrwistości, granulocytopenii i agranulocytozy, małopłytkowości, białaczek ostrych, nowotworów mieloproliferacyjnych i mielodysplastyczno- -mieloproliferacyjnych, zespołów mielodysplastycznych, nowotworów z dojrzałych limfocytów B i T, skaz krwotocznych, trombofilii, stanów bezpośredniego zagrożenia życia w hematologii, zaburzeń krwi w chorobach innych narządów, 7. chorób reumatycznych, w tym chorób układowych tkanki łącznej, układowych zapaleń naczyń, zapaleń stawów z zajęciem kręgosłupa, chorób metabolicznych kości, w szczególności osteoporozy i choroby zwyrodnieniowej stawów, dny moczanowej, 8. chorób alergicznych, w tym anafilaksji i wstrząsu anafilaktycznego oraz obrzęku naczynioruchowego, 9. zaburzeń wodno-elektrolitowych i kwasowo-zasadowych: stanów odwodnienia, stanów przewodnienia, zaburzeń gospodarki elektrolitowej, kwasicy i zasadowicy;
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
E.U1	Przeprowadzać wywiad lekarski z pacjentem dorosłym.
E.U3	Przeprowadzać pełne i ukierunkowane badanie fizykalne pacjenta dorosłego – ze szczególnym uwzględnieniem układu sercowo-naczyniowego.
E.U7	Oceniać stan ogólny, stan przytomności i świadomości pacjenta.
E.U12	Przeprowadzać diagnostykę różnicową najczęstszych chorób osób dorosłych.
E.U16	Planować postępowanie diagnostyczne, terapeutyczne i profilaktyczne.
E.U24	Interpretować badania laboratoryjne i identyfikuje przyczyny odchyleń od normy.
E.U25	Stosować leczenie żywieniowe, z uwzględnieniem żywienia dojelitowego i pozajelitowego.
E.U26	Planować postępowanie w przypadku ekspozycji na zakażenie przenoszone drogą krwi.
E.U28	Pobierać i zabezpieczać materiał do badań wykorzystywanych w diagnostyce laboratoryjnej;
E.U29	wykonywać podstawowe procedury i zabiegi medyczne w tym: 1. pomiar temperatury ciała (powierzchownej oraz głębokiej), pomiar tętna, nieinwazyjny pomiar ciśnienia tętniczego, 2. monitorowanie parametrów życiowych przy pomocy kardiomonitora, pulsoksymetrię, 3. badanie spirometryczne, leczenie tlenem, wentylację wspomaganą i zastępczą, 4. wprowadzenie rurki ustno-gardłowej, 5. wstrzyknięcia dożylne, domięśniowe i podskórne, kaniulację żył obwodowych, pobieranie obwodowej krwi żylnej, pobieranie krwi na posiew, pobieranie krwi tętniczej, pobieranie arterializowanej krwi włośniczkowej, 6. pobieranie wymazów z nosa, gardła i skóry, 7. cewnikowanie pęcherza moczowego u kobiet i mężczyzn, zgłębnikowanie żołądka, płukanie żołądka, enemę, 8. standardowy elektrokardiogram spoczynkowy wraz z interpretacją, kardiowersję elektryczną i defibrylację serca,

	9. proste testy paskowe i pomiar stężenia glukozy we krwi;
E.U30 pkt 1,2,3,4,5,	asystować przy przeprowadzaniu następujących procedur i zabiegów medycznych: 1. przetaczaniu preparatów krwi i krwiopochodnych, 2. drenażu jamy opłucnowej, 3. nakłuciu worka osierdziowego, 4. nakłuciu jamy otrzewnowej, 5. nakłuciu lędźwiowym
E.U32	Planować konsultacje specjalistyczne
E.U38	Prowadzić dokumentację medyczną pacjenta

**W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie", a nie studencie*

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	**Efekty w zakresie**
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
U1	Umie wybrać i zastosować właściwy sposób komunikowania
U2	Posiada umiejętność właściwego przekazywania informacji pacjentowi z chorobami układu krążenia i jego otoczeniu
U3	Umie prawidłowo funkcjonować w zespole diagnostyczno-leczniczym
U4	Posiada umiejętności efektywnej pracy w zespole lekarsko-pielęgniarskim
U5	Umie w sposób jasny i dokładny podsumować informacje z wywiadu, badania przedmiotowego i badań dodatkowych
U6	Umie sformułować rozpoznania wstępne u pacjentów hospitalizowanych
U7	Umie przeprowadzić gradację ważności objawów i rozpoznań klinicznych
U8	Umie przedstawić przypadek kliniczny przed zespołem klinicznym składającym się ze studentów, rezydentów, konsultantów
U9	Umie przyswajać informacje z nowoczesnych nośników informacji medycznej, stron internetowych, materiałów dydaktycznych dostępnych dla lekarzy
U10	Umie skutecznie prowadzić własny rozwój zawodowy w oparciu o najnowsze piśmiennictwo medyczne dotyczące chorób układu krążenia (stałe kształcenie medyczne)

Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	Nawiązania i utrzymania głębokiego oraz pełnego szacunku kontaktu z pacjentem, a także okazywanie zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych
K2	Kierować się dobrem pacjenta
K3	Przestrzegania tajemnicy lekarskiej i praw pacjenta
K4	Podejmowania działań wobec pacjenta w oparciu o zasady etyczne, ze świadomością społecznych uwarunkowań i ograniczeń wynikających z choroby
K5	Dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych

6. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Seminarium	S 1 i 2. Warsztaty EKG S 3. Pacjent z kołataniem serca S 4. Pacjent z bólem w klatce piersiowej S 5. Pacjent nieprzytomny S 6. Pacjent z zaburzeniami rytmu wypróżnień S 7. Pacjent z bólem brzucha S 8. Nieprawidłowa masa ciała S 9. Duszność S 10. Kaszel S 11. Pacjent z niewydolnością nerek S 12. Zaburzenia elektrolitowe S 13. Bóle i obrzęki stawów S 14. Pacjent z nadciśnieniem tętniczym S 15. Pacjent z wolem S 16. Niedokrwistość S 17. Pacjent z gorączką S 18. Żółtaczka i wodobrzusze S 19. Nieprawidłowe „próby wątrobowe”	E.W1, E.W7
Ćwiczenia	C1- praca z chorym-wywiad medyczny, badanie fizykalne, rozpoznanie wstępne, plan badań dodatkowych, interpretacja wyników badań, plan leczenia, praktyczne aspekty leczenia niefarmakologicznego, praktyczne aspekty leczenia farmakologicznego C2 - Pracownie poszczególnych Klinik	E.U1, E.U3, E.U7, E.U12, E.U15-16, E.U24-30, U1-U10 K1-K5

7. LITERATURA

Obowiązkowa

1. Interna Szczeklika– Podręcznik chorób wewnętrznych . Wydawnictwo Medycyna Praktyczna, Kraków 2022 (Rozdziały Kardiologiczne). Duży Podręcznik (aktualne wydanie)
2. Interna Szczeklika - Podręcznik chorób wewnętrznych. Wydawnictwo Medycyna Praktyczna, Kraków 2022. Mały Podręcznik (aktualne wydanie)
3.Treść seminariów dostępna także na platformie: e-learning.wum.edu.pl

Uzupełniająca
1. Braunwald: Choroby serca. Redakcja wydania polskiego W. Banasiak i wsp. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2007. 2. Atlas Ekg – tom I i tom II – R. Baranowski, D. Wojciechowski, wyd. Via Medica sp. z o.o. Gdańsk 2012 3. Wielka Interna – kardiologia z elementami angiologii (część 1). Autorzy: Piotr Pruszczyk, Tomasz Hryniewiecki, Jarosław Dróżdż. Wyd. Medical Tribune Polska. Warszawa 2009. Wyd.1 4. Wielka Interna- kardiologia z elementami angiologii (część 2). Autorzy: Piotr Pruszczyk, Tomasz Hryniewiecki, Jarosław Dróżdż. Wyd. Medical Tribune Polska. Warszawa 2010, wyd.1

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
E.W1, .W7, E.U1, E.U3, E.U7, E.U12, E.U15-16, E.U24-30, U1-U10 K1-K5	Raport ustny z ćwiczeń. Weryfikacja kompetencji i umiejętności – obserwacja studenta podczas zajęć.	Obecność na seminariach i zajęciach w poszczególnych Klinikach oraz pracowniach. Nabycie umiejętności i posiadanie kompetencji w stopniu dostatecznym.
E.W1, .W7, E.U1, E.U3, E.U7, E.U12, E.U15-16, E.U24-30, U1-U10	Kolokwium testowe odbywa się ostatniego dnia zajęć od godziny 12.30: - pierwszy termin w postaci testu złożonego z 25 pytań - drugi termin - kolokwium ustne u swojego asystenta - trzeci termin – kolokwium ustne w terminie wyznaczonym przez Kierownika Kliniki	2,0 (ndst) < 16 pkt. 3,0 (dst) 16 - 17 pkt 3,5 (dst+) 18 - 19 pkt 4,0 (db) 20 - 21 pkt 4,5 (db+) 22 - 23 pkt 5,0 (bdb) 24 - 25 pkt

9. INFORMACJE DODATKOWE

Obecności: Dopuszczalna jest jedna usprawiedliwiona i odrobiona nieobecność w czasie bloku zajęć – forma odrobienia, odpowiednio 4 godz. dyżur / 1 dzień nieobecności oraz zaliczenie treści seminariów u prowadzących dane seminaria.

Osoby odpowiedzialne za dydaktykę w poszczególnych Jednostkach:
I Katedra i Klinika Kardiologii (1WR)
Prof dr hab. n med. Paweł Balsam pawel.balsam@wum.edu.pl
Katedra i Klinika Chorób Wewnętrznych, Nadciśnienia Tętniczego i Angiologii (1WS)
Dr n med Joanna Bidiuk joanna.bidiuk@wum.edu.pl
Klinika Transplantologii, Immunologii, Nefrologii i Chorób Wewnętrznych (1W22)
Prof. dr hab. n med. Teresa Bączkowska teresa.baczkowska@wum.edu.pl
Dr hab. n med. Mariusz Niemczyk mariusz.niemczyk@wum.edu.pl
Klinika Hepatologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych (1WB2)
Dr n med. Maciej Janik maciej.janik@wum.edu.pl
Katedra i Klinika Chorób Wewnętrznych, Endokrynologii i Diabetologii (2W4)
Dr n med. Marek Kowrach marek.kowrach@wum.edu.pl
Katedra i Klinika Kardiologii, Nadciśnienia Tętniczego i Chorób Wewnętrznych (2W6)
Dr n med. Włodzimierz Gierlak wlodzimierz.gierlak@wum.edu.pl
Katedra i Klinika Hematologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych (1WP)
Dr n med. Rafał Machowicz rafal.machowicz@wum.edu.pl
Klinika Chorób Wewnętrznych i Kardiologii z Centrum Diagnostyki i Leczenia Żylnej Choroby Zakrzepowo Zatorowej (WLS11)
Dr hab. n med. Piotr Bienias piotr.bienias@wum.edu.pl

Ubiór: Zalecana jest odzież medyczna z krótkimi rękawami. Należy unikać noszenia odzieży prywatnej na terenie szpitala. W przypadku stosowania fartuchów medycznych na odzież prywatną muszą być one zapięte. Długie włosy muszą być spięte. Konieczna jest zmiana obuwia na obuwie robocze zgodne z przepisami BHP. Przystępując do pracy w oddziale należy przestrzegać zasady „nic poniżej łokcia”,

tj. nie wolno mieć założonych zegarków i/lub biżuterii na kończynach górnych, pomalowanych paznokci. Należy postępować wg zasady „5 momentów higieny rąk". W przypadku stosowania rękawic diagnostycznych należy założyć je po umyciu i/lub dezynfekcji dłoni, bezpośrednio przed kontaktem z pacjentem

Egzamin końcowy z chorób wewnętrznych:
Egzamin składa się z trzech części:
1.Egzamin testowy składający się ze 100 pytań jednokrotnego wyboru. Próg zaliczenia 60 pkt. kryteria punktowe dla poszczególnych ocen: 0-59 pkt – niedostateczny (2,0); brak zaliczenia 60-68 pkt – dostateczny (3,0) 69-76 pkt – dość dobry (3,5) 77-84 pkt – dobry (4,0) 85-92 pkt – ponad dobry (4,5) 93-100 pkt – bardzo dobry (5,0)

Jednostką odpowiedzialną za przeprowadzenie egzaminu testowego w roku akademickim 2026/2027 jest Katedra i Klinika Kardiologii, Nadciśnienia Tętniczego i Chorób Wewnętrznych (2W6)
Dane kontaktowe Kliniki:
Mazowiecki Szpital Bródnowski
ul. Kondratowicza 8, 03-242 Warszawa
Osoba odpowiedzialna za dydaktykę: Dr n med. Włodzimierz Gierlak wlodzimierz.gierlak@wum.edu.pl

Termin egzaminów testowych:
- w sesji zimowej: 3 lutego 2027r. (środa) – godz. 08.00 – aula A i B
- w sesji letniej: 23 czerwca 2027r. (środa)- godz. 08.00 – aula A i B

Studenci, którzy uzyskali średnią ocen z 10 kolokwiów z zakresu chorób wewnętrznych (propedeutyka interny, nadciśnienie tętnicze i angiologia, pneumonologia, hematologia, nefrologia, reumatologia, endokrynologia, kardiologia, gastroenterologia, diabetologia) ≥ 4,7 oraz ocenę ≥ 4,5 z kolokwium końcowego z interny praktycznej są zwolnieni z egzaminu testowego i są zobowiązani do zaliczenia egzaminu praktycznego i teoretycznego (ustnego) w terminie uzgodnionym z Kliniką, w której odbywają się egzaminy zgodnie z losowaniem starostów grup dziekańskich.

2. egzamin praktyczny - przy łóżku pacjenta, odrębnie ocena pięciu elementów: badania podmiotowego, badania przedmiotowego, analizy wyników badań dodatkowych, rozpoznania wstępnego i diagnostyki różnicowej oraz propozycji leczenia – warunkiem zaliczenia tej części egzaminu jest uzyskanie pozytywnej oceny z każdego wymienionego elementu. Uzyskanie negatywnej oceny z odpowiedzi na którykolwiek z elementów składowych egzaminu skutkuje oceną niedostateczną z całego egzaminu. Pozytywna ocena z egzaminu praktycznego jest warunkiem dopuszczenia do egzaminu teoretycznego.

3. egzamin teoretyczny - ustny, składający się z 5 pytań z różnych dziedzin wybranych losowo z puli pytań – warunkiem zaliczenia jest uzyskanie pozytywnej oceny na każde pytanie. Uzyskanie negatywnej oceny z odpowiedzi na którekolwiek z 5 pytań skutkuje oceną niedostateczną z całego egzaminu.
Bank pytań do egzaminu teoretycznego jest dostępny na stronie:
zagadnienia_do_egzaminu_koncowego_z_chorob_wewnetrznych_2022_2023.pdf

O ostatecznej ocenie z egzaminu końcowego z chorób wewnętrznych decyduje przewodniczący(a) Komisji Egzaminacyjnej egzaminu teoretycznego na podstawie:
- uzyskanych ocen z trzech części egzaminu (egzamin testowy, praktyczny i teoretyczny),
- wiedzy z zakresu patofizjologii i farmakologii chorób wewnętrznych
- umiejętności korzystania z wiedzy zdobytej podczas studiów, zdolności do logicznego myślenia i formułowania wniosków z analizy dostępnych danych medycznych
- umiejętności posługiwania się językiem medycznym
Miejsce odbywania egzaminu ustnego i praktycznego ustala się na podstawie wcześniej przeprowadzonego losowania grup dziekańskich – losują starości grup.

Egzaminy poprawkowe:
Negatywna ocena z egzaminu testowego wyklucza dopuszczenie do egzaminu praktycznego i ustnego; egzamin poprawkowy wówczas obejmuje wszystkie trzy elementy (egzamin testowy, praktyczny i teoretyczny).
Przy pozytywnej ocenie z egzaminu testowego:
- uzyskanie oceny niedostatecznej na egzaminie praktycznym skutkuje koniecznością odbycia egzaminu praktycznego i teoretycznego w sesji poprawkowej; nie ma konieczności ponownego zaliczenia egzaminu testowego
- uzyskanie oceny niedostatecznej na egzaminie teoretycznym skutkuje koniecznością jego odbycia w sesji poprawkowej; nie ma konieczności ponownego zaliczenia egzaminu testowego i praktycznego
Pula pytań do teoretycznego egzaminu poprawkowego nie ulega zmianie i jest taka sama jak w opisie pkt 3.

W przypadku uzyskania na egzaminie oceny niedostatecznej, studentowi przysługuje prawo przystąpienia do dwóch egzaminów poprawkowych w najbliższej sesji poprawkowej bądź za zgodą dziekana w innym terminie.

„Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusa przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusa w innych celach wymaga zgody WUM."

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

PEDIATRIA

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2026/2027
Wydział	Lekarski
Kierunek studiów	Lekarski
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Egzamin
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	**Klinika Pneumonologii, Alergologii i Pediatrii (1W34)** Dziecięcy Szpital Kliniczny - UCK WUM Żwirki i Wigury 63a, 02-091 Warszawa tel. 22 317 94 19 alergologia.dsk@uskwum.pl **Klinika Gastroenterologii i Żywienia Dzieci (1W33)** Dziecięcy Szpital Kliniczny - UCK WUM Żwirki i Wigury 63a, 02-091 Warszawa tel. 22 317 94 51 gastrologiadziecieca@wum.edu.pl **Katedra i Klinika Pediatrii i Nefrologii (1WI)** Dziecięcy Szpital Kliniczny - UCK WUM Żwirki i Wigury 63a, 02-091 Warszawa tel. 22 317 96 53 nefrologia@spdsk.edu.pl **Klinika Pediatrii (1W44)** Dziecięcy Szpital Kliniczny - UCK WUM Żwirki i Wigury 63a, 02-091 Warszawa tel. 22 317 94 21 pediatria@wum.edu.pl

	Klinika Diabetologii Dziecięcej i Pediatrii (1W45) Dziecięcy Szpital Kliniczny - UCK WUM Żwirki i Wigury 63a, 02-091 Warszawa tel. 22 317 94 26 diabetologiadziecieca@wum.edu.pl **Katedra i Klinika Onkologii, Hematologii Dziecięcej, Transplantologii Klinicznej, Pediatrii i Chorób Rzadkich (1WG)** DSK UCK WUM, ul. Żwirki i Wigury 63A, 02-091 Warszawa tel. 22 317 96 21 magdalena.kosla@wum.edu.pl **PEDIATRIA – KARDIOLOGIA (ODDZIELNY SYLABUS)** Klinika Kardiologii Wieku Dziecięcego i Pediatrii Ogólnej (2M6) Dziecięcy Szpital Kliniczny - UCK WUM Żwirki i Wigury 63a, 02-091 Warszawa tel. 22 317 95 88 **PEDIATRIA – NEONATOLOGIA (ODDZIELNY SYLABUS)** Klinika Neonatologii i Intensywnej Terapii Noworodka (1W63) 00-315 Warszawa, ul Karowa 2 tel. 22 59558155 I Klinika Położnictwa i Ginekologii (1W51) Plac Starynkiewicza 1/3, 02-015 Warszawa tel. 22 58 30 301
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	**Klinika Pneumonologii i Alergologii Wieku Dziecięcego (1W34)** Prof. dr hab. n. med. Marek Kulus marek.kulus@wum.edu.pl **Klinika Gastroenterologii i Żywienia Dzieci (1W33)** Prof. dr hab. n. med. Aleksandra Banaszkiewicz aleksandra.banaszkiewicz@wum.edu.pl **Katedra i Klinika Pediatrii i Nefrologii (1WI)** Prof. dr hab. n. med. Małgorzata Mizerska-Wasiak malgorzata.mizerska-wasiak@wum.edu.pl **Klinika Pediatrii (1W44)** Prof. dr hab. n. med. Hanna Szajewska hanna.szajewska@wum.edu.pl **Klinika Diabetologii Dziecięcej i Pediatrii (1W45)** Prof. dr hab. n. med. Agnieszka Szypowska agnieszka.szypowska@wum.edu.pl **Katedra i Klinika Onkologii, Hematologii Dziecięcej, Transplantologii Klinicznej, Pediatrii i Chorób Rzadkich (1WG)** Prof. dr hab. n med. Paweł Łaguna pawel.laguna@wum.edu.pl
Koordynator przedmiotu	Dr n. med. Witold Bartosiewicz witold.bartosiewicz@wum.edu.pl tel. 22 317 94 19
Osoba odpowiedzialna za sylabus	**Klinika Pneumonologii i Alergologii Wieku Dziecięcego (1W34)** Dr Witold Bartosiewicz witold.bartosiewicz@um.edu.pl tel. 22 317 94 19 **Klinika Gastroenterologii i Żywienia Dzieci (1W33)** Dr hab. Marcin Banasiuk marcin.banasiuk@wum.edu.pl tel. 22 317 94 51 **Katedra i Klinika Pediatrii i Nefrologii (1WI)** Dr hab. Piotr Skrzypczyk piotr.skrzypczyk@wum.edu.pl tel. 22 317 96 53

	Klinika Pediatrii (1W44) Dr hab. Piotr Dziechciarz piotr.dziechciarz@wum.edu.pl tel. 22 317 94 21 **Klinika Diabetologii Dziecięcej i Pediatrii (1W45)** Lek. Jędrzej Nowaczyk jedrzej.nowaczyk@wum.edu.pl **Katedra i Klinika Onkologii, Hematologii Dziecięcej, Transplantologii Klinicznej, Pediatrii i Chorób Rzadkich (1WG)** Dr n. med. Edyta Niewiadomska edyta.niewiadomska@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	**Klinika Pneumonologii i Alergologii Wieku Dziecięcego (1W34)** Prof. dr hab. n. med. Marek Kulus Prof. dr hab. n. med. Katarzyna Krenke Dr hab. n. med. Wojciech Feleszko Dr hab. n. med. Katarzyna Grzela Dr n. med. Witold Bartosiewicz Dr n. med. Katarzyna Kunkiel Dr n. med. Joanna Lange Dr n. med. Agnieszka Mazur Dr n. med. Honorata Marczak Dr n. med. Agnieszka Strzelak Dr n. med. med. Maria Wawszczak Lek. med. Aleksander Adamiec Lek. med. Stanisław Bogusławski Lek. med. Marcin Sanocki Lek. med. Agnieszka Szczukocka -Zych **Klinika Gastroenterologii i Żywienia Dzieci (1W33)** Prof. dr hab. n. med. Aleksandra Banaszkiewicz, Prof. dr hab. n. med. Piotr Albrecht, Prof. dr hab. n. med. Andrzej Radzikowski, Dr hab. n. med. Marcin Banasiuk, Dr hab. n. med. Marcin Dziekiewicz, Dr n. med. Jan Bukowski, Dr n. med. Łukasz Dembiński, Dr n. med. Agnieszka Gawrońska, Dr n. med. Katarzyna Karolewska-Bochenek, Dr n. med. Maria Kotowska, Dr n. med. Izabella Łazowska-Przeorek, Dr n. o zdr. Aleksandra Pituch-Zdanowska, Lek. Tomasz Janiga Lek. Barbara Skowrońska **Katedra i Klinika Pediatrii i Nefrologii (1WI)** Prof. dr hab. n. med. Małgorzata Mizerska-Wasiak Dr hab. n. med. Małgorzata Pańczyk-Tomaszewska Dr hab. n. med. Piotr Skrzypczyk Dr n. med. Hanna Szymanik-Grzelak Dr n. med. Beata Leszczyńska Dr n. med. Agnieszka Szmigielska Dr n. med. Jarosław Sołtyski Dr n. med. Agnieszka Turczyn Lek. Maria Daniel Lek. Anna Ozimek Lek. Karolina Cichoń-Kawa Lek. Agnieszka Such-Gruchot Lek. Agnieszka Antonowicz-Zawiślak Lek. Anna Deja Lek. Michał Szyszka Lek. Adam Bujanowicz

	Lek. Anna Ofiara Lek. Aneta Michalczewska Lek. Joanna Pergoł Lek. Zofia Podraza **Klinika Pediatrii (1W44)** Prof. dr hab. n. med. Hanna Szajewska Prof. dr hab. n. med. Andrea Horvath Dr n. med. Agata Skórka Dr n. med. Zofia Konarska Dr n. med. Małgorzata Pieścik-Lech Dr n. med. Marek Ruszczyński Dr n. med. Maciej Kołodziej Dr n. med. Jan Łukasik Dr n. med. Katarzyna Wojtyniak-Gawrysiak Lek. Anna Kozłowska-Jalowska Lek. Mateusz Jankiewicz **Klinika Diabetologii Dziecięcej i Pediatrii (1W45)** Prof. dr. hab. n. med. Agnieszka Szypowska Dr n.med. Lidia Groele Lek. Emilia Kowalczyk-Korcz, Lek. Jędrzej Nowaczyk Lek. Teresa Wolniewicz **Katedra i Klinika Onkologii, Hematologii Dziecięcej, Transplantologii Klinicznej, Pediatrii i Chorób Rzadkich (1WG)** Prof. dr hab. n med. Paweł Łaguna Prof. dr hab. n med. Iwona Malinowska Dr hab. n med. Katarzyna Pawelec Dr n. med. Barbara Sikorska-Fic Dr n. med. Katarzyna Albrecht Dr n. med. Edyta Niewiadomska Dr n. med. Marek Karwacki Dr n. med. Bartosz Chyżyński Dr n. med. Magdalena Wołowiec Dr n. med. Karolina Gawle-Krawczyk Lek.med. Anna Szmydki-Baran Lek. med. Aleksandra Minkowska

2. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	Rok VI, semestr 11 i 12	**Liczba punktów ECTS**	4
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		**Liczba godzin**	**Kalkulacja punktów ECTS**
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)			
seminarium (S)		20	0,8
ćwiczenia (C)		40	1,6

e-learning (e-L)		
zajęcia praktyczne (ZP)		
praktyka zawodowa (PZ)		
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	40	1,6

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	doskonalenie wiedzy z zakresu rozwoju i odrębności fizjologicznych dziecka ze szczególnym uwzględnieniem chorób układu oddechowego, pokarmowego, kardiologii, hematologii i nefrologii dziecięcej
C2	doskonalenie umiejętności badania przedmiotowego i podmiotowego ze szczególnym uwzględnieniem układu oddechowego, pokarmowego, krążenia, krwiotwórczego i zakresie nefrologii w różnych grupach wiekowych
C3	nabycie umiejętności różnicowania objawów fizjologicznych od patologicznych w chorobach układu oddechowego, pokarmowego, kardiologii, hematologii i nefrologii dziecięcej oraz stawiania rozpoznania wstępnego i różnicowego
C4	nabycie umiejętności interpretacji podstawowych badań laboratoryjnych i obrazowych stosowanych w diagnostyce chorób układu oddechowego, pokarmowego, kardiologii, hematologii i nefrologii dziecięce

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	**Efekty w zakresie** *(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)*
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
E.W1	uwarunkowania środowiskowe i epidemiologiczne najczęstszych chorób;
E.W3 pkt. 3,4,5,6,9	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w przypadku najczęstszych chorób dzieci: 3) ostrych i przewlekłych chorób górnych i dolnych dróg oddechowych, wad wrodzonych układu oddechowego, gruźlicy, mukowiscydozy, astmy, alergicznego nieżytu nosa, pokrzywki, wstrząsu anafilaktycznego, obrzęku naczynioworuchowego, 4) niedokrwistości, skaz krwotocznych, stanów niewydolności szpiku, chorób nowotworowych wieku dziecięcego, w tym guzów litych typowych dla wieku dziecięcego, 5) ostrych i przewlekłych bólów brzucha, wymiotów, biegunek, zaparć, krwawień z przewodu pokarmowego, choroby wrzodowej, nieswoistych chorób jelit, chorób trzustki, cholestaz i chorób wątroby oraz innych chorób nabytych i wad wrodzonych przewodu pokarmowego, 6) zakażeń układu moczowego, wad wrodzonych układu moczowego, zespołu nerczycowego, kamicy nerkowej, ostrej i przewlekłej niewydolności nerek, ostrych i przewlekłych zapaleń nerek, chorób układowych nerek, zaburzeń oddawania moczu, choroby refluksowej pęcherzowo-moczowodowej 9)najczęstszych chorób zakaźnych wieku dziecięcego
E.W4	zagadnienia dziecka maltretowanego i wykorzystywania seksualnego, upośledzenia umysłowego oraz zaburzeń zachowania – psychoz, uzależnień, zaburzeń odżywiania i wydalania u dzieci

E.W6	najczęściej występujące stany zagrożenia życia u dzieci i zasady postępowania w tych stanach;
G.W8	regulacje prawne i podstawowe metody dotyczące eksperymentu medycznego oraz prowadzenia innych badań medycznych, z uwzględnieniem podstawowych metod analizy danych;
G.W17	pojęcie błędu medycznego, najczęstsze przyczyny błędów medycznych i zasad opiniowania w takich przypadkach
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
E.U4	przeprowadzać badanie fizykalne dziecka w każdym wieku;
E.U7	oceniać stan ogólny, stan przytomności i świadomości pacjenta;
E.U9	zestawiać pomiary antropometryczne i ciśnienia krwi z danymi na siatkach centylowych
E.U10	oceniać stopień zaawansowania dojrzewania płciowego
E.U12	przeprowadzać diagnostykę różnicową najczęstszych chorób osób dorosłych i dzieci
E.U14	rozpoznawać stany bezpośredniego zagrożenia życia
E.U15	rozpoznawać stan po spożyciu alkoholu, narkotyków i innych używek
E.U16	planować postępowanie diagnostyczne, terapeutyczne i profilaktyczne
E.U17	przeprowadzać analizę ewentualnych działań niepożądanych poszczególnych leków i interakcji między nimi
E.U18	proponować indywidualizację obowiązujących wytycznych terapeutycznych i inne metody leczenia wobec nieskuteczności albo przeciwwskazań do terapii standardowej,
E.U20	kwalifikować pacjenta do leczenia domowego i szpitalnego
E.U21	rozpoznawać stany, w których czas dalszego trwania życia, stan funkcjonalny lub preferencje pacjenta ograniczają postępowanie zgodne z wytycznymi określonymi dla danej choroby
E.U24	interpretować wyniki badań laboratoryjnych i identyfikować przyczyny odchyleń od normy
E.U29 pkt.3	Wykonywać podstawowe procedury i zabiegi medyczne, w tym: 3) badanie spirometryczne, leczenie tlenem, wentylację wspomaganą i zastępczą
E.U32	planować konsultacje specjalistyczne
E.U38	prowadzić dokumentację medyczną pacjenta
G.U2	zbierać informacje na temat obecności czynników ryzyka chorób zakaźnych i przewlekłych oraz planować działania profilaktyczne na różnym poziomie zapobiegania
G.U4	oceniać sytuację epidemiologiczną chorób powszechnie występujących w Rzeczypospolitej Polskiej i na świecie

G.U6	sporządzać zaświadczenia lekarskie na potrzeby pacjentów, ich rodzin i innych podmiotów
G.U8	działać w sposób umożliwiający unikanie błędów medycznych

**W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie", a nie studencie*

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	**Efekty w zakresie**
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	nawiązania i utrzymania głębokiego oraz pełnego szacunku kontaktu z pacjentem, a także okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych;
K2	propagowania zachowań prozdrowotnych
K3	przestrzegania tajemnicy zawodowej
K4	kierowania się dobrem pacjenta
K5	korzystania z obiektywnych źródeł informacji;
K6	wdrażania zasad koleżeństwa zawodowego i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym; w tym w kategoriach bezpieczeństwa własnego i innych osób.
K7	przyjęcia odpowiedzialności związanej z decyzjami podejmowanymi w ramach działalności zawodowej

**W załącznikach do Rozporządzenia Ministra MNiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie", a nie studencie*

6. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	**Treści programowe**	**Efekty uczenia się**
Ćwiczenia	Każda grupa dziekańska poza zajęciami przy łóżku chorego w każdej Klinice, jeden dzień zajęć odbywa w Centrum Symulacji Medycznych – nauka prostych czynności diagnostyczno-terapeutycznych i ćwiczenie scenariuszy klinicznych	E.W. 1,3,4,6; E.U. 2,3,4,7,9,10,12-18,20,21,24,25,27,32,38 G.W8,17 G.U2,6,8

		K1-K7
Seminarium	W pierwszych tygodniu zajęć dwa pierwsze seminaria obejmują: – Zasady prowadzenia dokumentacji medycznej – po seminarium student ma umiejętności w zakresie prawidłowe komunikacji opartej na empatii i partnerstwie – Zasady kontaktu interpersonalnego lekarz-pacjent – omówienie rozporządzeń Ministra o prowadzeniu dokumentacji medycznej, regulacje prawe o ochronie danych osobowych, przykładowe wzory druków – e-skierowanie, e-recepty, platformy e-PUAP, PUE, SNRL, gabinet.gov.pl Tematy seminariów i e-seminariów w poszczególnych Klinikach: Klinika Pneumonologii Alergologii i Pediatrii – Techniki inhalacyjne w pulmonologii i alergologii – omówiono najczęstsze techniki i problemy z którymi można się spotkać w wieku rozwojowym, zastosowanie poszczególnych technik w zależności od chorób u dzieci. – Techniki diagnostyczne przydatne w alergologii – omówiono współczesne metody diagnostyki pacjentów z chorobami alergicznymi. – Ostre stany w pulmonologii - zespół krupu, zaostrzenie astmy, odma opłucnej, ciało obce w drogach oddechowych. – Techniki diagnostyczne przydatne w pulmonologii – badania czynnościowe układu oddechowego, USG przezklatkowe, polisomnografia, bronchoskopia Klinika Gastroenterologii i Żywienia Dzieci – Ostre stany w gastroenterologii: krwawienie z przewodu pokarmowego, ciało obce w przewodzie, spożycie substancji żrącej, zatrucia – Wybrane aspekty komunikacji lekarz-rodzic-dziecko część 1 – Wybrane aspekty komunikacji lekarz-rodzic-dziecko część 2 – Antybiotykoterapia w zakażeniach górnych dróg oddechowych – Antybiotykoterapia w zakażeniach dolnych dróg oddechowych – Zasady postępowania w zakażeniach przewodu pokarmowego – Leczenie objawowe najczęstszych zakażeń układu oddechowego – Najczęstsze błędy w antybiotykoterapii ambulatoryjnej część 1 – Najczęstsze błędy w antybiotykoterapii ambulatoryjnej część 2 Katedra i Klinika Onkologii, Hematologii Dziecięcej, Transplantologii Klinicznej, Pediatrii i Chorób Rzadkich – Najczęstsze błędy w rozpoznawaniu i leczeniu niedokrwistości u dzieci. – Interpretacja wyników koagulogramu u dzieci. – Guzy lite u dzieci – diagnostyka i leczenie. – Stany nagłe w hematoonkologii dziecięcej – rozpoznanie i postępowanie. – Zasady leczenia składnikami krwi. – Nowe trendy w diagnostyce i leczeniu chorób układu krwiotwórczego. – Domena pediatrii: choroby rzadkie nie są wcale takie rzadkie. Od objawu do... wielu rozpoznań. – Co wolno lekarzowi wobec nieuchronnie zbliżającej się śmierci pacjenta: uporczywa terapia, opieka paliatywna czy eutanazja? – Przypadki kliniczne Katedra i Klinika Pediatrii i Nefrologii: – Badania diagnostyczne w nefrologii dziecięcej - omówienie i powtórzenie zasad zbierania wywiadu, badania przedmiotowego, interpretacji badań moczu, krwi oraz badań obrazowych w nefrologii dziecięcej – Stany nagłe w nefrologii dziecięcej – omówienie na przykładach najczęstszych stanów nagłych w nefrologii dziecięcej w tym ostre odmiedniczkowe zapalenie nerek – Kamica układu moczowego u dzieci – omówienie patofizjologii, objawów klinicznych, diagnostyki i leczenia kamicy układu moczowego w wieku rozwojowym – Wielomocz u dzieci – omówienie przyczyn, diagnostyki i leczenia wielomoczu u dzieci	E.W. 1,3,4,6; E.U. 2,3,4,7,9,10,12,18,20,21, 24,25, 27,32,38 G.W8,17 G.U2,6,8 K1-K7

	– Bezmocz u dzieci– omówienie przyczyn, diagnostyki i leczenia bezmoczu u dzieci – Żywienie w chorobach nerek – omówienie zasad postępowania dietetycznego w zespole nerczycowym, nadciśnieniu tętniczym, ostrym uszkodzeniu nerek i przewlekłej chorobie nerek – Zaburzenia jonowe w chorobach nerek – omówienie przyczyn i postępowania w hipo- i hiperkaliemii, hipo- i hipernatremii oraz w zaburzeniach gospodarki wapniowo-fosforanowej w chorobach nerek – Antybiotykoterapia w zakażeniach układu moczowego – omówienie antybiotyków stosowanych w zakażeniach układu moczowego i zasad leczenia zakażeń układu moczowego u dzieci – Prezentacje studentów dotyczące przypadków klinicznych dzieci z chorobami nerek w oparciu o piśmiennictwo Klinika Pediatrii – USG przyłóżkowe w pediatrii – Rekomendacje postępowania w otyłości u dzieci – Nawadnianie u dzieci – Pacjent z sepsą – diagnostyka różnicowa i postępowanie – Hipoglikemia u dzieci – Kwasica ketonowa – Postępowanie w czynnościowych zaburzeniach przewodu pokarmowego: kolka i regurgitacje niemowlęce – Świszczący oddech u niemowląt - diagnostyka różnicowa i postępowanie – Wymioty u niemowląt w pierwszych 3 miesiącach życia Klinika Diabetologii i Pediatrii – Stany nagłe w endokrynologii dziecięcej – Rekomendacje postępowania w otyłości u dzieci – Nawadnianie u dzieci – Zaburzenia wzrastania u dzieci – Hipoglikemia u dzieci – Kwasica ketonowa – Nowoczesne technologie w terapii cukrzycy typu 1 – Trendy w zakresie badań klinicznych w cukrzycy typu 1 – Przypadki kliniczne – Jak rozmawiać z rodzicem – sztuka komunikacji w pediatrii.	

*sylabus może zostać nieznacznie zmodyfikowany, w zależności od okoliczności (np. święta, dni rektorskie, sytuacja epidemiologiczna etc.) – przed każdymi zajęciami Klinika, w której odbywają się zajęcia ma obowiązek udostępnienia aktualnego planu zajęć

7. LITERATURA

Obowiązkowa

- Kawalec W., Grenda R., Kulus M. Pediatria, 2 tomy, PZWL 2024
- Pyrżak B., Walczak M. Endokrynologia wieku rozwojowego. PZWL wyd. II, 2023
- Albrecht P. Gastroenterologia dziecięca. Poradnik lekarza praktyka, Czelej 2023
- Szajewska H., Horvath A. Żywienie i leczenie żywieniowe dzieci i młodzieży. Wydanie II Medycyna Praktyczna 2024
- Socha, Lebensztejn, Kamińska "Gastroenterologia dziecięca" wydanie II, rok 2024
- Kulus M, Krenke K. „Pulmonologia dziecięca", PZWL 2018
- Feleszko W. „Choroby układu oddechowego u dzieci dla pediatrów i lekarzy rodzinnych" PZWL 2023
- Nefrologia dziecięca w praktyce" red. R. Grenda, M. Litwin, MP 2022

Platforma e-książki http://biblioteka.wum.edu.pl/e-ksiazki/
Platforma Access medicine http://biblioteka.wum.edu.pl/zasoby/medyczne-bazy-danych/bazy
Platforma UpTO Date http://biblioteka.wum.edu.pl/zasoby/medyczne-bazy-danych/bazy

Uzupełniająca
Robert WB, Kliegman M. Nelson Textbook of Pediatrics 21th ed. – Wydawnictwo Elsevier 2019

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	**Sposoby weryfikacji efektu uczenia się**	**Kryterium zaliczenia**
E.W. 1,3,4,6; E.U.4,7,9,10,12,14,15,16, 17,18,20,21,24,29,32,38 G.W8, 17, G.U2,4, 6,8	• Zaliczenie zajęć prowadzonych w ciągu dnia dokonuje asystent na podstawie udziału studenta w ćwiczeniach oraz przygotowaniu prezentacji przypadku; • Dopuszcza się sprawdzenie wiedzy studenta przed seminarium na podstawie dostępnych na stronie Kliniki materiałów seminaryjnych • Obecność studenta na wszystkich zajęciach jest obowiązkowa; dopuszcza się max. 1 dzień usprawiedliwionej nieobecności (forma odrobienia zajęć wymaga uzgodnienia z koordynatorem przedmiotu); Nieobecności nieusprawiedliwione lub większa liczba nieobecności usprawiedliwionych wymagają odrobienia całego bloku (termin ustala koordynator przedmiotu) • Zaliczenie tygodniowego bloku zajęć odbywa się na podstawie obecności studenta zajęciach, aktywności w trakcie zajęć oraz przygotowania i omówienia konkretnych przypadków klinicznych.	Zaliczenie seminariów, ćwiczeń i prezentacji przypadku przez asystenta. Ocena kompetencji - w oparciu o obserwowane zachowanie studenta (np. w inscenizacji przypadków klinicznych lub podczas rzeczywistego badania przedmiotowego i podmiotowego) przy użyciu obiektywnych skal (np. skali LUCAS). Całość bloku pediatrii kończy się egzaminem (3 etapowym), szczegóły egzaminu podane zostały w części Informacje dodatkowe.

9. INFORMACJE DODATKOWE

Zajęcia odbywają się w godzinach 8.15-13.00

W czasie ćwiczeń student jest zobowiązany do posiadania: odzieży ochronnej (z/bez fartucha lekarskiego), obuwia ochronnego, środków ochrony osobistej (w tym maseczek ochronnych), stetoskopu, latarki, identyfikatora (studenci przebierają się w dedykowanej szatni na dole)**,** paznokcie powinny być krótko obcięte

Zaliczenie bloku z pediatrii - przez Kierownika Kliniki, w której studenci odbywają zajęcia w ostatnim (III tydzień ćwiczeń)

Obecność studenta na wszystkich zajęciach jest obowiązkowa; dopuszcza się max. 1 dni usprawiedliwionej nieobecności (forma odrobienia zajęć wymaga uzgodnienia z koordynatorem przedmiotu w danej Kinice);
Nieobecności nieusprawiedliwione lub większa liczba nieobecności usprawiedliwionych wymagają odrobienia całego bloku (termin ustala koordynator przedmiotu)

Studenckie Koła Naukowe:

1. *Studenckie Koło Naukowe przy Klinice Pulmonologii i Alergologii Wieku Dziecięcego* prowadzą lek. Aleksander Adamiec i lek. Marcin Sanocki
2. *Studenckie Koło Naukowe Pediatrii Ogólnej przy Klinice Pediatrii* prowadzi dr n. med. Marek Ruszczyński; dr Sonia Statuch
3. *Studenckie Koło Naukowe Pediatrii i Endokrynologii przy Klinice Pediatrii i Endokrynologii* prowadzi dr hab. n. med. Anna Kucharska
4. *Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Klinice Pediatrii i Nefrologii* prowadzi dr n. med. Agnieszka Szmigielska
5. *Studenckie Koło Naukowe GEKON przy Klinice Gastroenterologii i Żywienia Dzieci* prowadzi lek. Jan Bukowski
6. *Studenckie Koło Naukowe SFEROCYT przy Katedrze i Klinice Pediatrii, Hematologii i Onkologii* prowadzi dr n. med. Katarzyna Pawelec
7. *Studenckie Koło Naukowe Diabetologii Wieku Rozwojowego przy Klinice Pediatrii* prowadzi prof. dr hab. n. med. Agnieszka Szypowska

Student jest zobowiązany do oceny zajęć wypełniając anonimową uczelnianą ankietę oceny zajęć i nauczycieli akademickich
Wszystkie sugestie dotyczące prowadzenia zajęć będą rozpatrywane z najwyższą starannością.

Egzamin składa się z trzech niezależnych części.
Pierwsza część to:

1) egzamin testowy – w roku akademickim 2026/2027 egzamin przygotowuje Klinika Pediatrii i Endokrynologii.
   egzamin składa się ze 100 pytań jednokrotnego wyboru – próg zaliczenia 60%; [60-68: 3,0 dst.; >68-76: 3,5 ponad dst.; >76-84: 4,0 dobry; >84-92: 4,5 ponad dobry; >92-100: 5,0 bardzo dobry]

Do kolejnych etapów dopuszczeni są jedynie studenci, którzy pozytywnie zdali test:

2) egzamin praktyczny – obowiązuje umiejętność przeprowadzenia badania przedmiotowego pacjenta; miejsce odbywania egzaminu praktycznego ustala się na podstawie wcześniej przeprowadzonego losowania grup dziekańskich – losują starostowie grup;
3) egzamin ustny – losowy wybór 3 pytań ([1] symptomatologia/tematyka ogólna, [2] diagnostyka, [3] leczenie). Te same zestawy pytań obowiązują we wszystkich Klinikach; warunkiem zaliczenia tej części jest uzyskanie pozytywnej oceny na każde pytanie.

Warunkiem końcowego zaliczenia przedmiotu pediatrii jest pozytywne zaliczenie każdego z etapów – ocenę wylicza się ze średniej z egzaminu testowego oraz egzaminu ustnego (część praktyczna jest tylko na zaliczenie).

Egzamin poprawkowy:

- odbywa się w sesji poprawkowej
- składa się z dwóch etapów – ustnego i praktycznego – zasady zaliczenia nie ulegają zmianie.

Zgodnie z Regulaminem student ma prawo do dwóch terminów poprawkowych.

Student ma możliwość oceny zajęć wypełniając uczelnianą ankietę oceny zajęć i nauczycieli akademickich. Wszystkie sugestie dotyczące prowadzenia zajęć będą rozpatrywane z najwyższą starannością.

„Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusa przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusa w innych celach wymaga zgody WUM.”

UWAGA
Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów
Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

PEDIATRIA
KARDIOLOGIA

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2026/2027
Wydział	Lekarski
Kierunek studiów	Lekarski
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Zaliczenie
Jednostka/jednostki prowadząca/e	Klinika Kardiologii Wieku Dziecięcego i Pediatrii Ogólnej Ul Żwirki i Wigury 63A 02-091 Warszawa tel. 22 317 95 88; fax. 22 317 95 89
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Dr hab. n. med. Radosław Pietrzak radoslaw.pietrzak@wum.edu.pl
Koordynator przedmiotu	Dr n. med. Piotr Wieniawski piotr.wieniawski@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus	Dr n. med. Piotr Wieniawski piotr.wieniawski@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	Dr hab .n.med. Radosław Pietrzak; radoslaw.pietrzak@wum.edu.pl; Prof. dr hab. n. med. Bożena Werner; bozena.werner@wum.edu.pl; Dr n. med. Piotr Wieniawski; piotr.wieniawski@wum.edu.pl; Dr n. med. Beata Kucińska; beata.kucinska@wum.edu.pl; Dr n. med. Halszka Kamińska; halszka.kaminska@wum.edu.pl; Dr n. med. Tomasz Książczyk; tomasz.ksiazczyk@wum.edu.pl; Dr n. med. Katarzyna Łuczak-Woźniak; katarzyna.luczak-wozniak@wum.edu.pl; Dr n. med. Ewa Smereczyńska-Wierzbicka; ewa.wierzbicka@uckwum.pl; Dr n. med. Krzysztof Godlewski; krzysztof.godlewski@uckwum.pl; Dr n. med. Anna Prowotorow Iwaniukowicz, anna.prowotorow-iwaniukowicz@wum.edu.pl Dr n. med. Monika Jarecka, monika.jarecka@wum.edu.pl, Dr n. med. Izabela Janiec, izabela.janiec@uckwum.edu.pl

	Lek. Mateusz Puchalski; mateusz.puchalski@wum.edu.pl; Lek. Anna Rożnowska-Wójtowicz; anna.roznowska-wojtowicz@wum.edu.pl; Lek. Piotr Halicki; piotr.halicki@wum.edu.pl; Lek. Anna Chanas; anna.chanas@uckwum.pl; Lek. Agnieszka Pskit-Hanuszczak; agnieszka.pskit@uckwum.pl; Lek. Małgorzata Ludzia; malgorzata.ludzia@ucwum.pl;

2. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	Rok VI, semestr 11 i 12	**Liczba punktów ECTS**	2
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ **Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim**	**Liczba godzin**	**Kalkulacja punktów ECTS**	
wykład (W)			
seminarium (S)	10	0.4	
ćwiczenia (C)	20	0,8	
e-learning (e-L)			
zajęcia praktyczne (ZP)			
praktyka zawodowa (PZ)			
Samodzielna praca studenta			
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	20	0.8	

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	doskonalenie wiedzy z zakresu rozwoju i odrębności fizjologicznych dziecka ze szczególnym uwzględnieniem układu sercowo-naczyniowego.
C2	doskonalenie umiejętności badania przedmiotowego i podmiotowego ze szczególnym uwzględnieniem układu sercowo-naczyniowego w różnych grupach wiekowych.
C3	nabycie umiejętności różnicowania objawów fizjologicznych od patologicznych w zakresie układu sercowo-naczyniowego oraz stawiania rozpoznania wstępnego i różnicowego.
C4	nabycie umiejętności interpretacji podstawowych badań laboratoryjnych i obrazowych stosowanych w diagnostyce chorób układu sercowo-naczyniowego u dzieci.
C5	opieka lekarska nad dzieckiem oraz pogłębianie umiejętności sprawowania całościowej i zindywidualizowanej opieki nad dzieckiem zdrowym i chorym.

C6	doskonalenie umiejętności komunikowania się w zespole oraz skutecznego i empatycznego porozumiewania się z rodzicami/opiekunami dziecka.

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	**Efekty w zakresie** *(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)*
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
E.W1.	uwarunkowania środowiskowe i epidemiologiczne najczęstszych chorób;
E.W3. pkt 2.	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w przypadku najczęstszych chorób dzieci: 2. wad serca, zapalenia mięśnia sercowego, wsierdzia i osierdzia, kardiomiopatii, zaburzeń rytmu serca, niewydolności serca, nadciśnienia tętniczego, omdleń,
E.W6.	najczęściej występujące stany zagrożenia życia u dzieci i zasady postępowania w tych stanach;
G.W8.	regulacje prawne i podstawowe metody dotyczące eksperymentu medycznego oraz prowadzenia innych badań medycznych, z uwzględnieniem podstawowych metod analizy danych
G.W17.	pojęcie błędu medycznego, najczęstsze przyczyny błędów medycznych i zasad opiniowania w takich przypadkach
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
E.U2.	przeprowadzać wywiad lekarski z dzieckiem i jego rodziną;
E.U4.	przeprowadzać badanie fizykalne dziecka w każdym wieku;
E.U9.	zestawiać pomiary antropometryczne i ciśnienia krwi z danymi na siatkach centylowych;
E.U12	przeprowadzać diagnostykę różnicową najczęstszych chorób osób dorosłych i dzieci;
E.U24	interpretować wyniki badań laboratoryjnych i identyfikować przyczyny odchyleń od normy;
E.U29. pkt 2, 8	wykonywać podstawowe procedury i zabiegi medyczne w tym: 2. monitorowanie parametrów życiowych przy pomocy kardiomonitora, pulsoksymetrię, 8. standardowy elektrokardiogram spoczynkowy wraz z interpretacją, kardiowersję elektryczną i defibrylację serca,
G.U2.	zbierać informacje na temat obecności czynników ryzyka chorób zakaźnych i przewlekłych oraz planować działania profilaktyczne na różnym poziomie zapobiegania
G.U6.	sporządzać zaświadczenia lekarskie na potrzeby pacjentów, ich rodzin i innych podmiotów
G.U8.	działać w sposób umożliwiający unikanie błędów medycznych

**W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie", a nie studencie*

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	**Efekty w zakresie**
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	nawiązania i utrzymania głębokiego oraz pełnego szacunku kontaktu z pacjentem, a także okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych
K2	kierowania się dobrem pacjenta
K3	przestrzegania tajemnicy lekarskiej i praw pacjenta
K4	podejmowania działań wobec pacjenta w oparciu o zasady etyczne, ze świadomością społecznych uwarunkowań i ograniczeń wynikających z choroby
K5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych
K6	propagowania zachowań prozdrowotnych
K7	korzystania z obiektywnych źródeł informacji
K8	formułowania wniosków z własnych pomiarów lub obserwacji
K9	wdrażania zasad koleżeństwa zawodowego i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym
K10	formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej;
K11	przyjęcia odpowiedzialności związanej z decyzjami podejmowanymi w ramach działalności zawodowej, w tym w kategoriach bezpieczeństwa własnego i innych osób.

6. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	**Treści programowe**	**Efekty uczenia się**

Ćwiczenia	Zajęcia praktyczne w Oddziale Kardiologii przy łóżku chorego.	E.W1., E.W3. pkt 2. E.W6., G.W8., G.W17. E.U2., E.U4., E.U9. E.U12., E.U24, E.U29. pkt 2,8 G.U2., G.U6., G.U8., K1 – K11
Seminaria	1. Odrębności EKG u dzieci - omówienie podstaw oceny prawidłowego elektrokardiogramu u dzieci 2. Najczęstsze zaburzenia rytmu serca u dzieci - tachyarytmie - bradyarytmie 3. Niewydolność serca u dzieci 4. Kardiomiopatie u dzieci 5. Choroby zapalne układu krążenia - zapalenie mięśnia sercowego - zapalenie osierdzia - zapalenie wsierdzia - choroba Kawasakiego - PIMS 6. Stany nagłe w kardiologii dziecięcej. 7. Nadciśnienie płucne. 8. Najczęstsze wady wrodzone serca u dzieci - niesinicze wady serca ze zwiększonym przepływem płucnym - sinicze wady serca - wrodzone zastawkowe wady serca - koarktacja aorty 9. Krytyczne wady wrodzone serca u noworodków - krytyczne wrodzone wady serca z przewodozależnym przepływem płucnym - krytyczne wrodzone wady serca z przewodozależnym przepływem systemowym 10. Zabiegi metodami kardiologii interwencyjnej 11. Nadciśnienie tętnicze.	E.W1., E.W3. pkt 2. E.W6., G.W8., G.W17. E.U2., E.U4., E.U9. E.U12., E.U24, E.U29. pkt 2,8 G.U2., G.U6., G.U8., K1 – K11

7. LITERATURA

Obowiązkowa

Pediatria tom. 1 i 2", red. M. Kulus, R. Grenda, W. Kawalec, PZWL 2024
"Zarys kardiologii wieku rozwojowego", red. M. Wróblewska-Kałużewska, Oficyna Wydawnicza WUM 2009

Uzupełniająca

- Wady serca u dzieci dla pediatrów i lekarzy rodzinnych wydanie II, red. B. Werner, Medical Tribune Polska 2023
- Choroby układu sercowo-naczyniowego u dzieci, red B. Werner, PZWL 2025

Platforma e-książki
http://biblioteka.wum.edu.pl/e-ksiazki/

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia

E.W1., E.W3. pkt 2. E.W6., G.W8., G.W17. E.U2., E.U4., E.U9. E.U12., E.U24, E.U29. pkt 2,8 G.U2., G.U6., G.U8., K1 – K11	• Zaliczenie zajęć prowadzonych w ciągu dnia dokonuje asystent na podstawie udziału studenta w ćwiczeniach. • Dopuszcza się sprawdzenie wiedzy studenta przed seminarium na podstawie dostępnych na stronie Kliniki materiałów seminaryjnych. • Obecność studenta na wszystkich zajęciach jest obowiązkowa; dopuszcza się max. 1 dzień usprawiedliwionej nieobecności (forma odrobienia zajęć wymaga uzgodnienia z koordynatorem przedmiotu). • Nieobecności nieusprawiedliwione lub większa liczba nieobecności usprawiedliwionych wymagają odrobienia całego bloku (termin ustala koordynator przedmiotu) • Zaliczenie całościowe zajęć obejmuje: - badanie podmiotowe i przedmiotowe przeprowadzone samodzielnie przez studenta w obecności asystenta - kolokwium z zakresu poruszanej w czasie zajęć tematyki- - ocena kompetencji - w oparciu o obserwowane zachowanie studenta(np. w inscenizacji przypadków klinicznych lub podczas rzeczywistego badania przedmiotowego i podmiotowego) przy użyciu obiektywnych skal (np. skali LUCAS)	Zaliczenie seminariów i ćwiczeń przez asystenta Kolokwium końcowe: – interpretacja EKG – test na platformie e-learningowej 30 pytań (40 punktów); – próg zaliczenia 30 punktów, ocena bardzo dobra 36 punktów. W przypadku oceny negatywnej – kolokwium poprawkowe ustala się z koordynatorem przedmiotu w terminie nie dłuższym niż 2 tyg. od zakończenia zajęć.

9. INFORMACJE DODATKOWE

- Warunkiem zaliczenia przedmiotu pediatrii jest pozytywne zaliczenie KAŻDEGO z opisanych wyżej etapów.
- Zajęcia w klinikach odbywają się w godzinach 9.00-13.30
- Zaliczenie bloku – autoryzacja:
- W czasie ćwiczeń studenci zobowiązani są do posiadania pełnego ubioru ochronnego – spodni, bluzy lub fartucha lekarskiego, stetoskopu, latarki, identyfikatora, obuwia na zmianę oraz środków ochrony osobistej.
- Podczas seminariów i ćwiczeń obowiązuje zakaz używania telefonów komórkowych
- Możliwości dalszego kształcenia – koło naukowe
  Opiekun koła: dr n. med. Piotr Wieniawski
  Studenci koła mogą brać udział w pracach naukowych Kliniki
- Student ma możliwość oceny zajęć wypełniając uczelnianą ankietę oceny zajęć i nauczycieli akademickich.
- Dodatkowo studenci mogą przekazywać swoje uwagi bezpośrednio do sekretariatu Kliniki lub koordynatora przedmiotu Prof. dr hab. n. med. Andei Horvath ahorvath@wum.edu.pl
- Wszystkie sugestie dotyczące prowadzenia zajęć będą rozpatrywane z najwyższą starannością.

„Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusa przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusa w innych celach wymaga zgody WUM”

UWAGA
Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

PEDIATRIA
NEONATOLOGIA

1. METRYCZKA		
Rok akademicki	2026/2027	
Wydział	Lekarski	
Kierunek studiów	Lekarski	
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne	
Profil studiów	Ogólnoakademicki	
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie	
Forma studiów	Stacjonarne	
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy	
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Zaliczenie	
Jednostka/jednostki prowadząca/e	Klinika Neonatologii i Intensywnej Terapii Noworodka Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego 00-315 Warszawa, ul Karowa 2 Tel: 22 59 66 155 Fax: 22 59 66 484 e-mail: neonatologia@poczta.szpitalkarowa.pl	I Katedra i Klinika Położnictwa i Ginekologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego Plac Starynkiewicza 1/3, 02-015 Warszawa Tel: 22 58 30 301 Fax: 22 58 30 302 e-mail: iwona.dmochowska@wum.edu.pl
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Prof dr hab. n. med. Renata Bokiniec	Prof. dr hab. n. med. Artur Ludwin
Koordynator przedmiotu	dr n. med. Joanna Puskarz- Gąsowska tel. 22 59 66 155, 22 59 66 136 jpuskarz@wum.edu.pl	dr n. med. i n. o zdr. Justyna Romańska tel. 22 58 30 340 justyna.romanska@wum.edu.pl lek. Izabela Choręgiewicz tel. 22 58 30 340 izabela.kedzior@gmail.com
Osoba odpowiedzialna za sylabus	dr n.med. Joanna Puskarz- Gąsowska	dr n. med. i n. o zdr. Justyna Romańska
Prowadzący zajęcia	Prof dr hab. n. med. Renata Bokiniec dr n. med. Joanna Puskarz-Gąsowska dr n. med. Joanna Seliga-Siwecka dr n.med. Alicja Kołodziejczyk- Nowotarska lek. Joanna Ulan dr n.med Marzanna Reśko- Zachara lek. Edyta Bielska	Izabela Choręgiewicz Justyna Romańska

	lek. Kamila Sośnicka lek. Dominika Paw lek Bartłomiej Grochowski	

2. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	Rok VI, semestr 11 i 12	Liczba punktów ECTS	2
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)			
seminarium (S)		10	0,4
ćwiczenia (C)		20	0,8
e-learning (e-L)			
zajęcia praktyczne (ZP)			
praktyka zawodowa (PZ)			
Samodzielna praca studenta			
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		20	0,8

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Nabycie umiejętności w zakresie badania noworodka oraz zapoznanie się z zagadnieniami w zakresie patologii okresu noworodkowego.
C2	Zasady postępowania po porodzie i resuscytacji noworodka.
C3	Znajomość podstawowych powikłań wynikających z wcześniactwa.

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	**Efekty w zakresie** *(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)*

Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
E.W1.	uwarunkowania środowiskowe i epidemiologiczne najczęstszych chorób;
E.W2.	zasady żywienia dzieci zdrowych i chorych, w tym karmienia naturalnego, szczepień ochronnych i prowadzenia bilansu zdrowia dziecka;
E.W3. pkt 3	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w przypadku najczęstszych chorób dzieci: 3) ostrych i przewlekłych chorób górnych i dolnych dróg oddechowych, wad wrodzonych układu oddechowego, gruźlicy, mukowiscydozy, astmy, alergicznego nieżytu nosa, pokrzywki, wstrząsu anafilaktycznego, obrzęku naczynioworuchowego,
E.W5.	podstawowe sposoby diagnostyki i terapii płodu;
E.W6.	najczęściej występujące stany zagrożenia życia u dzieci i zasady postępowania w tych stanach;
F.W6.	wskazania i zasady stosowania intensywnej terapii;
F.W7.	wytyczne w zakresie resuscytacji krążeniowo-oddechowej noworodków, dzieci i dorosłych;
F.W10. pkt 2,3	problematykę współcześnie wykorzystywanych badań obrazowych, w szczególności: 2) metody instrumentalne i techniki obrazowe wykorzystywane do wykonywania zabiegów medycznych, 3) wskazania, przeciwwskazania i przygotowanie pacjenta do poszczególnych rodzajów badań obrazowych oraz przeciwwskazania do stosowania środków kontrastujących;
G.W9.	regulacje prawne dotyczące przeszczepów, sztucznej prokreacji, przerywania ciąży, zabiegów estetycznych, leczenia paliatywnego, chorób psychicznych;
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
E.U2.	przeprowadzać wywiad lekarski z dzieckiem i jego rodziną;
E.U4.	przeprowadzać badanie fizykalne dziecka w każdym wieku;
E.U8.	oceniać stan noworodka w skali Apgar i jego dojrzałość oraz badać odruchy noworodkowe;
E.U12.	przeprowadzać diagnostykę różnicową najczęstszych chorób osób dorosłych i dzieci;
E.U14.	rozpoznawać stany bezpośredniego zagrożenia życia;
E.U16.	planować postępowanie diagnostyczne, terapeutyczne i profilaktyczne;
E.U20.	kwalifikować pacjenta do leczenia domowego i szpitalnego;
E.U24.	interpretować wyniki badań laboratoryjnych i identyfikować przyczyny odchyleń od normy;
E.U27.	kwalifikować pacjenta do szczepień;
F.U11.	działać zgodnie z algorytmem zaawansowanych czynności resuscytacyjnych;

**W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie", a nie studencie*

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	**Efekty w zakresie:**
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	rozwój, budowę i funkcje organizmu człowieka w warunkach prawidłowych i patologicznych
W2	objawy i przebieg chorób
W3	sposoby postępowania diagnostycznego i terapeutycznego właściwe dla określonych stanów chorobowych
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
U1	rozpoznać problemy medyczne i określić priorytety w zakresie postępowania lekarskiego
U2	rozpoznać stan zagrażający życiu i wymagające natychmiastowej interwencji lekarskiej
U3	zaplanować postępowanie diagnostyczne i zinterpretować jego wyniki
U4	wdrożyć właściwe i bezpieczne postępowanie terapeutyczne oraz przewidzieć jego skutki
U5	komunikować się z pacjentem i jego rodziną w atmosferze zaufania, z uwzględnieniem potrzeb pacjenta oraz przekazać niekorzystne informacje
U6	komunikować się ze współpracownikami w zespole i dzielić się wiedzą
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	nawiązania i utrzymania głębokiego oraz pełnego szacunku kontaktu z pacjentem, a także okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych
K2	kierowania się dobrem pacjenta
K3	przestrzegania tajemnicy lekarskiej i praw pacjenta
K4	podejmowania działań wobec pacjenta w oparciu o zasady etyczne, ze świadomością społecznych uwarunkowań i ograniczeń wynikających z choroby
K5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych
K6	propagowania zachowań prozdrowotnych
K7	korzystania z obiektywnych źródeł informacji

K8	formułowania wniosków z własnych pomiarów lub obserwacji
K9	wdrażania zasad koleżeństwa zawodowego i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym
K10	formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej;
K11	przyjęcia odpowiedzialności związanej z decyzjami podejmowanymi w ramach działalności zawodowej, w tym w kategoriach bezpieczeństwa własnego i innych osób.

6. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Seminaria 10 godzin	Adaptacja noworodka do życia pozamacicznego i jej zaburzenia. Żółtaczki okresu noworodkowego. Laktacja. Resuscytacja noworodków i wsparcie adaptacji pourodzeniowej. Problemy wcześniactwa. Zakażenia okresu noworodkowego. Niedotlenienie okołoporodowe. Wady wrodzone – postępowanie, stany zagrożenia życia w neonatologii, aspekty diagnostyki radiologicznej i ultrasonograficznej. Problemy etyczne w neonatologii.	E.W1-W3., E.W5-W6., F.W6-W7., F.W10
Ćwiczenia	Zajęcia praktyczne w Oddziale Intensywnej Terapii Noworodka, Oddziale Patologii Noworodka, Oddziale Położniczym, Sali porodowej. Ćwiczenia z resuscytacji w Centrum Symulacji Medycznych.	E.U2., E.U4., E.U8., E.U12. , E.U14., E.U16., E.U20., E.U24., E.U27., F.U11.

5. LITERATURA

Obowiązkowa

1. Wytyczne Europejskiej Rady Resuscytacji z 2025 r. Newborn Life Support. European Resuscitation Council Guidelines 2025 Newborn Resuscitation and Support of Transition of Infants at Birth
2. Pediatria – Lissauer T., Carroll W., wydanie 6 – rodziały "Perinatologia", "Neonatologia", tytuł oryginalny "Illustrated Textbook of Paediatrics", redakcja wydania polskiego: T. Jackowska, A. Wrotek, wydawnictwo Edra Urban & Partner, 2023.

Uzupełniająca

1. Neonatologia (wydanie dwutomowe)– redakcja naukowa J. Świetliński; wydanie 2, wydawnictwo PZWL, 2021.
2. Neonatologia – Cloherty J. P., Eichenwald E. C., Hansen A. R., Stark A. R, tytuł oryginalny "Cloherty and Starck's Manual of Neonatal Care", redakcja wydania polskiego: J. Gadzinowski, wydawnictwo Medipage, 2015.
3. Neonatologia. Postępowanie, procedury, choroby, leki, dyżurowe problemy kliniczne – Gomella T. L., Fabien G. E., Fayez B.-M., tytuł oryginalny "Gomella's Neonatology. Management, Procedures, On-Call Problems, Diseases, and Drugs", redakcja wydania polskiego: M. Jaszczak, A. Piątkowska, wydawnictwo Medipage, 2023.
4. Standardy opieki medycznej nad noworodkiem w Polsce – zalecenia PTN – wydanie V. 2023
5. Nehring-Gugulska M, Żukowska Rubik M, Pietkiewicz A „Karmienie piersią w teorii i praktyce” Medycyna Praktyczna 2017

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia

E.W1., E.W3. E.W5., E.W6., F.W6., F.W7., F.W10., G.W9.	Pisemne zaliczenie. Test – 20 pytań	Min. 14 poprawnych odpowiedzi
E.U2., E.U4., E.U8., E.U12.,E.U14., E.U16.,E.U20., E.U24., E.U27., F.U11.	Historia choroby, epikryza, obserwacje, zalecenia, raport ustny z ćwiczeń	pozytywna ocena dokonana przez asystenta oraz obecność na wszystkich zajęciach.
K1-K11	Raport ustny, obserwacje	Ocena pozytywna z obserwacji, nabycie kompetencji

9. INFORMACJE DODATKOWE

Klinika Neonatologii i Intensywnej Terapii Noworodka WUM ul Karowa 2
1. Na zajęciach niezbędne są: ubranie medyczne, obuwie na zmianę, stetoskop.
2. Blok zajęciowy trwa 5 dni zajęcia odbywają się w godzinach 8:15-13:00 w Szpitalu Klinicznym im Księżnej Anny Mazowieckej ul Karowa 2, w tym 1 dzień w Centrum Symulacji Medycznych (godz. 8:30-13:30).
3. Zakres wiedzy obowiązującej na kolokwium końcowym zawarty jest w tematach zajęć w czasie seminariów i ćwiczeń, materiały są dostępne na stronie e-learningowej WUM .
Zaliczenie bloku wymaga aktywnego uczestnictwa we wszystkich zajęciach przyłóżkowych i seminariach (w tym przygotowywania się do seminariów) oraz zaliczenia kolokwium. Warunkiem dopuszczenia do kolokwium jest pozytywna ocena z zajęć klinicznych oraz zaliczenie ew. nieobecności. Nieusprawiedliwiona nieobecność na kolokwium skutkuje brakiem zaliczenia przedmiotu. Uzyskanie oceny niedostatecznej z kolokwium wymaga poprawienia w tej samej formie (kolokwium pisemnego) z następnymi grupami w ramach wolnego bloku zajęciowego grupy. Kolokwium w formie testu 20 pytań, zalicza 14 poprawnych odpowiedzi. Test trwa 20 minut.
4. Nieobecności na seminariach zalicza się w postaci odpowiedzi ustnej z opuszczonego tematu (do dnia kolokwium)- nagrane seminaria są dostępne na platformie e-learningowej. Nieobecności na zajęciach przyłóżkowych odrabia się w postaci dodatkowego dyżuru klinicznego w godzinach 15:30-19:30 w terminie wyznaczonym przez asystenta- dostępne terminy 2x w semestrze – nie indywidualnie dla każdego studenta. Brane są pod uwagę jedynie nieobecności usprawiedliwione, nieusprawiedliwione skutkują niezaliczeniem bloku. Przypadki nietypowe, losowe rozstrzygane są indywidualnie. Dopuszczalne są dwa dni nieobecności w bloku ćwiczeniowym w semestrze.
5. Prosimy o niespóźnianie się na zajęcia. Spóźnienie ponad 15 minut traktowane będzie jak nieobecność.
6. Dla Studentów zainteresowanych neonatologią istnieje możliwość uczestniczenia w zajęciach Studenckiego Koła Naukowego działającego w Klinice. https://web.facebook.com/sknnoworodki;- opiekun dr n.med. Joanna Puskarz- Gąsowska
7. W ostatnim dniu zajęć, po kolokwium, studenci wypełniają anonimową ankietę wewnętrzną podsumowującą blok zajęć z neonatologii.
8. Wszystkie informacje studenckie na bieżąco podawane są na stronie internetowej Kliniki www.klinikaneonatologii.wum.edu.pl
I Katedra i Klinika Położnictwa i Ginekologii przy Pl. Starynkiewicza 1/3
1. Zajęcia odbywają się w godzinach 8:15-13:00 w Klinice, w tym 1 dzień w Centrum Symulacji Medycznych (godz. 8:30).
2. W trakcie ćwiczeń wymagane jest odpowiednie ubranie medyczne i przygotowanie – bluza lub fartuch z krótkimi rękawami, identyfikator, obuwie na zmianę, stetoskop, brak zegarków i biżuterii na rękach, dłonie z krótkimi i naturalnymi paznokciami. Na czas zajęć studentom zostaną udostępnione szafki na ubrania - za klucz do szafki pobierana jest kaucja zwrotna w wysokości 50 zł (płatność gotówką).
3. Zajęcia prowadzone są zgodnie z planem przekazywanym staroście grupy przed rozpoczęciem bloku. Studenci otrzymają dostęp do materiałów służących do przygotowania do zajęć oraz do konspektów seminariów poprzez link do Dysku Google.
4. Zaliczenie bloku z neonatologii odbywa się ostatniego dnia zajęć. Obejmuje ono badanie podmiotowe i przedmiotowe przeprowadzone samodzielnie przez studenta w ramach poprzedzających ćwiczeń oraz pozytywną ocenę z kolokwium. Kolokwium w formie pisemnego testu jest przeprowadzone w ostatnim dniu zajęć. Składa się on z 20 pytań; do zaliczenia wymagane jest udzielenie 14 poprawnych odpowiedzi.
5. Nieobecności na seminariach odrabia się w postaci odpowiedzi ustnej z opuszczonego tematu. Nieobecności na zajęciach praktycznych odrabia się w postaci dodatkowego dyżuru klinicznego w godzinach 15:30-19:30 w terminie wyznaczonym przez asystenta - dostępne terminy 2x w semestrze – nie indywidualnie dla każdego studenta. Brane są pod uwagę jedynie nieobecności usprawiedliwione, nieusprawiedliwione skutkują brakiem zaliczenia bloku. Przypadki nietypowe, losowe rozstrzygane są indywidualnie. Dopuszczalne są dwa dni nieobecności w bloku ćwiczeniowym w semestrze.
6. W ostatnim dniu zajęć, po kolokwium, studenci wypełniają anonimową ankietę podsumowującą blok zajęć z neonatologii poprzez system myWUM.

„Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusa przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusa w innych celach wymaga zgody WUM."

UWAGA
Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

CHIRURGIA

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2026/2027
Wydział	Lekarski
Kierunek studiów	Lekarski
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Zaliczenie 6 rok oraz egzamin 6 rok
Jednostka/jednostki prowadząca/e	**Klinika Chirurgii Ogólnej, Naczyniowej, Endokrynologicznej i Transplantacyjnej (1W14)** UCK WUM, ul. Banacha 1a, 02-097 Warszawa tel. 22 599 25 64 **I Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej i Naczyniowej (2W1)** Mazowiecki Szpital Bródnowski, ul. Kondratowicza 8, 03-242 Warszawa tel. 22 326 5749 **Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej, Gastroenterologicznej i Onkologicznej (1W8)** UCK WUM, ul. Banacha 1a, 02-097 Warszawa tel. 22 599 25 57 **Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej i Transplantacyjnej (1W23)** SKDJ WUM, ul. Nowogrodzka 59, 02-006 Warszawa tel. 22 502 11 26 **Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej, Transplantacyjnej i Wątroby (1WB1)** UCK WUM, ul. Banacha 1a, 02-097 Warszawa tel. 22 599 25 45
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	**Klinika Chirurgii Ogólnej, Naczyniowej, Endokrynologicznej i Transplantacyjnej (1W14)** Prof. dr hab. n. med. Zbigniew Gałązka zbigniew.galazka@wum.edu.pl **I Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej i Naczyniowej (2W1)** Prof. dr hab. n. med. Piotr Myrcha piotr.myrcha@wum.edu.pl **Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej, Gastroenterologicznej i Onkologicznej (1W8)** Prof. dr hab. n. med. Maciej Słodkowski maciej.slodkowski@wum.edu.pl **Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej i Transplantacyjnej (1W23)**

	Prof. dr hab. n. med. Maciej Kosieradzki maciej.kosieradzki@wum.edu.pl **Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej, Transplantacyjnej i Wątroby (1WB1)** Prof. dr hab. n. med. Michał Grąt michal.grat@wum.edu.pl
Koordynator przedmiotu	Dr hab. n. med. Wacław Hołówko waclaw.holowko@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus	Dr hab. n. med. Wacław Hołówko waclaw.holowko@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	**Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej, Naczyniowej, Endokrynologicznej Transplantacyjnej (1W14)** Prof. dr hab. n. med. Zbigniew Gałązka Prof. dr hab. n. med. Tadeusz Grochowiecki Prof. dr hab. n. med. Tomasz Jakimowicz Prof. dr hab. n. med. Ireneusz Nawrot Prof. dr hab. n. med. Sławomir Nazarewski Dr hab. n. med. Witold Chudziński Dr hab. n. med. Sadegh Toutounchi Dr hab. n. med. Piotr Kaszczewsk Dr n. med. Tomasz Brzeziński Dr n. med. Wawrzyniec Jakuczun Dr n. med. Maciej Jędrasik Dr n. med. Michał Kowalczewski Dr n. med. Jacek Kurnicki Dr n. med. Krzysztof Madej Dr n. med. Jerzy Leszczyński Dr n. med. Tomasz Ostrowsk Dr n. med. Bohdan Solonynko Dr n. med. Michał Macech Dr n. med. Ewa Krajewska Dr n. med. Katarzyna Jama Dr n. med. Małgorzata Szostek-Szubert Dr n. med. Milena Michalska Dr n. med. Kamil Stępkowsk Dr n. med. Bartłomiej Antoń Dr n. med. Michał Proczka Lek. Krzysztof Celejewski Lek. Jacek Dzwonkowski Lek. Łukasz Wielocha Lek. Oskar Gąsiorowski Lek. Hamid Feiz- Poor **I Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej i Naczyniowej (2W1)** Prof. dr hab. n. med. Piotr Myrcha Dr hab. n. med. Witold Woźniak Dr n. med. Bartłomiej Kozdój Dr n, med. Grzegorz Górski Dr n. med. Konrad Pasek Dr n. med. Izabela Taranta Dr n. med. Marcin Kowalski Dr n. med. Piotr Zydlewski Dr n. med. Tomasz Goryń Lek. Maciej Bękarski Lek. Herbert Kozubek Lek. Sebastian Lenarcik Lek. Jerzy Zabłocki Lek. Arkadiusz Kołodziej Lek. Agata Walczak Mgr Jadwiga Lasota **Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej, Gastroenterologicznej i Onkologicznej (1W8)** Prof. dr hab. n. med. Maciej Słodkowski Prof. dr hab. n. med. Paweł Nyckowski

	Prof. dr hab. n. med. Janusz Olędzki Dr hab. n. med. Michał Ławiński Dr n. med. Włodzimierz Cebulski Dr n. med. Gustaw Lech Dr n.med. Tomasz Guzel Dr n.med. Marek Wroński Dr n. med. Katarzyna Mech Dr n. med. Andrzej Krajewski Dr n.med. Waldemar Pawłowski Lek. Dominika Karkocha Lek. Monika Wojtasik Lek. Maciej Nowak Lek. Małgorzata Potocka Lek. Sullivan Tadong Mgr Aneta Jachnis-Moży **Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej i Transplantacyjnej (1W23)** Prof. dr hab. n. med. Maciej Kosieradzki Prof. dr hab. dr n. med. Piotr Fiedor Dr hab. n. med. Maciej Romanowski Dr hab. n. med. Marek Pacholczyk Dr n. med. Beata Łągiewska Dr n. med. Jacek Pliszczyński Dr n. med. Paweł Ziemiański Dr n. med. Radosław Cylke Lek. Zuzanna Dziedzic Lek. Agnieszka Jóźwik Lek. Paweł Skrzypek Lek. Paweł Studnicki **Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej, Transplantacyjnej i Wątroby (1WB1)** Prof. dr hab. n. med. Michał Grąt Prof. dr hab. n. med. Marek Krawczyk Prof. dr hab. n. med. Krzysztof Zieniewicz Prof. dr hab. med. Rafał Paluszkiewicz Prof. dr hab. n. med. Tadeusz Wróblewski Prof. dr hab. n. med. Waldemar Patkowski Dr hab. n. med. Krzysztof Dudek Dr hab. n. med. Wojciech Figiel Dr hab. n. med. Wacław Hołówko Dr hab. n. med. Piotr Kalinowski Dr hab. n. med. Oskar Kornasiewicz Dr hab. n. med. Maciej Krasnodębski Dr hab. n. med. Łukasz Masior Dr n. med. Mariusz Grodzicki Dr n. med. Ireneusz Grzelak Dr n. med. Konrad Kobryń Dr n. med. Marcin Kotulski Dr n. med. Marcin Morawski Dr n. med. Piotr Remiszewski Dr n. med. Marek Rogucki Dr n. med. Michał Skalski Dr n. med. Piotr Smoter Dr n. med. Rafał Stankiewicz Lek. Adam Bołtuć Lek. Mateusz Bartkowiak Lek. Mateusz Cymbor Lek. Piotr Cyran Lek. Agata Konieczka Lek. Piotr Krawczyk Lek. Emilia Kruk Lek. Łukasz Nazarewski Lek. Oleksandra Ostapiak Lek. Paweł Rykowski Lek. Jan Stypułkowski

	Lek. Paweł Topolewski Lek. Maryla Turkot Lek. Andriy Zhylko

2. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	VI, semestr 11 i 12	**Liczba punktów ECTS**	6
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ **Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim**		**Liczba godzin**	**Kalkulacja punktów ECTS**
wykład (W)			
seminarium (S)		30	1,2
ćwiczenia (C)		60	2,4
e-learning (e-L)			
zajęcia praktyczne (ZP)			
praktyka zawodowa (PZ)			
Samodzielna praca studenta			
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		60	2,4

UWAGA!
Dodatkowo jeden tydzień zajęć z kardiochirurgii w wymiarze 10 godz. sem. + 20 godz. ćwicz.– 2 ECTS – ODDZIELNY SYLABUS

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Praca pod nadzorem asystenta na oddziale chirurgicznym i bloku operacyjnym.
C2	Rozpoznawanie, diagnozowanie i planowanie leczenia pod nadzorem asystenta, chorych chirurgicznych z zakresu chirurgii ogólnej, endokrynologicznej, naczyniowej, onkologicznej i transplantacyjnej.
C3	Pogłębienie umiejętności praktycznych i wiedzy teoretycznej dotyczącej opieki nad chorym przed i po operacji.
C4	Diagnozowanie różnicowe jednostek chorobowych leczonych metodami inwazyjnymi.
C5	Proponowanie postępowania diagnostycznego - terapeutycznego w leczeniu najczęstszych powikłań pooperacyjnych.

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	**Efekty w zakresie** *(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)*
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
F.W1	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w odniesieniu do najczęstszych chorób wymagających interwencji chirurgicznej, z uwzględnieniem odrębności wieku dziecięcego, w tym w szczególności: 1) ostrych i przewlekłych chorób jamy brzusznej, 2) chorób klatki piersiowej, 3) chorób kończyn i głowy, 4) złamań kości i urazów narządów;
F.W3	zasady kwalifikacji do podstawowych zabiegów operacyjnych i inwazyjnych procedur diagnostyczno-leczniczych, zasady ich wykonywania i najczęstsze powikłania
F.W14	w podstawowym zakresie problematykę transplantologii zabiegowej, wskazania do przeszczepienia nieodwracalnie uszkodzonych narządów i tkanek oraz procedury z tym związane
F.W4	Zna zasady bezpieczeństwa okołooperacyjnego, przygotowania pacjenta do operacji
F.W5	Zna leczenie pooperacyjne z terapia przeciwbólową i monitorowaniem pooperacyjnym
F.W10	Zna problematykę współcześnie wykorzystywanych badań obrazowych, w szczególności: 1) symptomatologię radiologiczną podstawowych chorób, 2) metody instrumentalne i techniki obrazowe wykorzystywane do wykonywania zabiegów leczniczych, 3) wskazania, przeciwwskazania i przygotowanie pacjentów do poszczególnych rodzajów badań obrazowych oraz przeciwwskazania do stosowania środków kontrastujących;
E.W1	Zna uwarunkowania środowiskowe i epidemiologiczne najczęstszych chorób
E.W7 pkt 3, 4	Zna i rozumie przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w odniesieniu do najczęstszych chorób występujących u osób dorosłych oraz ich powikłań: 3) chorób układu pokarmowego, w tym chorób jamy ustnej, przełyku, żołądka i dwunastnicy, jelit, trzustki, wątroby, dróg żółciowych i pęcherzyka żółciowego, 4) chorób układu wydzielania wewnętrznego, w tym chorób podwzgórza i przysadki, tarczycy, przytarczyc, kory i rdzenia nadnerczy, jajników i jąder oraz guzów neuroendokrynnych, zespołów wielogruczołowych, różnych typów cukrzycy i zespołu metabolicznego – hipoglikemii, otyłości, dyslipidemii
E.W26	Zna zasady terapii skojarzonych w onkologii, algorytmy postępowania diagnostyczno-leczniczego w najczęściej występujących nowotworach człowieka;
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
F.U1	asystować przy typowym zabiegu operacyjnym, przygotowywać pole operacyjne i znieczulać miejscowo okolicę operowaną;
F.U2	posługiwać się podstawowymi narzędziami chirurgicznymi;
F.U3.	stosować się do zasad aseptyki i antyseptyki;
F.U4.	zaopatrywać prostą ranę, zakładać i zmieniać jałowy opatrunek chirurgiczny;

F.U5.	zakładać wkłucie obwodowe;
F.U6.	Badać sutki, węzły chłonne, gruczoł tarczowy oraz jamę brzuszną w aspekcie ostrego brzucha, a także wykonuje badanie palcem przez odbyt;
F.U9.	zaopatruje krwawienie zewnętrzne różnymi sposobami (opatrunek hemostatyczny, opaska uciskowa).
F.U12.	monitoruje stan pacjenta w okresie pooperacyjnym w oparciu o podstawowe parametry życiowe
E.U1.	przeprowadza wywiad lekarski z pacjentem dorosłym w aspekcie chorób potencjalnie leczonych operacyjnie
E.U3.	przeprowadza pełne i ukierunkowane badanie fizykalne pacjenta dorosłego ze szczególnym uwzględnieniem chorób leczonych chirurgicznie
E.U13.	ocenia i opisuje stan somatyczny i psychiczny pacjenta ze szczególnym uwzględnieniem patologii potencjalnie leczonej operacyjnie
E.U14.	rozpoznaje stany bezpośredniego zagrożenia życia w okresie przed-,śród- i pooperacyjnym
E.U16.	planuje postępowanie diagnostyczne, terapeutyczne i profilaktyczne ze szczególnym uwzględnieniem patologii potencjalnie leczonej operacyjnie
E.U18.	proponuje indywidualizację obowiązujących wytycznych terapeutycznych oraz inne metody leczenia wobec nieskuteczności albo przeciwwskazań do terapii standardowej w postępowaniu chirurgicznym
E.U24.	interpretuje badania laboratoryjne i identyfikuje przyczyny odchyleń
E.U25.	stosuje leczenie żywieniowe (z uwzględnieniem żywienia dojelitowego i pozajelitowego)

**W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie", a nie studencie*

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	**Efekty w zakresie**
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	potrafi nawiązać i utrzymać głęboki i pełen szacunku kontakt z chorym
K2	kieruje się dobrem chorego, stawiając je na pierwszym miejscu

K3	przestrzega tajemnicy lekarskiej i praw pacjenta
K4	posiada świadomość własnych ograniczeń i umiejętność stałego dokształcania się

6. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
seminaria	Oparzenie termiczne i oparzenie prądem elektrycznym – rozwiązywanie problemu klinicznego na przykładzie opisu przypadków	F.W3, F.W4, F.W5, F.W10, E.W1, F.U3, F.U5
	Kolka żółciowa – ropniak – rozwiązywanie problemu klinicznego na przykładzie opisu przypadków	F.W1, F.W3, F.W4, F.W5, F.W10, EW1, EW7, F.U1
	Żółtaczka mechaniczna – rak głowy trzustki – rozwiązywanie problemu klinicznego na przykładzie opisu przypadków	F.W1, F.W3, F.W4, F.W5, F.W10, E.W1, E.W7, E.W26, F.U1
	Ostre zapalenie wyrostka robaczkowego – rozwiązywanie problemu klinicznego na przykładzie opisu przypadków	F.W1, F.W3, F.W4, F.W5, F.W10, EW1, EW7, F.U1
	Niedrożność jelita cienkiego zrostowa – rozwiązywanie problemu klinicznego na przykładzie opisu przypadków	F.W1, F.W3, F.W4, F.W5, F.W10, EW1, EW7, F.U1
	Niedrożność jelita grubego guz nowotworowy – esica – rozwiązywanie problemu klinicznego na przykładzie opisu przypadków	F.W1, F.W3, F.W4, F.W5, F.W10, E.W1, E.W7, E.W26, F.U1
	Ostre zapalenie trzustki – rozwiązywanie problemu klinicznego na przykładzie opisu przypadków klinicznych	F.W1, F.W3, F.W4, F.W5, F.W10, E.W1, E.W7, E.W26, F.U1
	Rak żołądka – rozwiązywanie problemu klinicznego na przykładzie opisu przypadków klinicznych	F.W1, F.W3, F.W4, F.W5, F.W10, E.W1, E.W7, E.W26, F.U1
	Guzki krwawnicze – rozwiązywanie problemu klinicznego na przykładzie opisu przypadków klinicznych	F.W1, F.W3, F.W4, F.W5, F.W10, EW1, EW7, F.U1
	Przewlekłe zapalenie trzustki – rozwiązywanie problemu klinicznego na przykładzie opisu przypadków klinicznych	F.W1, F.W3, F.W4, F.W5, F.W10, EW1, EW7, F.U1
	Perforacja wrzodu żołądka – rozwiązywanie problemu klinicznego na przykładzie opisu przypadków klinicznych	F.W1, F.W3, F.W4, F.W5, F.W10, EW1, EW7, F.U1, F.U3
	Stenoza odźwiernika – rozwiązywanie problemu klinicznego na przykładzie opisu przypadków klinicznych	F.W1, F.W3, F.W4, F.W5, F.W10, EW1, EW7, F.U1, F.U3
	Krwawienie do górnego odcinka przewodu pokarmowego – żylaki przełyku, owrzodzenie żołądka – rozwiązywanie problemu klinicznego na przykładzie opisu przypadków klinicznych	F.W1, F.W3, F.W4, F.W5, F.W10, EW1, EW7,
	Guz wątroby – rozwiązywanie problemu klinicznego na przykładzie opisu przypadków klinicznych	F.W1, F.W3, F.W14 F.W4, F.W5, F.W10, E.W1, E.W7, E.W26,
	Owrzodzenie podudzia przewlekła niewydolność żylna – rozwiązywanie problemu klinicznego na przykładzie opisu przypadków klinicznych	F.W1, F.W3, F.W4, F.W5, F.W10, EW1, EW7, F.U1, F.U4
	Martwica przodostopia - stopa cukrzycowa – rozwiązywanie problemu klinicznego na przykładzie opisu przypadków klinicznych	F.W1, F.W3, F.U1, F.U3 F.W4, F.W5, F.W10, EW1, EW7,
	Ostre i przewlekłe choroby tętnic kończyn dolnych – chromanie przestankowe, ostry ból kończyny dolnej - zator – rozwiązywanie problemu klinicznego na przykładzie opisu przypadków klinicznych	F.W1, F.W3, F.U1, F.W4, F.W5, F.W10, EW1, EW7,

	Krew w stolcu – rozwiązywanie problemu klinicznego na przykładzie opisu przypadków klinicznych	F.W1, F.W3, F.W14 F.W4, F.W5, F.W10, E.W1, E.W7, E.W26,
	Uwięźniecie przepukliny pachwinowej – rozwiązywanie problemu klinicznego na przykładzie opisu przypadków klinicznych	F.W1, F.W3, F.U1, F.U3 F.W4, F.W5, F.W10, EW1, EW7,
	Uraz głowy – rozwiązywanie problemu klinicznego na przykładzie opisu przypadków klinicznych	F.W1, F.W3, F.U1, F.U3 F.U4 F.W4, F.W5, F.W10, EW1, EW7,
	Ból brzucha – pęknięty tętniak aorty – rozwiązywanie problemu klinicznego na przykładzie opisu przypadków klinicznych	F.W1, F.W3, F.U1, F.U3, F.W4, F.W5, F.W10, EW1, EW7,
	Ból brzucha – zator krezki – rozwiązywanie problemu klinicznego na przykładzie opisu przypadków klinicznych	F.W1, F.W3, F.U1, F.U3, F.W4, F.W5, F.W10, EW1, EW7,
	Guzki w tarczycy – rozwiązywanie problemu klinicznego na przykładzie opisu przypadków klinicznych	F.W1, F.W3, F.W14 F.W4, F.W5, F.W10, E.W1, E.W7, E.W26,
	Guz piersi – rozwiązywanie problemu klinicznego na przykładzie opisu przypadków klinicznych	F.W1, F.W3, F.W14 F.W4, F.W5, F.W10, E.W1, E.W7, E.W26,
	Guz nadnercza incydentaloma – rozwiązywanie problemu klinicznego na przykładzie opisu przypadków klinicznych	F.W1, F.W3, F.W14, F.W4, F.W5, F.W10, E.W1, E.W7, E.W26,
	Rana kłuta brzucha – rozwiązywanie problemu klinicznego na przykładzie opisu przypadków klinicznych	F.W1, F.W3, F.U1, F.U3 F.U4, F.W14 F.W4, F.W5, F.W10, E.W1, E.W7
	Rana kłuta klatki piersiowej – rozwiązywanie problemu klinicznego na przykładzie opisu przypadków klinicznych	F.W1, F.W3, F.U1, F.U3 F.U4, F.W14 F.W4, F.W5, F.W10, E.W1, E.W7
	Tępy uraz jamy brzusznej – rozwiązywanie problemu klinicznego na przykładzie opisu przypadków klinicznych	F.W1, F.W3, F.W14 F.W4, F.W5, F.W10, E.W1, E.W7
	Guz w nadbrzuszu i podbrzuszu – rozwiązywanie problemu klinicznego na przykładzie opisu przypadków klinicznych	F.W1, F.W3, F.W4, F.W5, F.W10, E.W1, E.W7, E.W26,
	Chory z gorączka w okresie okołooperacyjnym – rozwiązywanie problemu klinicznego na przykładzie opisu przypadków klinicznych	F.W1, FW.3 F.U3, F.W4, F.W5, F.W10, E.W1, E.W7,
ćwiczenia	Udział w sprawowaniu opieki nad chorym w oddziale chirurgicznym oraz znajomość podziału zadań i kompetencji	F.U3, F.U4, F.U5, EW1, K1-K4
	Ocena rany pooperacyjnej, rozpoznawania powikłań w gojeniu rany i jej leczenie pod nadzorem	F.W3, F.U1, F.U2, F.U3 F.U4
	Wykonywanie zmian opatrunków i pod nadzorem zabiegów leczniczych dotyczących ran powikłanych	F.U1, F.U2, F.U3 F.U4
	Przygotowanie chorego do operacji pod nadzorem	E.W7, E.U1, E.U3, E.U13, E.U14, E.U16, E.U18, E.U24, E.U25, F.U6
	Opieką nad chorym w okresie pooperacyjnym pod nadzorem	E.W7, E.U1, E.U3, E.U13, E.U14, E.U16, E.U18, E.U24, E.U25, F.U6
	Wykonywanie pod nadzorem zabiegów związanych z opieką chirurgiczną (np: usuwaniem drenów, drenażem opłucnej, zdjęciem szwów, zgłębnikowaniem żołądka, zaopatrzeniem stomii) u wybranych chorych	F.U1, F.U2, F.U3 F.U4
	Uczestniczenie pod nadzorem w leczeniu od pierwszego kontaktu z lekarzem do zakończenia leczenia chirurgicznego u wybranych chorych	F.W1, F.W3, F.W14, E.W1, E.W7, E.W26, F.W4, F.W5, F.W10, F.U1-F.U5, E.U1, E.U3, E.U13, E.U14, E.U16, E.U18, E.U24, E.U25, F.U9, F.U6, F.U12, K1-K4
	Rozwiązywanie problemów klinicznych w okresie okołooperacyjnym u wybranych chorych pod nadzorem	F.W1, F.W3, F.W14, E.W1, E.W7, E.W26, F.W4, F.W5, F.W10, F.U1-F.U5,

		E.U1, E.U3, E.U13, E.U14, E.U16, E.U18, E.U24, E.U25, F.U9, F.U6, F.U12, K1-K4
	Uczestnictwo w zajęciach w centrum symulacji medycznej.	F.W1, F.W3, F.U3, F.U4 E.U1, E.U3, E.U13, E.U14, E.U16, E.U18, E.U24, E.U25, F.U6, K1-K4
	Praca w przychodniach oraz pracowniach będących w strukturach danej Kliniki	F.W1, F.W3, F.W14, E.W1, E.W7, E.W26, F.W4, F.W5, F.W10, F.U1-F.U5, E.U1, E.U3, E.U13, E.U14, E.U16, E.U18, E.U24, E.U25, F.U9, F.U6, F.U12, K1-K4
	Uczestnictwo w pracach zespołów multidyscyplinarnych (spotkania z radiologami, uczestnictwo w konsultacjach w klinikach chorób wewnętrznych).	F.W1, F.W3, F.W14, E.W1, E.W7, E.W26, F.W4, F.W5, F.W10, F.U1-F.U5, E.U1, E.U3, E.U13, E.U14, E.U16, E.U18, E.U24, E.U25, F.U9, F.U6, F.U12, K1-K4

7. LITERATURA

Obowiązkowa

1. Chirurgia. Podręcznik dla studentów. Redakcja naukowa: Grzegorz Wallner, współpraca naukowa: Tomasz Banasiewicz, Piotr Richter, Tomasz Skoczylas, PZWL, Wydawnictwo Lekarskie, Wydanie I, Warszawa 2025, ISBN 978-83-01-24134-6, Copyright by Wydawnictwo Naukowe PWN SA. Warszawa 2025
2. Chirurgia. Redakcja naukowa: O. James Garden, Andrew W. Bradbury, John LR Forsythe, Rowan W. Parks, Wydanie II, polskie, ISBN 978-83-65119-50-43, Wydawnictwo Edra Urban & Partner, Wrocław 20211.
3. Andrzej Żyluk (red). Zarys chirurgii. Podręcznik dla studentów i lekarzy w trakcie specjalizacji. Medipage. Warszawa, 2016
4. Andrzej Żyluk (red). Repetytorium z chirurgii. Medipage. Warszawa, 2016

Uzupełniająca

1. W. Noszczyk (red.): Chirurgia. Repetytorium, Warszawa 2019, Wydawnictwo Lekarskie PZWL
2. Ostre schorzenia jamy brzusznej, Redakcja Naukowa: Grzegorz Wallner, Piotr Richter, Tomasz Banasiewicz, PZWL, Wydawnictwo Lekarskie Wydanie I, Warszawa 2024, ISBN 978-83-01-23438-6, Copyright by Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2024
3. „Podstawy chirurgii. Podręcznik dla lekarzy specjalizujących się w dziedzinie chirurgii ogólnej, t.1-2." pod redakcją J. Szmidta : Medycyna Praktyczna 2022.
4. UpDate obejmujący omawiane zagadnienia chirurgii (logowanie ze strony biblioteki WUM)
5. Link do strony e-learningu z przeźroczami do poszczególnych seminariów https://e-learning.wum.edu.pl/course/view.php?id=652

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
F.W1, F.W3, F.W14, E.W1, E.W7, E.W26, F.W4, F.W5, F.W10, F.U1-F.U5, E.U1, E.U3, E.U13, E.U14, E.U16, E.U18, E.U24, E.U25, F.U9, F.U6, F.U12, K1-K4	- Obecność i aktywny udział w zajęciach, - Obserwacja nabytych umiejętności praktycznych i posiadanych kompetencji społecznych przez asystenta oraz opinia w środowisku nauczania - zaliczenie testowe	nabycie umiejętności praktycznych i posiadanie kompetencji społecznych w stopniu minimum dostatecznym ocenione przez asystenta, pozytywny wynik sprawdzianu kończącego zajęcia

Według standardowego programu zajęć warunkiem zaliczenia zajęć jest:

1. Obecność na wszystkich seminariach i ćwiczeniach (na zajęciach obowiązuje sprawdzenie listy obecności, student który spóźni się na zajęcia powinien zgłosić się do osoby sprawdzającej listę w celu zaznaczenia swojej obecności na liście). Pojedyncze usprawiedliwione nieobecności należy odrobić w formie uzgodnionej z osobą odpowiedzialną za dydaktykę.

Osoby odpowiedzialne za dydaktykę w poszczególnych Jednostkach:
- Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej i Transplantacyjnej (1W23):
dr n med. Beata Łągiewska beata.lagiewska@wum.edu.pl
dr n. med. Zuzanna Dziedzic zuzanna.dziedzic@wum.edu.pl
- Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej, Gastroenterologicznej i Onkologicznej (1W8):
dr n med. Monika Wojtasik monika.wojtasik@wum.edu.pl
- Klinika Chirurgii Ogólnej, Naczyniowej, Endokrynologicznej i Transplantacyjnej (1W14)):
dr n med. Maciej Jędrasik maciej.jedrasik@wum.edu.pl dr n med. Wawrzyniec Jakuczun wawrzyniec.jakuczun@wum.edu.pl
- Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej, Transplantacyjnej i Wątroby (1WB1):
dr hab. n med. Wacław Hołówko waclaw.holowko@wum.edu.pl
- I Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej, Naczyniowej i Onkologicznej (2W1):
dr n. med. Bartłomiej Kozdój bartlomiej.kozdoj@wum.edu.pl

2. uzyskanie oceny pozytywnej (dostatecznej lub wyższej) ze sprawdzianu kończącego zajęcia

Sprawdzian kończący zajęcia (kolokwium)
W ostatnim dniu ćwiczeń studenci przystępują do pisemnego zaliczenia, którego tematyka jest ściśle powiązana z zagadnieniami prezentowanymi podczas zajęć (seminaria + ćwiczenia). Kolokwium jest w formie pisemnej. Należy odpowiedzieć na 25 pytań testowych z jedną poprawną odpowiedzią i trzema dystraktorami. Dopuszczalna jest multimedialna forma pytań. Pytania są oceniane od 0 do 1 punktu. Czas trwania kolokwium 25 min.
Skala ocen:

2,0 (ndst) brak zaliczenia	0 -15 pkt
3,0 (dost)	16 -18 pkt
3,5 (ddb)	19- 21 pkt
4,0 (db)	22 - 23 pkt
4,5 (pdb)	24 pkt
5,0 (bdb)	25 pkt

Niezaliczenie powoduje konieczność zdawania sprawdzianu poprawkowego (sprawdzian ustny lub testowy, do decyzji asystenta prowadzącego kolokwium w uzgodnieniu z osobą odpowiedzialną za dydaktykę).

EGZAMIN KOŃCOWY Z CHIRURGII
1. Do egzaminu końcowego dopuszczeni zostaną studenci, którzy zaliczyli zajęcia IV, V, VI roku.
2. Egzamin odbywa się w sesji zimowej i letniej VI roku studiów.
3. Egzamin składa się z dwóch części : • egzaminu testowego, • egzaminu praktyczno-ustnego.
4. Do egzaminu testowego są zobowiązani przystąpić wszyscy studenci.
5. Egzamin testowy obejmuje 100 pytań. Pytanie składa zawiera jedną odpowiedź prawidłową i trzy dystraktory.
Czas egzaminu – 100 minut.
6. Nieprzystąpienie do egzaminu testowego lub uzyskanie oceny niedostatecznej powoduje konieczność zdawania egzaminu w terminie poprawkowym. Studentowi przysługują trzy terminy zdawania egzaminu, z czego drugi i trzeci termin jest terminem poprawkowym.
7. Egzamin testowy odbywać się będzie zgodnie z Regulaminem Egzaminów Testowych WUM.

Jednostki odpowiedzialne za przeprowadzenie egzaminów testowych w roku akad. 2026/2027:
Sesja zimowa – termin: 5 lutego (piątek) – godz. 08.00 – aula A i B
Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej, Gastroenterologicznej i Onkologicznej (1W8)

Sesja letnia – termin: 25 czerwca (piątek) – godz. 08.00 – aula A i B
Klinika Chirurgii Ogólnej, Naczyniowej, Endokrynologicznej i Transplantacyjnej (1W14)

Skala ocen testowego egzaminu końcowego:

2,0 (ndst) brak zaliczenia	0 -60 pkt
3,0 (dost)	61 -68 pkt
3,5 (ddb)	69- 77 pkt
4,0 (db)	78 - 86 pkt
4,5 (pdb)	87 - 95 pkt
5,0 (bdb)	96-100 pkt

W przypadku dyskwalifikacji pytań testowych w przedziałach ocen zaliczających zostanie uwzględniona liczba usuniętych pytań
Z części ustnej egzaminu są zwalniani studenci, którzy osiągnęli średnią z kolokwiów cząstkowych > 4,5 oraz ocenę z testu > 4,5.
8. Do egzaminu praktyczno-ustnego dopuszczeni są jedynie studenci, którzy zdali test.
9. Egzamin praktyczno-ustny będzie polegał na: - Egzamin praktyczno-ustny przeprowadzany w ciągu jednego dnia. - Grupy studenckie są przydzielane na egzamin praktyczno-ustny w drodze losowania. - Powinien odbyć się w miarę możliwości, w Klinikach, w których odrabiali

zajęcia w trakcie trwania całego kursu chirurgii (IV, V, VI rok). - Część praktyczna egzaminu polega na omówieniu przypadku klinicznego. Student otrzymuje zadanie przygotowania przypadku klinicznego na podstawie pacjenta leczonego w jednostce egzaminującej. Student ma za zadanie zbadanie pacjenta (badanie przedmiotowe i podmiotowe), zaproponowanie badań dodatkowych, postawienie wstępnej diagnozy, zaproponowanie diagnostyki różnicowej, przedstawienie planu leczenia oraz określenie rokowania. - Część ustna egzaminu polega na wylosowaniu dwóch pytań przez osobę egzaminowaną oraz odpowiedzi na wylosowane pytania. Student ma prawo do krótkiego (do 5 minut) czasu przygotowania się do odpowiedzi. Do egzaminu ustnego przygotowana jest pula pytań która udostępniona jest na stronie: https://e-learning.wum.edu.pl/mod/page/view.php?id=116331

10. O ostatecznej ocenie z egzaminu końcowego z chirurgii decyduje przewodniczący(a) Komisji Egzaminacyjnej egzaminu praktyczno-ustnego na podstawie uzyskanych ocen ze wszystkich części egzaminu (egzamin testowy, praktyczno-ustny)

11. Negatywna ocena z egzaminu testowego wyklucza dopuszczenie do egzaminu praktyczno-ustnego; egzamin poprawkowy wówczas obejmuje wszystkie elementy (egzamin testowy, praktyczno-ustnego). Egzaminy poprawkowe testowe organizuje Jednostka która była odpowiedzialna za organizację egzaminu w danej sesji egzaminacyjnej.

12. Przy pozytywnej ocenie z egzaminu testowego:

- uzyskanie oceny niedostatecznej na egzaminie praktyczno-ustnym skutkuje koniecznością odbycia egzaminu praktyczno-ustnego w sesji poprawkowej; nie ma konieczności ponownego zaliczenia egzaminu testowego

Dziekan może wyrazić zgodę na przystąpienie do egzaminu komisyjnego lub zaliczenia komisyjnego w przypadku zgłoszenia uzasadnionych zastrzeżeń, co do przebiegu egzaminu lub zaliczenia.

Pozostałe regulacje przeprowadzania egzaminów zawarte są w §27-31 Regulaminu studiów Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego ogłoszonego w Uchwale nr 23/2026 Senatu WUM z dnia 20 kwietnia 2026r.

9. INFORMACJE DODATKOWE

W ramach zajęć w Centrum Symulacji Medycznych będą odbywały się obowiązkowe zajęcia z proktologii w wymiarze 2 godzin dydaktycznych pod nadzorem prof. dr hab. n. med. Małgorzaty Kołodziejczak. Terminy zajęć zgodnie z rozkładem zajęć zamieszczonym na stronie Wydziału.

Regulamin zajęć:

1. Obecność na zajęciach jest obowiązkowa. Wszystkie usprawiedliwione nieobecności należy obrobić w formie uzgodnionej z osoba odpowiedzialna za dydaktykę w danej Jednostce:

- Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej i Transplantacyjnej (1W23):
dr n. med. Beata Łągiewska beata.lagiewska@wum.edu.pl,
dr n. med. Zuzanna Dziedzic zuzanna.dziedzic@wum.edu.pl
- Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej, Gastroenterologicznej i Onkologicznej (1W8):
dr n. med. Monika Wojtasik monika.wojtasik@wum.edu.pl
- Klinika Chirurgii Ogólnej, Naczyniowej, Endokrynologicznej Transplantacyjnej (1W14)):
dr n. med. Maciej Jędrasik maciej.jedrasik@wum.edu.pl, dr n. med. Wawrzyniec Jakuczun wawrzyniec.jakuczun@wum.edu.pl
- Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej, Transplantacyjnej i Wątroby (1WB1):
dr hab. n. med. Wacław Hołówko waclaw.holowko@wum.edu.pl

2. Studentów odbywających ćwiczenia przy łóżku chorego i na bloku operacyjnym obowiązuje tajemnica lekarska.
3. Studentom nie wolno udzielać informacji o stanie chorego ani sposobach leczenia.
4. Wszelkie dyskusje na temat chorego (rozpoznanie, leczenie, rokowanie) mogą odbywać się wyłącznie poza salą chorych.
5. W obecności chorych należy zachowywać się cicho, spokojnie i taktownie. Stosunek do chorego musi być nacechowany życzliwością i szacunkiem.
6. Zbieranie wywiadów oraz badanie chorego powinno być przeprowadzone w sposób taktowny i dyskretny, z pełnym poszanowaniem jego wrażliwości i godności. Należy dążyć do nawiązania pełnego kontaktu z chorym i wzbudzenia jego zaufania.
7. Studenci muszą pamiętać, że ich obecność w Klinice może mieć wpływ na szerzenie się zakażeń, dlatego muszą dbać o czystość, higienę osobistą oraz stosować środki ochrony wg. zaleceń obowiązujących na WUM
8. Jeżeli podczas odrabiania ćwiczeń wystąpi u studenta jakiekolwiek zakażenie miejscowe czy ogólne zakażenie, powinien on natychmiast powiadomić o tym asystenta, który podejmie decyzji odnośnie dalszego udziału studenta w zajęciach.
9. Student uczestniczący w zajęciach jest zobowiązany do punktualności i noszenia identyfikatora.
10. Przed wejściem na salę operacyjną obowiązuje zmiana stroju. Na sali operacyjnej w celu zapewnienia bezpieczeństwa chorego obowiązują wszystkich szczególnie zaostrzone rygory zachowania. Nie wolno prowadzić rozmów. Dozwolone jest poruszanie się jedynie w wyznaczonym przez asystenta obszarze Sali operacyjnej. Obowiązuje bezwzględne podporządkowanie się wszystkim poleceniom wydanym przez asystenta i stosowanie się do uwag innych pracowników bloku operacyjnego.

11. Podczas udziału w zajęciach studenci są zobowiązani do przyniesienia od pierwszego dnia zajęć i noszenia czystych fartuchów lekarskich, obuwia szpitalnego przeznaczonego do udziału w zajęciach oraz identyfikatorów. Podczas zajęć student musi posiadać stetoskop oraz długopis.
12. Obowiązuje całkowity zakaz robienia zdjęć i nagrywania filmów w jakikolwiek sposób ukazujących pacjentów, procedury medyczne lub dokumentację medyczną podczas zajęć na terenie Kliniki, Bloku Operacyjnego i Izby Przyjęć. Chęć wykonania zdjęć lub nagrań ukazujących jedynie wizerunek studenta w szpitalnym stroju lub otoczeniu powinno być zgłoszone asystentowi i jest niedozwolone bez jego zgody.
13. Studenci powinni odnosić się z szacunkiem do kolegów, lekarzy i pielęgniarek, z którymi stykają się podczas zajęć.
14. Zarówno badanie chorych jak i wszelkie zabiegi przy chorym, student wykonuje na zlecenie i według wskazówek asystenta, z którym wyjaśnia i omawia wszystkie swoje wątpliwości.
15. Student może dokonywać wpisów w dokumentacji medycznej pacjenta, jedynie na polecenie i pod nadzorem asystenta. Wpis powinien być podpisany przez studenta imieniem i nazwiskiem a następnie sprawdzony i parafowany przez asystenta.
16. Student nieprzygotowany do ćwiczeń może zostać do nich niedopuszczony.
17. Ostateczne zalecenia dotyczące formy zajęć, uczestnictwa studentów w zajęciach praktycznych i seminariach, stosowania środków ochronnych ustalone zostaną na podstawie Regulaminu Zajęć Studenckich w WUM oraz zarządzeń JM Rektora WUM
18. Student ma możliwość oceny zajęć wypełniając uczelnianą ankietę oceny zajęć i nauczycieli akademickich. Dodatkowo studenci mogą przekazywać swoje uwagi do Kierownika Kliniki oraz osoby odpowiedzialnej za dydaktykę w Klinice.
19. Informacja na temat przebiegu samych zajęć, aktualizacje i zmiany w tym zakresie na stronach poszczególnych klinik realizujących zajęcia lub poprzez kontakt z sekretariatami klinik. Studenci mają możliwość omawiania pytań z Lekarskiego Egzaminu Lekarskiego.

Serdecznie zapraszamy studentów zainteresowanych Chirurgią do uczestnictwa w pracach Studenckich Kół Naukowych
1. Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Klinice Chirurgii Ogólnej, Gastroenterologicznej i Onkologicznej. Opiekun Koła – dr Katarzyna Mech.
2. Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Klinice Chirurgii Ogólnej, Naczyniowej, Endokrynologicznej i Transplantacyjnej Opiekun Koła – dr Jerzy Leszczyński oraz dr Łukasz Wielocha.
3. Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Klinice Chirurgii Ogólnej, Transplantacyjnej i Wątroby. Opiekun Koła – dr Marcin Morawski.
4. Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Klinice Chirurgii Ogólnej i Transplantacyjnej „Kindley". Opiekun Koła – dr Paweł Skrzypczak
5 Studenckie Koła Naukowe przy Katedrze i Katedra I Klinika Chirurgii Ogólnej i Naczyniowej „Vena" opiekun dr hab. n. med. Witold Woźniak (witold.wozniak@wum.edu.pl).

„Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusa przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusa w innych celach wymaga zgody WUM."

UWAGA
Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów
Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

CHIRURGIA
KARDIOCHIRURGIA

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2026/2027
Wydział	Lekarski
Kierunek studiów	Lekarski
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Zaliczenie
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Klinika Chirurgii Serca, Klatki Piersiowej i Transplantologii (1WR1) UCK WUM, ul. Banacha 1a, 02-097 Warszawa tel. 22 599 21 41 kardiochirurgia@wum.edu.pl
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Prof. dr hab. n. med. Mariusz Kuśmierczyk mariusz.kusmierczyk@wum.edu.pl
Koordynator przedmiotu	dr n. med. Radosław Wilimski tel. 22 599 2141, kardiochirurgia.dsk@uckwum.pl dr n. med. Michał Buczyński tel. 22 3179881, kardiochirurgia.dsk@uckwum.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus*)*	dr n. med. Radosław Wilimski tel. 22 599 2141, radoslaw.wilimski@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	Prof. dr hab. n. med. Mariusz Kuśmierczyk Prof. dr hab. n. med. Magdalena Lipczyńska Dr n. med. Radosław Wilimski Dr n. med. Michał Buczyński Dr n. med. Jacek Kuźma Dr n. med. Wojciech Mądry Dr n. med. Piotr Kaźmierczak Dr n. med. Tomasz Chwyczko Dr n. med. i n. o zdr. Zuzanna Strząska – Kliś Lek. Karolina Szymczak

2. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	Rok VI, semestr 11 i 12	**Liczba punktów ECTS**	2

FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ	**Liczba godzin**	**Kalkulacja punktów ECTS**
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim		
wykład (W)		
seminarium (S)	10	0,4
ćwiczenia (C)	20	0,8
e-learning (e-L)		
zajęcia praktyczne (ZP)		
praktyka zawodowa (PZ)		
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	20	0.8

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Zapoznanie studentów z patofizjologią, symptomatologią, rozpoznawaniem i leczeniem kardiochirurgicznym chorób serca, naczyń i płuc u dzieci i dorosłych.
C2	Wprowadzenie studentów w proces kwalifikacji dzieci i dorosłych z chorobami serca, naczyń i płuc do leczenia kardiochirurgicznego.
C3	Zapoznanie studentów z technikami krążenia pozaustrojowego oraz mechanicznego wspomagania serca i/lub płuc.
C4	Wyposażenie studentów w kompetencje z zakresu postępowania okołooperacyjnego u pacjentów leczonych kardiochirurgicznie.
C5	Zapoznanie studentów z problematyką transplantologii narządów klatki piersiowej.

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Symbol i numer efektu uczenia się	**Efekty w zakresie** *(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)*

zgodnie ze standardami uczenia się	
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
F.W3	zasady kwalifikacji do podstawowych zabiegów operacyjnych i inwazyjnych procedur diagnostyczno-leczniczych, zasady ich wykonywania i najczęstsze powikłania
F.W4	zasady bezpieczeństwa okołooperacyjnego, przygotowania pacjenta do operacji, wykonania znieczulenia ogólnego i miejscowego oraz kontrolowanej sedacji
F.W5	leczenie pooperacyjne z terapią przeciwbólową i monitorowaniem pooperacyjnym
F.W6	wskazania i zasady stosowania intensywnej terapii; w tym również metody mechanicznego wspomagania krążenia i oksygenacji pozaustrojowej
F.W7	wytyczne w zakresie resuscytacji krążeniowo-oddechowej noworodków, dzieci i dorosłych
F.W10	problematykę współcześnie wykorzystywanych badań obrazowych, w szczególności: 1) symptomatologię radiologiczną podstawowych chorób, 2) metody instrumentalne i techniki obrazowe wykorzystywane do wykonywania zabiegów medycznych w zakresie układu sercowo-naczyniowego i płuc, 3) wskazania, przeciwwskazania i przygotowanie pacjenta do poszczególnych rodzajów badań obrazowych oraz przeciwwskazania do stosowania środków kontrastujących;
F.W14	w podstawowym zakresie problematykę transplantologii zabiegowej, wskazania do przeszczepienia nieodwracalnie uszkodzonych narządów i tkanek oraz procedury z tym związane
F.W16	algorytm postępowania dla poszczególnych stadiów hipotermii przypadkowej oraz hipotermii pourazowej
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
F.U2	posługiwać się podstawowymi narzędziami chirurgicznymi
F.U3	stosować się do zasad aseptyki i antyseptyki
F.U10	wykonywać podstawowe zabiegi resuscytacyjne z użyciem automatycznego defibrylatora zewnętrznego i inne czynności ratunkowe oraz udzielać pierwszej pomocy pacjentom po operacjach kardiochirurgicznych
F.U12	monitorować stan pacjenta w okresie pooperacyjnym w oparciu o podstawowe parametry życiowe

**W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie", a nie studencie*

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	**Efekty w zakresie**
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w odniesieniu do najczęstszych chorób wymagających interwencji kardiochirurgicznej, z uwzględnieniem odrębności wieku dziecięcego oraz zasady obowiązujące na sali operacyjnej w trakcie procedur kardiochirurgicznych wykonywanych z użyciem lub bez krążenia pozaustrojowego

Umiejętności – Absolwent potrafi:	
U1	oceniać wynik badania radiologicznego w zakresie najczęstszych chorób serca i naczyń klatki piersiowej
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	nawiązania i utrzymania głębokiego oraz pełnego szacunku kontaktu z pacjentem, a także okazywanie zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych
K2	kierować się dobrem pacjenta
K3	przestrzegania tajemnicy lekarskiej i praw pacjenta
K4	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych

6. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Seminaria	Rozwój układu sercowo-naczyniowego. Koarktacja aorty (CoA). Przewód tętniczy u wcześniaków (PDA).	W1, F.W3, F.W4, F.W5, F.W6, F.W7, F.W10
	Wady przeciekowe (ASD, VSD, AVSD, TOF). Złożone wady serca, pojedyncza komora, przełożenie wielkich pni tętniczych (TGA).	W1, F.W3, F.W4, F.W5, F.W6, F.W7, F.W10
	Diagnostyka echokardiograficzna wad serca.	W1, F.W4, F.W.10, U1
	Zabiegi hybrydowe w kardiochirurgii.	W1, F.W3, F.W4, F.W5, F.W6, F.W7, F.W10
	Chirurgiczne leczenie choroby wieńcowej.	W1, F.W3, F.W4, F.W5, F.W6, F.W7, F.W10
	Chirurgiczne leczenie wad zastawkowych serca u dorosłych.	W1, F.W3, F.W4, F.W5, F.W6, F.W7, F.W10
	Chirurgiczne leczenie chorób aorty piersiowej.	W1, F.W3, F.W4, F.W5, F.W6, F.W7, F.W10
	Stany nagłe w kardiochirurgii.	W1, F.W3, F.W4, F.W5, F.W6, F.W7, F.W10, F.W14, F.W16, U1
	Transplantologia narządów klatki piersiowej.	W1, F.W3, F.W4, F.W5, F.W6, F.W7, F.W10, F.W14
	Krążenie pozaustrojowe w operacjach kardiochirurgicznych.	F.W3, F.W6, F.W7, F.W16, F.U3, F.U10, F.U12
Ćwiczenia	Uczestnictwo w charakterze obserwatora operacji wrodzonej wady serca.	W1, F.W3, F.W4, F.W5, F.W6, F.W7, F.W10, F.U3, F.U10, F.U12. U1
	Uczestnictwo w charakterze obserwatora operacji nabytej wady serca.	W1, F.W3, F.W4, F.W5, F.W6, F.W7, F.W10, F.U3, F.U10, F.U12, U1

	Praktyczne zajęcia z aparatem do krążenia pozaustrojowego.	W1, F.W3, F.W4, F.W5, F.W6, F.W7, F.W10, F.W16, F.U2, F.U3, F.U10, F.U12, U1
	Udział studentów w obchodach lekarskich obejmujących dyskusję przy łóżku pacjenta na temat diagnostyki, operacji i leczenia pooperacyjnego.	W1, F.W3, F.W4, F.W5, F.W6, F.W7, F.W10, F.U3, F.U10, F.U12, U1, K1-K4
	Prezentacja wybranych przypadków kardiochirurgicznych i indywidualne badanie podmiotowe i przedmiotowe pacjentów w celu przedstawienia rozpoznania różnicowego.	W1, F.W3, F.W4, F.W5, F.W6, F.W7, F.W10, F.U3, F.U10, F.U12, U1, K1- K4
	Vet-lab.	F.U2, F.U3, F.U12

7. LITERATURA

Obowiązkowa

1. Kardiochirurgia z elementami kardiologii interwencyjnej i chirurgii naczyniowej. Red. M.Ky
2. „ Wady serca, t. 1-2.” Red. J. Hryniewiecki, Z. Gąsior, W. Rużyłło. Wyd. Medical Tribune Polska, Warszawa 2013, wyd. 1.
3. „Wykłady o sercu i kardiochirurgii wad wrodzonych”. Red. Maciej A. Karolczak. Wyd. Czelej, Lublin 2008
4. „Wady serca u dzieci dla pediatrów i lekarzy rodzinnych”. Red. Bożena Werner. Wyd. Medical Tribune Polska. Warszawa 2015

Uzupełniająca

1. Cardiac Surgery 3rd Ed. Kirklin, Barrat-Boyes. Wyd. Churchil Livingstone 2003
2. Wytyczne ESC/EACTS https://ptkardio.pl/wytyczne

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
W1, F.W3, F.W4, F.W5, F.W6, F.W7, F.W10, F.W14, F.W16	Test końcowy – 10 pytań z 4 odpowiedziami w tym jedną prawidłową	Za każdą prawidłową odpowiedź na pytanie z testu student otrzymuje 1 pkt. Próg zaliczeniowy z testu ≥6 pkt.: 6 pkt – ocena dostateczna (3,0) 7 pkt - ocena dość dobra (3,5) 8 pkt – ocena dobra (4,0) 9 pkt – ocena ponad dobra (4,5) 10 pkt – ocena bardzo dobra (5,0)
F.U2, F.U3, F.U10, F.U12, U1, K1-K4	Obecność na seminariach i ćwiczeniach Obserwacja studenta podczas zajęć – przeprowadzona przez nauczyciela	Dostateczne nabycie umiejętności praktycznych oraz posiadanie kompetencji ocenione przez asystenta

9. INFORMACJE DODATKOWE

Osobą do kontaktu w sprawach organizacyjnych jest Pani Anna Tryfon tel. 22 3179881, e-mail: kardiochirurgia.dsk@uckwum.pl

Zajęcia odbywają się w godz. 8.00 – 13.00:
- seminaria codziennie od godziny 8.00 w Oddziale Klinicznym Kardiochirurgii Dziecięcej, piętro 5, odcinek E w Szpitalu Pediatrycznym, ul. Żwirki i Wigury 63a
- ćwiczenia po seminariach w Oddziale Klinicznym Kardiochirurgii Dziecięcej piętro 5, odcinek E w Szpitalu Pediatrycznym, ul. Żwirki i Wigury 63a oraz w Oddziale Klinicznym Kardiochirurgii, piętro 1, blok E , UCK WUM ul. Banacha 1a

Obecność na wszystkich seminariach i ćwiczeniach jest obowiązkowa.
W razie usprawiedliwionej pojedynczej nieobecności formę odrobienia zajęć należy ustalić z koordynatorem przedmiotu.

„Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusa przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusa w innych celach wymaga zgody WUM”

UWAGA
Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów
Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

GINEKOLOGIA I POŁOŻNICTWO

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2026/2027
Wydział	Lekarski
Kierunek studiów	Lekarski
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Egzamin
Jednostka/jednostki prowadząca/e	**I Katedra i Klinika Położnictwa i Ginekologii (1W51)** Pl. Starynkiewicza 1/3, 02-015 Warszawa tel.: (022) 58 30 301 iwona.dmochowska@wum.edu.pl **II Katedra i Klinika Położnictwa, Ginekologii i Ginekologii Onkologicznej (1W61)** ul. Karowa 2, 00-315 Warszawa tel.: (022) 596 64 21 karowa.studenci@wum.edu.pl **Katedra i Klinika Położnictwa, Chorób Kobiecych i Ginekologii Onkologicznej (2WA)** Mazowiecki Szpital Bródnowski, ul. Kondratowicza 8, 03-242 Warszawa tel.: (022) 326 58 18 klingin@wum.edu.pl
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	**I Katedra i Klinika Położnictwa i Ginekologii (1W51)** Prof. dr hab. n. med. Artur Ludwin artur.ludwin@wum.edu.pl **II Katedra i Klinika Położnictwa, Ginekologii i Ginekologii Onkologicznej (1W61)** dr hab. med. Jacek Sieńko jacek.sienko@wum.edu.pl **Katedra i Klinika Położnictwa, Chorób Kobiecych i Ginekologii Onkologicznej (2WA)** Prof. dr hab. n. med. Krzysztof Cendrowski krzysztof.cendrowski@wum.edu.pl
Koordynator przedmiotu	**I Katedra i Klinika Położnictwa i Ginekologii (1W51)** dr hab. n. med. Barbara Suchońska barbara.suchonska@wum.edu.pl **II Katedra i Klinika Położnictwa, Ginekologii i Ginekologii Onkologicznej (1W61)** dr n. med. Aneta Malinowska-Polubiec

	aneta.malinowska-polubiec@wum.edu.pl **Katedra i Klinika Położnictwa, Chorób Kobiecych i Ginekologii Onkologicznej (2WA)** Prof. dr hab. n. med. Krzysztof Cendrowski krzysztof.cendrowski@wum.edu.pl lek. Joanna Winiarek joanna.winiarek@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus	**I Katedra i Klinika Położnictwa i Ginekologii (1W51)** dr n. med. Barbara Suchońska barbara.suchonska@wum.edu.pl lek. Bartosz Korzeb bartosz.korzeb@wum.edu.pl **II Katedra i Klinika Położnictwa, Ginekologii i Ginekologii Onkologicznej (1W61)** dr n. med. Aneta Malinowska-Polubiec aneta.malinowska-polubiec@wum.edu.pl **Katedra i Klinika Położnictwa, Chorób Kobiecych i Ginekologii Onkologicznej (2WA)** Prof. dr hab. n. med. Krzysztof Cendrowski krzysztof.cendrowski@wum.edu.pl lek. Joanna Winiarek joanna.winiarek@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	**I Katedra i Klinika Położnictwa i Ginekologii (1W51)** Prof. dr hab. n. med. Artur Ludwin Prof. dr hab. n. med. Zoulikha Jabiry-Zieniewicz Dr hab. n.med. Barbara Suchońska Dr hab. n. med. Ewelina Litwińska-Korcz Dr hab. n. med. Magdalena Litwińska Dr hab. n. med. Grzegorz Panek Dr hab. n. med. Paweł Stanirowski Dr hab. n. med. Monika Szpotańska-Sikorska Dr n. med. Małgorzata Gajewska Dr n. med. Katarzyna Luterek Dr n. med. Piotr Marianowski Dr n. farm., lek. Wanda Gajzlerska-Majewska Lek. Elżbieta Bumbul-Mazurek Lek. Przemysław Zajączkowski Lek. Joanna Blok Lek. Gabriela Grala Lek. Kamil Jasak Lek. Bartosz Korzeb Lek. Małgorzata Satora Lek. Cynthia Smeding Lek. Karolina Stachyra Lek. Daria Stelmach Lek. Aleksandra Śliwka Lek. Izabela Walasik-Szewczyk Lek. Łucja Zaborowska Lek. Julita Zembala St. Franciszek Ługowski **II Katedra i Klinika Położnictwa, Ginekologii i Ginekologii Onkologicznej (1W61)** Dr hab. n. med. Jacek Sieńko Prof. dr hab. n. med. Krzysztof Czajkowski Prof. dr hab. n. med. Ewa Romejko-Wolniewicz Dr hab. n med. Paweł Derlatka Dr hab. n. med. Justyna Teliga-Czajkowska Dr hab. n. med. Piotr Sobiczewski Dr n med. Paweł Bartnik Dr n. med. Magdalena Broś-Konopielko Dr n. med. Agnieszka Dobrowolska-Redo Dr n. med. Joanna Kacperczyk-Bartnik Dr n. med. Aneta Malinowska-Polubiec Dr n. med. Nikola Niewęgłowska

	Dr n. med. Dorota Prządka-Rabaniuk Dr n. med. Roman Szczecina Lek. Hanna Biczysko-Sługocka Lek. Anna Dąbrowska-Jakubiak Lek. Katarzyna Drągowska Lek. Izabela Falkowska Lek. Grzegorz Garus Lek. Beata Getka Lek. Zuzanna Handziuk Lek. Marta Hajbos Lek. Ewa Janowska Lek. Monika Jarlińska-Tomaszczyk Lek. Iwona Jarosz-Cedro Lek. Monika Kalinowska Lek. Klaudia Klicka Lek. Ilona Kostro-Nowicka Lek. Ilona Kowalczyk Lek. Dominika Krasuska Lek. Marek Kucharski Lek. Tomasz Lipiński Lek. Mariusz Mogiliński Lek. Jarosław Mrozek Lek. Grzegorz Napiórkowski Lek. Małgorzata Niewiadomska-Kowalczyk Lek. Ewelina Orzeł Lek. Beata Pietraszewska Lek. Agata Pisula-Zaręba Lek. Małgorzata Pękala Lek. Kinga Pospiech Lek Zuzanna Sobiesak Lek. Agnieszka Sotowska Lek. Natalia Sroka-Ostrowska Lek. Piotr Świderczak Lek. Aneta Świetlik Lek Karolina Tomaszewska-Mikut Lek. Małgorzata Wieteska Lek. Pamela Zawistowska **Katedra i Klinika Położnictwa, Chorób Kobiecych i Ginekologii Onkologicznej (2WA)** Prof. dr hab. n. med. Włodzimierz Sawicki Prof. dr hab. n. med. Krzysztof Cendrowski Dr n. med. Michał Bachanek Dr n. med. Bohdan Dźwigała Dr n. med. Anna Kociszewska Dr n. med. Jolanta Mazurek-Kantor Dr n. med. Seweryn Trojanowski Dr n. med. Aleksandra Zielińska Lek. Zofia Awiżeń-Panufnik Lek. Marta Chołuj Lek. Ewa Dobrzyńska Lek. Katarzyna Huzior Lek. Mateusz Kryczka Lek. Witold Krzywdziński Lek. Wiktoria Malinowska Lek. Jarosław Michalski Lek. Monika Ostapów Lek. Monika Pazura-Turowska Lek. Katarzyna Pietuch Lek. Anna Słomka Lek. Mateusz Stępień Lek. Natalia Świątek Lek. Olga Ulan Lek. Aleksandra Warska

	Lek. Joanna Winiarek

2. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	Rok VI, semestr 11 i 12	Liczba punktów ECTS	4
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)			
seminarium (S)		20	0,8
ćwiczenia (C)		40	1,6
e-learning (e-L)			
zajęcia praktyczne (ZP)			
praktyka zawodowa (PZ)			
Samodzielna praca studenta			
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		40	1,6

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Nabycie umiejętności praktycznych w zakresie opieki nad ciężarną, rodzącą, położnicą oraz w zakresie profilaktyki, diagnostyki i leczenia schorzeń ginekologicznych.
C2	Dalsze pogłębianie wiedzy w dziedzinie fizjologii i patologii ciąży, porodu i połogu, a także etiopatogenezy, diagnostyki i terapii chorób kobiecych.
C3	Kształtowanie kompetencji społecznych w zakresie wykorzystania słownictwa medycznego w komunikacji z pacjentem: wywiad i przekazywanie podstawowych informacji pacjentowi w odniesieniu do badań, zabiegów i procedur medycznych dotyczących leczenia i pielęgnacji.

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	**Efekty w zakresie** *(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)*

Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
A.W6.	stadia rozwoju zarodka ludzkiego, budowę i funkcję błon płodowych, łożyska, etapy rozwoju poszczególnych narządów, wpływ czynników szkodliwych na rozwój zarodka i płodu (teratogennych)
B.W22.	przebieg i regulację funkcji rozrodczych u kobiet i mężczyzn
B.W29.	zasady prowadzenia badań naukowych, obserwacyjnych i doświadczalnych oraz badań służących rozwojowi medycyny, podstawy interpretacji danych
C.W3.	prawidłowy kariotyp człowieka, zespoły zaburzeń genetycznych, determinacja płci płodu
C.W6.	uwarunkowania genetyczne grup krwi człowieka i konfliktu serologicznego w układzie Rh
C.W38.	podstawowe zasady farmakoterapii i farmakoekonomii
C.W51.	mechanizmy działania hormonów
D.W14.	zasady promocji zdrowia, jej zadania i główne kierunki działania, ze szczególnym uwzględnieniem znajomości roli elementów zdrowego stylu życia
E.W5.	podstawowe sposoby diagnostyki i terapii płodu
E.W21.	problematykę seksualności człowieka i podstawowych zaburzeń z nią związanych
E.W36.	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w najczęstszych chorobach przenoszonych drogą płciową
F.W3.	zasady kwalifikacji do podstawowych zabiegów operacyjnych i inwazyjnych procedur diagnostyczno-leczniczych, zasady ich wykonywania, efektywność, najczęstsze powikłania
F.W9.	Zaburzenia i postępowanie diagnostyczne oraz terapeutyczne dotyczące w szczególności: 1) cyklu miesiączkowego i jego zaburzeń 2) okresu dzieciństwa, pokwitania 3) okresu dojrzałości płciowej 4) ciąży 5) porodu fizjologicznego i patologicznego oraz połogu 6) zapaleń w obrębie narządów płciowych 7) regulacji urodzeń 8) menopauzy 9) senium
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
B.U10.	korzystać z baz danych, w tym internetowych i wyszukiwać potrzebne informacje za pomocą dostępnych narzędzi
C.U2.	identyfikować wskazania do wykonania konkretnych badań laboratoryjnych, obrazowych ze szczególnym zwróceniem uwagi na badania prenatalne
C.U17.	posługiwać się informatorami farmaceutycznymi i bazami danych o produktach leczniczych
D.U4.	budować atmosferę zaufania podczas całego procesu diagnostycznego i leczenia

D.U5.	przeprowadzać rozmowę z pacjentem, dorosłym, dzieckiem i rodziną z zastosowaniem technik aktywnego słuchania i wyrażania empatii, wsparcia oraz rozmawiać z pacjentem o jego sytuacji życiowej
D.U12.	komunikować się ze współpracownikami, udzielając informacji zwrotnej
D.U13.	przestrzegać wzorców etycznych w działaniach zawodowych
D.U15.	przestrzegać praw pacjenta
D.U16.	wykazywać odpowiedzialność za podnoszenie swoich kwalifikacji i przekazywanie wiedzy innym
E.U28.	pobierać i zabezpieczać materiał do badań wykorzystywanych w diagnostyce laboratoryjnej
E.U29. pkt 2	wykonywać podstawowe procedury i zabiegi medyczne, w tym monitorowanie parametrów życiowych przy pomocy kardiomonitora i pulsoksymetru
E.U32.	planować konsultacje specjalistyczne
E.U38.	prowadzić dokumentację medyczną pacjenta
F.U2.	posługiwać się podstawowymi narzędziami chirurgicznymi
F.U3.	Znać i stosować się do zasad aseptyki i antyseptyki
F.U13.	rozpoznawać objawy podmiotowe i przedmiotowe świadczące o nieprawidłowym przebiegu ciąży (krwawienia z dróg rodnych, zaburzenia czynności skurczowej macicy)
F.U14.	interpretować wyniki badania fizykalnego ciężarnej i wyniki badań laboratoryjnych
F.U15.	interpretować zapis kardiotokograficzny
F.U16.	rozpoznawać rozpoczynający się poród i nieprawidłowy czas jego trwania
F.U17.	interpretować objawy podmiotowe i przedmiotowe w czasie połogu
F.U18.	ustalać zalecenia, wskazania i przeciwwskazania dotyczące stosowania metod antykoncepcji

**W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie", a nie studencie*

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	rozwój, budowę i funkcje organizmu człowieka w warunkach prawidłowych i patologicznych

W2	objawy i przebieg chorób
W3	sposoby postępowania diagnostycznego i terapeutycznego właściwe dla określonych stanów chorobowych
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
U1	rozpoznać problemy medyczne i określić priorytety w zakresie postępowania lekarskiego
U2	rozpoznać stany zagrażające życiu i wymagające natychmiastowej interwencji lekarskiej
U3	zaplanować postępowanie diagnostyczne i zinterpretować jego wyniki
U4	wdrożyć właściwe i bezpieczne postępowanie terapeutyczne oraz przewidzieć jego skutki
U5	komunikować się z pacjentem i jego rodziną w atmosferze zaufania, z uwzględnieniem potrzeb pacjenta oraz przekazać niekorzystne informacje
U6	komunikować się ze współpracownikami w zespole i dzielić się wiedzą
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	nawiązania i utrzymania głębokiego oraz pełnego szacunku kontaktu z pacjentem, a także okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych
K2	kierowania się dobrem pacjenta
K3	przestrzegania tajemnicy lekarskiej i praw pacjenta, przestrzegania zasad kodeksu etyki lekarskiej oraz obwiązujących przepisów prawnych
K4	podejmowania działań wobec pacjenta w oparciu o zasady etyczne, ze świadomością społecznych uwarunkowań i ograniczeń wynikających z choroby
K5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych
K6	propagowania zachowań prozdrowotnych
K7	korzystania z obiektywnych źródeł informacji
K8	formułowania wniosków z własnych pomiarów lub obserwacji
K9	wdrażania zasad koleżeństwa zawodowego i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym

6. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Ćwiczenia (C1)	F/W1 – Badanie ginekologiczne, badanie piersi. Poród fizjologiczny.	W1-W3,

warsztaty (W) / ćwiczenia na fantomach (F) 10 godz.	F/W2 – Nieprawidłowości przy porodzie w położeniu podłużnym główkowym. F/W3 – Dystocja barkowa. F/W4 – Poród w położeniu miednicowym. F/W5 – Porody zabiegowe droga pochwową. F/W6 – Cięcie cesarskie. F/W7 – Warsztaty cytologiczne i kolposkopowe. F/W8 – Diagnostyka obrazowa i endoskopowa w ginekologii. F/W9 – Warsztaty z komunikowania się z pacjentką adekwatnie do sytuacji F/W10 Warsztaty z omówieniem zasad oraz techniki pobierania materiału do badań bakteriologicznych i mykologicznych, cytologicznych i genetycznych w ginekologii i położnictwie.	U1-U6, D.U4-D. U5, DU.13, DU.15, E.U32, E.W5, E.W21, E.W36, F.W3, F.W9 E.U28, C.U2, D.U4, F. U3
Ćwiczenia (C2) blok 24 godz.	ćwiczenia w oddziałach patologii ciąży, ginekologicznym, izbie przyjęć, pracowni USG, ambulatorium	U1-U6, K1- K11, S1-S20, B.U10., C.U17., D.U4., D.U5., D.U12., D.U13., D.U15., D.U16., E.U38., D.W14.,
Ćwiczenia (C3) 6 godz.	zajęcia w Centrum Symulacji Medycznej	U1-U6, K1- K9, S1-S20
WARSZTATY PRAKTYCZNE Seminarium (S1) blok 20 godz.	S1– Krwotoki położnicze. Algorytm postępowania – aspekty praktyczne. S2 – Nadciśnienie ciążowe. Algorytm postępowania – aspekty praktyczne. S3 – Monitorowanie dobrostanu płodu w KTG – przypomnienie podstawowych pojęć i analiza przypadków. S4 – Monitorowanie dobrostanu płodu w USG. Analiza przypadków. S5 – Zagrażający poród przedwczesny, PROM. Algorytmy postępowania. S6 – Leczenie operacyjne w ginekologii – aspekty praktyczne. S7 – Nieprawidłowe krwawienia z dróg rodnych. Algorytmy postępowania. S8 – Ostre schorzenia chirurgiczne w położnictwie i ginekologii: diagnostyka i postępowanie. Analiza przypadków. S9 – Interpretacja wyników badań laboratoryjnych i obrazowych w schorzeniach położniczych i ginekologicznych. S10 – Choroby układu moczowego w ciąży. S11 – Choroby serca i płuc w ciąży. S12 – Terapia płodu. S13 – Wybrane zagadnienia endokrynologiczne w ciąży (choroby tarczycy, nadnerczy i przysadki mózgowej). S14 – Guzy łagodne przydatków. S15 – Nowotwory złośliwe przydatków. S16 – Rak szyjki macicy. S17 – Ciążowa choroba trofoblastyczna. S18 – Rak sromu i pochwy. S19 – Rak trzonu macicy. S20 – Przygotowanie do LEK	A.W6., B.W22., C.W3., C.W6., C.W38., C.W51., C.U2., E.W.5., E.W21, E.W36., E.U28., E.U29.(2), E.U30.(4), F.W3., F.W9., F.U2., F.U3., F.U13., F.U14., F.U15., F.U16., F.U17., F.U18., W1-3, U1-U6,

7. LITERATURA

Obowiązkowa

- Grzegorz H. Bręborowicz, Krzysztof Czajkowski (red.): Położnictwo tom 1, Warszawa 2020, PZWL Wydawnictwo Lekarskie
- Grzegorz H. Bręborowicz, Tomasz Rechberger (red.): Ginekologia, tom 2, Warszawa 2020, PZWL Wydawnictwo Lekarskie
- Fehm T., Janni W., Stickeler E, Tempfer C.B. Ginekologia. Diagnostyka i Terapia. Edra Urban & Partner 2021
- Schlembach D., Berger R., Kainer F. Położnictwo. Diagnostyka Różnicowa i Terapia. Terapia. Edra Urban & Partner 2021
- Przemysław Oszukowski (red.): Podręcznik do ginekologii, Wydawnictwo Mimesis, Gdańsk 2024.
- Przemysław Oszukowski (red.): Podręcznik do położnictwa, Wydawnictwo Mimesis, Gdańsk 2024

Uzupełniająca

- M. Troszyński - „Położnictwo - Ćwiczenia” PZWL 2003 r. Wznowienia 2009-2016.

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ		
Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	**Sposoby weryfikacji efektu uczenia się**	**Kryterium zaliczenia**
W1-W3, C1-C3, S1-S38, U1-U6, K1-K9, A.W6., B.W22., B.W29., B.U10., C.W3., C.W6., C.W38., C.W51., C.U2., C.U17., D.W14., D.U4., D.U5., D.U12., D.U13., D.U15., D.U16., E.W5., E.W21., E.W36., E.U28., E.U29.(2), E.U30.(4), E.U32., E.U38., F.W3., F.W.9., F.U2., F.U3., F.U13., F.U14., F.U15., F.U16., F.U17., F.U18.	W zakresie wiedzy: Egzamin praktyczny (C; F/W)	Egzamin praktyczny przeprowadzany jest w czasie trwania zajęć. W czasie egzaminu oceniana jest umiejętność zebrania wywiadu z pacjentką, oceny wyników badań, zaproponowania rozpoznania i postępowania. Egzamin praktyczny zawiera elementy egzaminu OSCE Ocena z egzaminu będzie składową oceny ostatecznej z przedmiotu.
	W zakresie umiejętności: Egzamin końcowy- (S; C; F/W) Do egzaminu końcowego dopuszczeni zostaną studenci, którzy zaliczyli zajęcia na V i VI roku oraz zdali egzamin praktyczny. Zdanie egzaminu praktyczne jest obowiązkowe również dla studentów Programu Erazmus oraz posiadających IPS. Egzamin praktyczny powinien być zdany w terminie co najmniej 7 dni przed egzaminem testowym. Egzamin końcowy jest egzaminem dwuetapowym: - <u>forma pisemna, która składa się z</u> egzaminu testowego jednokrotnego wyboru, każde pytanie składa się z 5 dystraktorów. 20% pytań testowych będzie ułożonych z wykorzystaniem bazy pytań obowiązujących do egzaminu LEK. Egzamin testowy organizowany jest w dwóch terminach. Uzyskanie oceny dobrej (4,0) lub wyższej z testu pozwala na zwolnienie z egzaminu ustnego); Terminy egzaminów testowych w roku akademickim 2026/2027: • 10.12.2026. godz. 16.30. • 06.05.2027. godz. 16.30. - <u>forma ustna</u>, która składa się z 3 pytań (jedno z dziedziny położnictwa, jedno z zakresu ginekologii, endokrynologii lub onkologii ginekologicznej, jedno z zakresu ćwiczeń położniczych) wybranych losowo z puli pytań. Egzamin ustny przeprowadzany jest przez Ośrodek, w której odbywały się zajęcia na VI roku. Powinien odbyć się w ciągu 3 tygodni od egzaminu testowego. Bank pytań do egzaminu teoretycznego jest dostępny na stronie: 📁<u>Baza pytań do egzaminu ustnego z ginekologii i położnictwa</u> Egzamin poprawkowy: Negatywna ocena z egzaminu testowego skutkuje niezaliczeniem przedmiotu w pierwszym terminie. Egzamin poprawkowy odbywa się w formie ustnej przed Komisją. Student musi odpowiedzieć prawidłowo na minimum 5 pytań. Przy pozytywnej ocenie z egzaminu testowego: - uzyskanie oceny niedostatecznej na egzaminie teoretycznym skutkuje niezaliczeniem przedmiotu w pierwszym terminie.	Ocena z egzaminu testowego jest wystawiana w zależności od ilości uzyskanych prawidłowych odpowiedzi 5,0 (bdb) - 94 – 100 pkt; 4,5 (pdb) - 84 – 93 pkt; 4,0 (db) - 75 – 83 pkt; 3,5 (ddb) - 68 – 74 pkt; 3,0 (dst) - 60 – 67 pkt 2,0 (ndst) <60 pkt Warunkiem zaliczenia egzaminu ustnego jest otrzymanie pozytywnej oceny za każde z trzech pytań. Uzyskanie negatywnej oceny z odpowiedzi na którekolwiek pytanie jest równoznaczne z oceną niedostateczną z całego egzaminu. Ocena ostateczna jest wyliczana na podstawie średniej ocen uzyskanych z egzaminu praktycznego, testowego i ustnego W przypadku zwolnienia z egzaminu ustnego ocena końcowa jest średnią z egzaminu praktycznego i testowego.

	Egzamin poprawkowy w formie ustnej obejmuje pulę pytań jak do pierwszego terminu. Student ma prawo do zdawania egzaminu poprawkowego w dwóch terminach.	

9. INFORMACJE DODATKOWE

Zajęcia z położnictwa i ginekologii prowadzone są w I Katedrze i Klinice Położnictwa i Ginekologii, Pl. Starynkiewicza 1/3, w II Katedrze i Klinice Położnictwie i Ginekologii, ul. Karowa 2 oraz w Katedrze i Klinice Położnictwa, Chorób Kobiecych i Ginekologii Onkologicznej, ul. Kondratowicza 8, zgodnie z planem. W Klinice przy Placu Starynkiewicza zajęcia seminaryjne i warsztaty odbywać się będą w budynku Centrum Symulacji Położniczych „Bezpieczny poród" przy budynku Kliniki (ul. Nowogrodzka 73).

Przed rozpoczęciem bloku opiekun grupy przesyła do starosty grupy Informację mailową o organizacji zajęć. Ewentualne pytania lub wątpliwości dotyczące przebiegu zajęć proszę kierować mailowo na wskazane powyżej adresy e-mail kliniki prowadzącej zajęcia.

Studenci zobowiązani są w czasie zajęć do zmiany ubrania, obuwia oraz noszenia identyfikatora.
W trakcie zajęć studenci mają udostępnione szafki na ubrania. Za klucz do szafki pobierana jest kaucja zwrotna w wysokości **100 zł.**

Blok zajęć trwa 2 tygodnie:
Zajęcia w Klinice odbywają się w godzinach 8.00-13.30.
Dla każdej grupy najpóźniej w pierwszym dniu zajęć udostępniony zostanie indywidualny szczegółowy plan zajęć.
Podstawą do zaliczenia przedmiotu jest 100% frekwencja na zajęciach, aktywny udział w seminariach i ćwiczeniach w izbie przyjęć, sali porodowej, oddziale położniczym, patologii ciąży, pracowni USG, przychodni przyszpitalnej, odbycie zajęć w Centrum Symulacji, zaliczenie egzaminu praktycznego oraz egzaminu końcowego. Podczas odbywania ćwiczeń dopuszcza się w sytuacjach wyjątkowych usprawiedliwioną nieobecność do 3 dni, którą należy odrobić w trakcie lub po zakończonym bloku zajęć indywidualnie (ćwiczenia na dyżurze, seminaria u asystentów). Nieusprawiedliwiona nieobecność dłuższa niż 3 dni skutkuje koniecznością odrobienia całego bloku. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest zaliczenie zajęć z przedmiotu GINEKOLOGIA I POŁOŻNICTWO na V oraz VI roku oraz ENDOKRYNOLOGII GINEKOLOGICZNEJ na V roku. Listę osób dopuszczonych do egzaminu weryfikuje dziekanat na podstawie zgłoszonych przez studentów deklaracji dokonanych poprzez ankietę internetową udostępnioną w tygodniu poprzedzającym termin egzaminu. Nieobecność studenta na egzaminie w zadeklarowanym terminie skutkuje uzyskaniem oceny niedostatecznej z przedmiotu oraz koniecznością zdania egzaminu poprawkowego według zasad określonych powyżej.

Studenckie Koło Naukowe Położniczo – Ginekologiczne przy I Katedrze i Klinice Położnictwa i Ginekologii WUM, Pl. Starynkiewicza
Opiekunowie Koła:
Dr hab. n. med. Barbara Suchońska
lek. Bartosz Korzeb
lek. Łucja Zaborowska
Studenckie Koło Naukowe Endoskopii Ginekologicznej przy I Katedrze i Klinice Położnictwa i Ginekologii WUM, Pl. Starynkiewicza
lek. Łucja Zaborowska
Studenckie Koło Naukowe Seksuologiczne przy I Katedrze i Klinice Położnictwa i Ginekologii WUM, Pl. Starynkiewicza
dr n. med. Piotr Marianowski
Studenckie Koło Naukowe przy II Katedrze i Klinice Położnictwa, Ginekologii i Ginekologii Onkologicznej WUM, ul. Karowa
Opiekunowie Koła:
lek Piotr Świderczak
lek Grzegorz Garus
lek Hanna Biczysko-Sługocka
Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Klinice Położnictwa, Chorób Kobiecych i Ginekologii Onkologicznej WUM, ul. Kondratowicza
Opiekunowie Koła:
lek. Ewa Dobrzyńska
lek. Monika Pazura-Turowska
lek. Mateusz Stępień
lek. Joanna Winiarek

„Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusa przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusa w innych celach wymaga zgody WUM."

UWAGA
Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

PSYCHIATRIA

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2026/2027
Wydział	Lekarski
Kierunek studiów	Lekarski
Dyscyplina wiodąca	Nauki Medyczne
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Zaliczenie i egzamin
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	**Katedra i Klinika Psychiatryczna (1WJ)** Szpital Nowowiejski, ul. Nowowiejska 27, 00-665 Warszawa tel. +48 22 825 12 36 www.psych.wum.edu.pl; psych@wum.edu.pl **II Klinika Psychiatryczna (2WC)** Mazowiecki Szpital Bródnowski, ul. Kondratowicza 8, 03-242 Warszawa tel. 22 326 58 92 psychiatria@brodnowski.pl
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	**Katedra i Klinika Psychiatryczna (1WJ)** Prof. dr hab. n. med. Marcin Wojnar marcin.wojnar@wum.edu.pl **II Klinika Psychiatryczna (2WC)** Prof. dr hab. n. med. Andrzej Kokoszka andrzej.kokoszka@wum.edu.pl
Koordynator przedmiotu	**Katedra i Klinika Psychiatryczna (1WJ)** Dr n. med. Anna Wnorowska anna.wnorowska@wum.edu.pl **II Klinika Psychiatryczna (2WC)** Dr n. med. Barbara Kostecka barbara.kostecka@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus*)*	**Katedra i Klinika Psychiatryczna (1WJ)** Dr n. med. Anna Wnorowska

	anna.wnorowska@wum.edu.pl **II Klinika Psychiatryczna (2WC)** Dr n. med. Barbara Kostecka barbara.kostecka@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	Katedra i Klinika Psychiatryczna: Prof. dr hab. n. med. Marcin Wojnar Prof. dr hab. n. med. Przemysław Bieńkowski Prof. dr hab. n. med. Andrzej Jakubczyk Prof. dr hab. n. med. Anna Klimkiewicz Prof. dr hab. n. med. Tadeusz Nasierowski Prof. dr hab. n. med. Maria Radziwoń-Zaleska Dr hab. n. med. Sylwia Fudalej Dr hab. n. med. Maciej Kopera Dr hab. n. med. Dorota Wołyńczyk-Gmaj Dr n. med. Aleksandra Krasowska Dr n.med. Marta Demkow-Jania Dr n.med. Ewa Drozdowicz Dr n. med. Bartłomiej Gmaj Dr n. med. Piotr Januszko Dr n. med. Anna Mach Dr n. med. Dariusz Maciej Myszka Dr n. med. Anna Justyna Piotrowska Dr n. med. Tadeusz Piotrowski Dr n. med. Małgorzata Rydzewska Dr n. med. Agata Todzia-Kornaś Dr n. med. Anna Wnorowska Dr n. med. Justyna Zaorska Lek. Krzysztof Bogusz Lek. Arkadiusz Jaworski Lek. Karol Knysak Lek. Adam Krzosek Lek. Jakub Kucharski Lek. Szymon Tyras Lek. Anna Winogradow Lek. Agnieszka Sławińska-Ceran Lek. Małgorzata Supińska II Klinika Psychiatryczna: Prof. dr hab. n. med. Andrzej Kokoszka Dr n. med. Artur Cedro Dr n. med. Aleksandra Jodko-Modlińska Dr n. med. Barbara Kostecka Dr n. o zdr. Marcin Obrębski Dr n. o zdr. Martyna Krężołek Lek. Wiktor Buczek Lek. Piotr Jażdżyk Lek. Anna Małyszko Lek. Mikołaj Rejewski Lek. Sylwia Szeidl-Kosson Lek. Anna Wróblewska Lek. Tomasz Przerwa Lek. Wiktoria Zawadzka Mgr Monika Zabel

2. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	Rok VI, semestr: 11 i 12	**Liczba punktów ECTS**	4

FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ	Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim		
wykład (W)		
seminarium (S)	10	0,4
ćwiczenia (C)	50	2
e-learning (e-L)		
zajęcia praktyczne (ZP)		
praktyka zawodowa (PZ)		
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	40	1,6

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Zdobycie wiedzy z zakresu epidemiologii, diagnostyki oraz leczenia zaburzeń psychicznych.
C2	Nabycie umiejętności praktycznych z zakresu przeprowadzenia badania psychiatrycznego, oceny stanu psychicznego oraz planowania postępowania diagnostycznego, terapeutycznego i profilaktycznego.
C3	Kształtowanie kompetencji społecznych w zakresie kierowania się dobrem pacjenta z przestrzeganiem jego praw oraz okazaniem szacunku.

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	**Efekty w zakresie** *(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)*
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
E.W1.	uwarunkowania środowiskowe i epidemiologiczne najczęstszych chorób
E.W15.	podstawowe koncepcje patogenezy zaburzeń psychicznych
E.W16.	symptomatologię ogólną zaburzeń psychicznych i zasady ich klasyfikacji według głównych systemów klasyfikacyjnych

E.W17.	objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w najczęstszych zaburzeniach psychicznych, w tym: 1) schizofrenii, 2) zaburzeniach afektywnych, 3) zaburzeniach nerwicowych i adaptacyjnych, 4) zaburzeniach odżywiania, 5) zaburzeniach związanych z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, 6) zaburzeniach snu
E.W18.	zasady diagnostyki i postępowania w stanach nagłych psychiatrii, z uwzględnieniem problematyki samobójstw
E.W19.	specyfikę zaburzeń psychicznych i ich leczenia w okresie starości
E.W.20.	objawy zaburzeń psychicznych w przebiegu chorób somatycznych, ich wpływ na przebieg choroby podstawowej i rokowanie oraz zasady ich leczenia
E.W21.	problematykę seksualności człowieka i podstawowych zaburzeń z nią związanych
E. W22.	przepisy dotyczące ochrony zdrowia psychicznego, ze szczególnym uwzględnieniem zasad przyjęcia do szpitala psychiatrycznego
E.W42.	wskazania do wdrożenia terapii monitorowanej
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
E.U1.	przeprowadzić wywiad lekarski z pacjentem dorosłym
E.U5.	przeprowadzić badanie psychiatryczne
E.U7.	ocenić stan ogólny, stan przytomności i świadomości pacjenta
E.U13.	oceniać i opisywać stan somatyczny oraz psychiczny pacjenta
E.U15.	rozpoznawać stan po spożyciu alkoholu, narkotyków i innych używek
E.U16.	planować postępowanie diagnostyczne, terapeutyczne i profilaktyczne
E.U20.	kwalifikować pacjenta do leczenia domowego i szpitalnego
E.U32.	planować konsultacje specjalistyczne
E.U38.	prowadzić dokumentacje medyczną pacjenta
E.U17.	przeprowadzać analizę ewentualnych działań niepożądanych poszczególnych leków i interakcji między nimi
E.U18.	proponować indywidualizację obowiązujących wytycznych terapeutycznych i inne metody leczenia wobec nieskuteczności albo przeciwskazań do terapii standardowej
E.U19.	rozpoznawać objawy lekozależności i proponować postępowanie lecznicze

E.U24.	interpretować wyniki badania laboratoryjne i identyfikować przyczyny odchyleń od normy
E.U31.	interpretować charakterystyki farmaceutyczne produktów leczniczych i krytycznie oceniać materiały reklamowe dotyczące leków

**W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie", a nie studencie*

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	**Efekty w zakresie**
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	nawiązania i utrzymania głębokiego oraz pełnego szacunku kontaktu z pacjentem, a także okazywanie zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych
K2	kierować się dobrem pacjenta
K3	przestrzegania tajemnicy lekarskiej i praw pacjenta
K4	podejmowania działań wobec pacjenta w oparciu o zasady etyczne, ze świadomością społecznych uwarunkowań i ograniczeń wynikających z choroby
K5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych
K6	propagowania zachowań prozdrowotnych
K7	korzystania z obiektywnych źródeł informacji
K8	formułowania wniosków z własnych pomiarów lub obserwacji
K9	wdrażania zasad koleżeństwa zawodowego i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym
K10	formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej
K11	przyjęcia odpowiedzialności związanej z decyzjami podejmowanymi w ramach działalności zawodowej, w tym w kategoriach bezpieczeństwa własnego i innych osób

6. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	**Treści programowe**	**Efekty uczenia się**
S1-S2	Zaburzenia afektywne. Omówienie przebiegu, diagnostyki różnicowej, leczenia, rokowania, prezentacja przypadków klinicznych.” Zasady diagnozowania i leczenia w najczęstszych chorobach psychicznych, zasady diagnostyki i postępowania w stanach nagłych psychiatrii, zasady leczenia zaburzeń psychicznych w przebiegu chorób somatycznych, diagnostyka różnicowa najczęstszych zaburzeń psychicznych.	E.W1., E.W15., E.W16., E.W17., E.W19., E.W20., E.W22., E.U1., E.U5., E.U7., E.U16., E.U20., E.U24., E.U32., E.U38.
S3-S4	Schizofrenia. Omówienie przebiegu, diagnostyki różnicowej, leczenia, rokowania, prezentacja przypadków klinicznych.” Zasady diagnozowania i leczenia w najczęstszych chorobach psychicznych, zasady diagnostyki i postępowania w stanach nagłych psychiatrii, zasady leczenia zaburzeń psychicznych w przebiegu chorób somatycznych, diagnostyka różnicowa najczęstszych zaburzeń psychicznych.	E.W1., E.W15., E.W16., E.W17., E.W19., E.W20., E.W22., E.U1., E.U5., E.U7., E.U16., E.U20., E.U24., E.U32., E.U38.
S5-S6	„Zaburzenia organiczne i zaburzenia osobowości. Omówienie przebiegu, diagnostyki różnicowej, leczenia, rokowania, prezentacja przypadków klinicznych.” Zasady diagnozowania i leczenia w najczęstszych chorobach psychicznych, zasady diagnostyki i postępowania w stanach nagłych psychiatrii, zasady leczenia zaburzeń psychicznych w przebiegu chorób somatycznych, diagnostyka różnicowa najczęstszych zaburzeń psychicznych.	E.W1., E.W15., E.W16., E.W17., E.W19., E.W20., E.W22., E.U1., E.U5., E.U7., E.U16., E.U20., E.U24., E.U32., E.U38.
S7-S8	„Zaburzenia nerwicowe. Omówienie przebiegu, diagnostyki różnicowej, leczenia, rokowania, prezentacja przypadków klinicznych.” Zasady diagnozowania i leczenia w najczęstszych chorobach psychicznych, zasady diagnostyki i postępowania w stanach nagłych psychiatrii, zasady leczenia zaburzeń psychicznych w przebiegu chorób somatycznych, diagnostyka różnicowa najczęstszych zaburzeń psychicznych.	E.W1., E.W15., E.W16., E.W17., E.W19., E.W20., E.W22., E.U1., E.U5., E.U7., E.U16., E.U20., E.U24., E.U32., E.U38.
S9	„Uzależnienia. Omówienie przebiegu, diagnostyki różnicowej, leczenia, rokowania, prezentacja przypadków klinicznych.” Zasady diagnozowania i leczenia w najczęstszych chorobach psychicznych, zasady diagnostyki i postępowania w stanach nagłych psychiatrii, zasady leczenia zaburzeń psychicznych w przebiegu chorób somatycznych, diagnostyka różnicowa najczęstszych zaburzeń psychicznych.	E.W1., E.W15., E.W16., E.W17., E.W18., E.W19., E.W20., E.W22., E.U1., E.U5., E.U7.,E.U15., E.U16., E.U20., E.U24., E.U32., E.U38.
S10	Podstawy seksuologii Zasady diagnozowania i leczenia zburzeń seksualnych.	E.W21., E.W22., E.U1., E.U5., E.U16.
C1-C50	Ćwiczenia w strukturach Katedry i Kliniki Psychiatrycznej lub II Kliniki Psychiatrycznej. Wywiad lekarski z pacjentem dorosłym; badanie psychiatryczne; ocena stanu ogólnego, stanu przytomności i świadomości pacjenta; diagnostyka różnicowa najczęstszych zaburzeń psychicznych; ocena i opis stanu somatycznego i psychicznego pacjenta; stan po spożyciu alkoholu, narkotyków i innych używek; zajęcia z zakresu psychofarmakologii, seksuologii, psychogeriatrii; charakterystyka, diagnostyka i postępowanie terapeutyczne; właściwy kontakt z osobami z różnymi rozpoznaniami psychiatrycznymi; właściwa postawa wobec osób chorych – przełamanie negatywnych stereotypów.	E.W1., E.W15., E.W16., E.W17., E.W19., E.W20., E.W22., E.W42., E.U1., E.U5., E.U7., E.U16., E.U17., E.U18., E.U19., E.U20., E.U24., E.U31., E.U32., E.U38., K1., K2., K3., K4., K5., K6., K7., K8., K9., K10., K11.

7. LITERATURA
Obowiązkowa

1. Gałecki P., Szulc A. Psychiatria. Edra Urban&Partner, Wrocław,2018.
2. Gałecki Piotr, Bobińska Kinga, Eichsteadt Krzysztof. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego – komentarz. Wyd.II, Wolters Kluwer Polska, Warszawa, 2016.
3. M. Wojnar, A. Klimkiewicz, A. Wnorowska, A. Jakubczyk i M. Radziwoń-Zaleska (red). Psychiatria. Skrypt dla studentów. Wydanie II, Oficyna WUM, Warszawa, 2026
4. Psychiatria: podręcznik dla studentów medycyny. M. Jarema (red.), PZWL, Warszawa, 2016.
5. Kokoszka A. Zaburzenia psychiczne. W: Interna Szczeklika. Mały podręcznik. Choroby wewnętrzne. Szczeklik

Uzupełniająca

Książki:

1. Introductory Textbook of Psychiatry. DW Black, NC Andreasen, American Psychiatric Publishing 2011.
2. Klasyfikacja zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania w ICD-10. Opisy kliniczne i wskazówki diagnostyczne. Kraków-Warszawa: Uniwersyteckie Wydawnictwo Medyczne „Vesalius", Instytut Psychiatrii i Neurologii, 2000.

Czasopisma: Psychiatria Polska, Psychiatria

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
E.W1., E.W15., E.W16., E.W17., E.W18.,E.W19., E.W20., E.W21. E.W22, E.W42.	1. Ocena studenta podczas zajęć – przeprowadzona przez nauczyciela 2. Kolokwium końcowe w formie ustalonej z nauczycielem prowadzącym ćwiczenia.3. Egzamin testowy w formie elektronicznej, 100 pytań, jednokrotnego wyboru.	1. Zaliczenie seminariów i ćwiczeń (bez oceny) 2. Zaliczenie kolokwium końcowego (bez oceny) 3. Uzyskanie 65% prawidłowych odpowiedzi w teście egzaminacyjnym. Widełki ocen: 0-64 punkty – ocena niedostateczna (2.0) 65-71 punktów – ocena dostateczna (3.0) 72-78 punktów – ocena dostateczna plus (3.5) 79 -85 punkty – ocena dobra (4.0) 86-92 punktów – ocena dobra plus (4.5) 93-100 punktów – ocena bardzo dobra (5.0)
E.U1., E.U5., E.U7., E.U13., E.U15., E.U16., E.U17., E.U18., E.U19., E.U20., E.U24., E.U31., E.U32., E.U38.	Obserwacja studenta podczas zajęć – przeprowadzona przez nauczyciela.	Pozytywna ocena przez prowadzącego nabytych podczas zajęć umiejętności.
K1., K2., K3., K4., K5., K6., K7., K8., K9., K10., K11.	Ocena posiadanych kompetencji w trakcie ćwiczeń.	Poprawne posługiwanie się kompetencjami społecznymi – ocenione przez asystentów.

9. INFORMACJE DODATKOWE

Zajęcia w Katedrze i Klinice Psychiatrycznej odbywają się w strukturach Szpitala Nowowiejskiego.
Zajęcia w II Klinice Psychiatrycznej odbywają się w strukturach Mazowieckiego Szpitala Bródnowskiego oraz Szpitala Psychiatrycznego w Drewnicy (szczegóły zostaną podane pierwszego dnia zajęć w Szpitalu Bródnowskim).

Regulamin zajęć:

- Wymagana jest znajomość treści programowych w zakresie kształcenia z psychiatrii w ramach IV roku studiów kierunku lekarskiego (konieczne zaliczenie kolokwium wstępnego).
- Na zajęciach obowiązuje odzież ochronna (fartuch, obuwie) oraz identyfikator studenta.
- Odrabianie zajęć z inną grupą dziekańską powinno być odpowiednio umotywowane i jest możliwe za zgodą Kierownika Kliniki i po uzgodnieniu terminu z Koordynatorem przedmiotu.
- Obecność na wszystkich seminariach i ćwiczeniach jest obowiązkowa.
- W razie usprawiedliwionej pojedynczej nieobecności na seminarium, konieczne jest zaliczenie tematu seminarium u osoby je prowadzącej
- W przypadku usprawiedliwionej pojedynczej nieobecności na ćwiczeniach, formę odrobienia zajęć należy ustalić z asystentem prowadzącym ćwiczenia.

- Nieobecność należy odrobić najpóźniej do dnia uzyskania zaliczenia.
- Obowiązuje punktualne zgłaszanie się na zajęcia. Spóźnienia przekraczające 15 minut będą traktowane jak nieobecność.
- Sprawdzenie stopnia opanowania materiału odbywa się w czasie każdych zajęć.
- Kolokwium końcowe z zakresu całego programu zajęć odbywa się w ostatnim dniu ćwiczeń w formie ustalonej z nauczycielem prowadzącym ćwiczenia
- Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest uzyskanie zaliczenia z wszystkich seminariów i ćwiczeń oraz kolokwium końcowego.
- Termin egzaminu końcowego ustala Starosta grupy z Biurem Jakości i Innowacyjności Kształcenia.
- Egzamin końcowy odbywa się w formie testu elektronicznego, **nie wcześniej niż tydzień po ukończeniu bloku ćwiczeń.** Zawiera 100 pytań jednokrotnego wyboru o różnym stopniu trudności. Czas trwania egzaminu wynosi 100 minut. Warunkiem zaliczenia egzaminu jest uzyskanie 65% prawidłowych odpowiedzi. . Egzaminy poprawkowe odbywa się na takich samych zasadach. Zgodnie z Regulaminem studiów studentowi przysługują dwa terminy egzaminu poprawkowego.
- Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest wykazanie się niezbędną wiedzą, umiejętnościami oraz kompetencjami podczas zajęć, zaliczenie kolokwium oraz końcowego egzaminu testowego.
- Student ma możliwość oceny zajęć wypełniając uczelnianą ankietę oceny zajęć i nauczycieli akademickich.
- Harmonogram zajęć w Katedrze i Klinice Psychiatrycznej będzie aktualizowany na stronie: https://www.psych.wum.edu.pl. Szczegółowe informacje zostaną przekazane podczas spotkania organizacyjnego w Szpitalu Nowowiejskim przy ul. Nowowiejskiej 27 w Warszawie.
- Harmonogram zajęć w II Klinice Psychiatrycznej wraz ze szczegółowymi informacjami organizacyjnymi będzie przekazywany Staroście grupy przed rozpoczęciem bloku.

Osobą odpowiedzialna za dydaktykę po stronie Katedry i Kliniki Psychiatrycznej jest **dr Anna Wnorowska**, e-mail: anna.wnorowska@wum.edu.pl, natomiast po stronie II Kliniki Psychiatrycznej – **dr Barbara Kostecka**, e-mail: barbara.kostecka@wum.edu.pl

Koła naukowe:

- Psychiatryczne Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze i Klinice Psychiatrycznej WUM; Opiekun SKN - dr n. med. Dariusz Myszka **dariusz.myszka@wum.edu.pl**. Spotkania Koła odbywają się co dwa tygodnie. Informacje o zebraniach wywieszane są na tablicach ogłoszeń w Dziekanacie i CSK przy ul. Banacha.

„Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusa przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusa w innych celach wymaga zgody WUM.”

UWAGA
Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

MEDYCYNA RATUNKOWA

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2026/2027
Wydział	Lekarski
Kierunek studiów	Lekarski
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Zaliczenie i egzamin
Jednostka/jednostki prowadząca/e	Zakład Medycyny Ratunkowej ul. Lindley'a 4, 02-005 Warszawa
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	prof. dr hab. n. med. Jarosław Czerwiński
Koordynator przedmiotu	prof. dr hab. n. med. Jarosław Czerwiński
Osoba odpowiedzialna za sylabus	prof. dr hab. n. med. Jarosław Czerwiński jaroslaw.czerwinski@wum.edu.pl, medycynaratunkowa@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	prof. dr hab. n. med. Jarosław Czerwiński, lek. Leszek Gądek, dr n. med. Małgorzata Gościniak, lek. Łukasz Jabłoński, dr n. o zdr. Ewelina Janczewska, mgr Sławomir Paszek, dr n. o zdr. Łukasz Szemis, dr n. o zdr. Dominika Telecka-Gądek, lek. Monika Trujnara, dr n. o zdr. Wojciech Wieczorek, dr hab. n. med. Bogumiła Wołoszczuk-Gębicka, mgr Radosław Zieliński

2. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów: Rok VI, semestr 11 i 12		**Liczba punktów ECTS**	4
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ	**Liczba godzin**	**Kalkulacja punktów ECTS**	

Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim		
wykład (W)		
seminarium (S)	20	0,8
ćwiczenia (C)	40	1,6
e-learning (e-L)		
zajęcia praktyczne (ZP)		
praktyka zawodowa (PZ)		
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	40	1,6

3. CELE KSZTAŁCENIA

Celem kształcenia jest pozyskanie przez studentów odpowiednich efektów kształcenia w zakresie medycyny ratunkowej, czyli postępowanie w stanach bezpośrednio zagrażających zdrowiu i życiu zgodnie z obowiązującą wiedzą medyczną.

C1	W zakresie wiedzy celem jest pozyskanie i utrwalenie przez studenta tematycznych informacji w zakresie: - budowy i funkcji organizmu człowieka w warunkach prawidłowych i patologicznych; - objawów i przebiegu chorób bezpośrednio zagrażających zdrowiu i życiu; - sposobów postępowania diagnostycznego i terapeutycznego właściwego dla medycyny ratunkowej; - etycznych, społecznych i prawnych uwarunkowań wykonywania zawodu lekarza medycyny ratunkowej oraz zasad promocji zdrowia. Student swoją wiedzę opiera na dowodach naukowych i przyjętych normach.
C2	W zakresie umiejętności celem kształcenia jest nabycie tychże w tematycznych obszarach: - rozpoznania problemu medycznego oraz określenia priorytetów w zakresie postępowania lekarza medycyny ratunkowej; - rozpoznania stanów zagrażających życiu i wymagających natychmiastowej interwencji lekarskiej; - planowania postępowania diagnostycznego i zinterpretowania jego wyników; - wdrożenia właściwego i bezpiecznego postępowania terapeutycznego oraz przewidzenia jego skutków;
C3	W zakresie kompetencji społecznych jest wykształcenie postawy lekarza potrafiącego nawiązać i utrzymać głęboki i pełen szacunku kontakt z chorym.

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Symbol i numer efektu kształcenia uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	**Efekty w zakresie** *(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)*
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	

F.W1	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w odniesieniu do najczęstszych chorób wymagających interwencji chirurgicznej, z uwzględnieniem odrębności wieku dziecięcego, w tym w szczególności: 1. ostrych i przewlekłych chorób jamy brzusznej, 2. chorób klatki piersiowej, 3. chorób kończyn i głowy, 4. złamań kości i urazów narządów;
F.W2	wybrane zagadnienia z zakresu chirurgii dziecięcej, w tym traumatologii i otorynolaryngologii, oraz wady i choroby nabyte będące wskazaniem do leczenia chirurgicznego u dzieci;
F.W3	zasady kwalifikacji do podstawowych zabiegów operacyjnych i inwazyjnych procedur diagnostyczno-leczniczych, zasady ich wykonywania i najczęstsze powikłania;
F.W6	wskazania i zasady stosowania intensywnej terapii;
F.W7	wytyczne w zakresie resuscytacji krążeniowo-oddechowej noworodków, dzieci i dorosłych;
F.W8	zasady funkcjonowania zintegrowanego systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne;
F.W10	problematykę współcześnie wykorzystywanych badań obrazowych, w szczególności: 1. symptomatologię radiologiczną podstawowych chorób, 2. metody instrumentalne i techniki obrazowe wykorzystywane do wykonywania zabiegów medycznych, 3. wskazania, przeciwwskazania i przygotowanie pacjenta do poszczególnych rodzajów badań obrazowych oraz przeciwwskazania do stosowania środków kontrastujących;
F.W13	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w przypadku najczęstszych chorób ośrodkowego układu nerwowego w zakresie: 1. obrzęku mózgu i jego następstw, ze szczególnym uwzględnieniem stanów nagłych, 2. innych postaci ciasnoty wewnątrzczaszkowej z ich następstwami, 3. urazów czaszkowo-mózgowych, 4. wad naczyniowych centralnego systemu nerwowego, 5. guzów nowotworowych centralnego systemu nerwowego, 6. chorób kręgosłupa i rdzenia kręgowego;
F.W16	algorytm postępowania dla poszczególnych stadiów hipotermii przypadkowej oraz hipotermii pourazowej.
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
F.U1	asystować przy typowym zabiegu operacyjnym, przygotowywać pole operacyjne i znieczulać miejscowo okolicę operowaną;
F.U2	posługiwać się podstawowymi narzędziami chirurgicznymi;
F.U3	stosować się do zasad aseptyki i antyseptyki;
F.U5	zakładać wkłucie obwodowe;
F.U7	oceniać wynik badania radiologicznego w zakresie najczęstszych typów złamań, szczególnie złamań kości długich;
F.U8	wykonywać doraźne unieruchomienie kończyny, wybierać rodzaj unieruchomienia konieczny do zastosowania w typowych sytuacjach klinicznych oraz kontrolować poprawność ukrwienia kończyny po założeniu opatrunku unieruchamiającego;
F.U9	zaopatrywać krwawienie zewnętrzne;

F.U10	wykonywać podstawowe zabiegi resuscytacyjne z użyciem automatycznego defibrylatora zewnętrznego i inne czynności ratunkowe oraz udzielać pierwszej pomocy;
F.U11	działać zgodnie z algorytmem zaawansowanych czynności resuscytacyjnych;
F.U12	monitorować stan pacjenta w okresie pooperacyjnym w oparciu o podstawowe parametry życiowe;
F.U21	oceniać stan pacjenta nieprzytomnego zgodnie z międzynarodowymi skalami punktowymi;
F.U22	rozpoznawać objawy narastającego ciśnienia śródczaszkowego;
F.U23	oceniać wskazania do wykonania punkcji nadłonowej i uczestniczyć w jej wykonaniu;
F.U24	asystować przy typowych procedurach urologicznych (endoskopii diagnostycznej i terapeutycznej układu moczowego, litotrypsji, punkcji prostaty);

**W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie", a nie studencie*

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	**Efekty w zakresie**
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	Potrafi nawiązać i utrzymać głęboki i pełen szacunku kontakt z chorym, udziela wsparcia psychicznego ze szczególnym uwzględnienie osób starszych i niedołężnych
K2	Kieruje się dobrem chorego, stawiając je na pierwszym planie
K3	Przestrzega tajemnicy lekarskiej i praw pacjenta
K4	Posiada świadomość własnych ograniczeń i umiejętność stałego dokształcania się
K5	Umie współpracować z innymi członkami zespołu ratownictwa medycznego
K6	Potrafi współpracować z innymi pracownikami ochrony zdrowia
K7	Okazuje szacunek wobec pacjenta poprzez zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych

6. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Seminarium	Zabiegi ratujące życie. BLS, ALS, AED. Uniwersalny algorytm czynności ratujących życie.	F.W6., F.W7., F.W13.
Ćwiczenia	BLS, ALS, AED z wykorzystaniem manekina. Zaawansowane schematy ALS. Rozpoznanie stanów zagrożenia życia, w tym ocena pacjenta nieprzytomnego i postępowanie z zatrzymaniu krążenia. Prowadzenie pośredniego masażu serca, wentylacji, defibrylacji oraz ocena skuteczności tych zabiegów. Monitorowanie czynności życiowych.	F.U10., F.U11., F.U21.
Seminarium	Ostre zespoły wieńcowe. Ostre zaburzenia rytmu serca. EKG w medycynie ratunkowej.	F.W6., F.W7.
Ćwiczenia	Leczenie ostrych zespołów wieńcowych oraz ostrych zaburzeń rytmu serca w opiece przedszpitalnej i SOR. EKG w stanach nagłych: zawał serca, zaburzenia rytmu, zatorowość płucna, zaburzenia elektrolitowe. Wykonanie EKG, zewnętrznej stymulacji serca, wykonywanie kardiowersji elektrycznej.	F.U10., F.U11., F.U21.
Seminaria	Stany przebiegające z dusznością i niewydolnością oddechową. Stan astmatyczny, POCHP, obrzęk płuc, zatorowość płucna, anafilaksja.	F.W6, F.W7., F.W10.
Ćwiczenia	Zasady tlenoterapii i wentylacji. Ćwiczenia (scenariusze) z zakresu przyrządowych i bezprzyrządowych metod udrażniania dróg oddechowych. Konikotomia. Wentylacja pacjenta. Zasady intubacji dotchawiczej. Zakładanie rurki ustno-gardłowej i maski krtaniowej. Wentylacja za pomocą worka samorozprężalnego i maski twarzowej oraz po założeniu maski krtaniowej.	F.U5., F.U11., F.U10
Seminaria	Ostre choroby chirurgiczne. Odma opłucnowa, krwawienie z przewodu pokarmowego, oparzenia.	F.W1., F.W3., F.W10., F.W13.
Ćwiczenia	Leczenie odmy opłucnowej, leczenie krwawienia do przewodu pokarmowego. Zakładanie zgłębnika nosowo-żołądkowego, zgłębnika Sengstakena-Blakemore'a. Zakładanie opatrunku uciskowego i krępulca. Zasady i dokumentacja leczenia krwią i osoczem.	F.U2., F.U23., F.U24., F.U1., F.U22., F.U3., F.U7.
Seminaria	Medycyna ratunkowa dzieci cz. 1. Odrębności fizjologiczne i patofizjologiczne wieku dziecięcego. ZK u dzieci. Podstawowe zabiegi ratujące życie u dzieci. Medycyna ratunkowa dzieci cz. 2. Resuscytacja noworodka bezpośrednio po urodzeniu. Algorytmy zaawansowanych zabiegów ratujących życie u dzieci.	F.W1., F.W2., F.W6., F.W7.
Ćwiczenia	Ćwiczenia (scenariusze) cz. 1. z BLS, PALS, AED z wykorzystaniem manekina dziecka. Ćwiczenia zaawansowanych schematów PALS. Rozpoznanie zatrzymania krążenia u dzieci. Prowadzenie pośredniego masażu serca, wentylacji, defibrylacji oraz ocena skuteczności tych zabiegów. Ćwiczenia cz. 2. Zaawansowane schematy PALS u dzieci i u noworodków bezpośrednio po urodzeniu. Farmakoterapia w PALS. Bezprzyrządowe i przyrządowe metody udrażniania dróg oddechowych. Postępowanie w przypadku zachłyśnięcia i zadławienia u dzieci. Zasady tlenoterapii i wentylacji dzieci. Leczenie bólu związanego z urazem u dzieci. Wstrząs krwotoczny. Hiperkaliemia. Zakładanie rurki ustno-gardłowej, zakładanie maski krtaniowej u dzieci. Tlenoterapia. Wentylacja. Konikotomia u dzieci. Płynoterapia i leczenia zaburzeń metabolicznych.	F.U10., F.U11., F.U21.
Seminarium	Ostre zespoły metaboliczne i zatrucia. Hipo- i hiperglikemia, hiper- i hipokaliemia, hipo- i hipernatremia, hiperamonemia. Zatrucia.	F.W6, F.W7.
Ćwiczenia	Rozpoznawanie i leczenie ostrych zaburzeń metabolicznych. Rozpoznawanie i leczenie zatruć. Schematy postępowania. Monitorowanie pacjenta zatrutego.	F.U11., F.U12., F.U10., F.U21.
Seminarium	Leki i płyny infuzyjne w medycynie ratunkowej.	F.W6

Ćwiczenia	Zastosowanie podstawowych leków w resuscytacji krążeniowo oddechowej i innych stanach zagrożenia życia. Nowoczesna płynoterapia. Metody uzyskiwania dostępów żylnych centralnych i obwodowych. Dostęp doszpikowy. Obliczanie dawek leków, przeliczanie dawek leków do infuzji w pompach.	F.U10., F.U11., F.U21.
Seminarium	Zdarzenia masowe. Przedszpitalna i szpitalna segregacja chorych (triage). Urazy wielomiejscowe i wielonarządowe. Zasady funkcjonowania zintegrowanego systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego.	F.W1., F.W3., F.W6, F.W8., F.W10., F.W13., F.W16.
Ćwiczenia	Postępowanie w urazach wielomiejscowych. Ocena chorych po urazie (algorytmy International Trauma Life Support). Symulacja segregacji chorych. Dokumentacja triage'u. Techniki wykonania ratujących życie zabiegów diagnostyczno-leczniczych: nakłucie jam ciała (punkcja i drenaż opłucnej, punkcja i drenaż jamy brzusznej, nakłucie worka osierdziowego), wenesekcja. Techniki wykorzystania sprzętu (deska ortopedyczna, kołnierz szyjny, szyna Kramera). Zastosowanie usg i innych technik obrazowych w oddziale ratunkowym u chorych z urazami wielomiejscowymi.	F.U2., F.U3., F.U7., F.U8, F.U9., F.U21.

7. LITERATURA

Obowiązkowa

Resuscytacja dla każdego według Wytycznych Europejskiej Rady Resuscytacji 2025. Wytyczne 2025 - PRC Kraków

The ERC Guidelines 2025 Guidelines 2025

Brown A., Cadogan M.: Medycyna ratunkowa. Diagnostyka i leczenie (wydanie 8). Edra Urban & Partner 2023

Alson RL, Han K., Campbell JE,: ITLS. International Trauma Life Support. Ratownictwo przedszpitalne w urazach. Wydanie IX. Medycyna Praktyczna 2022	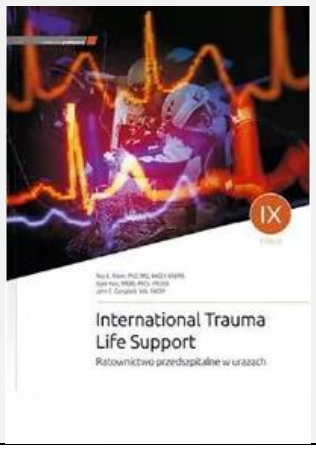
Uzupełniająca	
Jarosław Gucwa, Maria Gruba. Postępowanie w stanach nagłych u dzieci. Medycyna Praktyczna 2024	
Campbell JE, Alson RL: International Trauma Life Support for Emergency Care Providers. 9th Edition. Pearson 2020	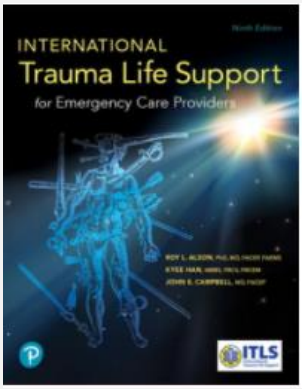

Gucwa J., Ostrowski M.: Zaawansowane zabiegi resuscytacyjne i wybrane stany nagłe. Medycyna Praktyczna 2023	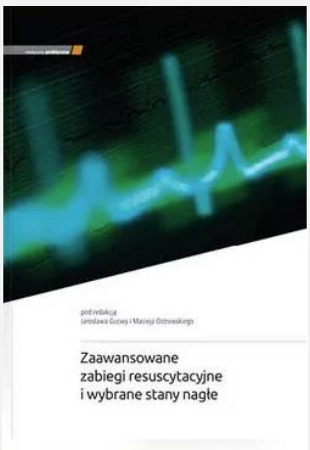
Sobczyk D., Czerwiec J.: POCUS w medycynie ratunkowej. Elamed 2026	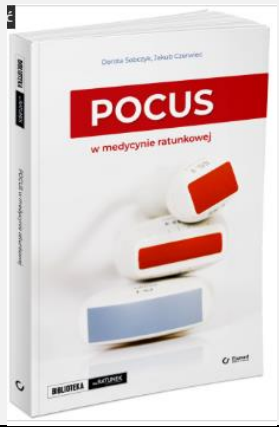

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
F.W1, F.W2, F.W3, F.W6, F.W7, FW8, F.W10, F.W13, F.W16, F.U1, F.U2,F.U3, F.U5, F.U7, F.U8, F.U9, F.U10, F.U11, F.U12, F.U21, F.U22, F.U23, F.U24, K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7	1. Bieżąca ocena wiedzy i umiejętności dokonywana przez prowadzących seminaria i ćwiczenia.	1. Pozytywna bieżąca ocena wiedzy i umiejętności.
	2. Zaliczenie końcowe oceniające praktyczną wiedzę i umiejętności w piątek kończący zajęcia w godzinach w godzinach 8 – 12.30.	2. Pozytywne zaliczenie praktycznych umiejętności.
	3. Egzamin w formie zdalnej (on-line na platformie e-learningu WUMu) we wskazane w szczegółowym programie piątki (egzamin będzie po kilku blokach zajęć, nie na koniec każdego bloku, jak to było dotychczas. Platforma egzaminacyjna jest czynna w dniu egzaminów w godzinach 14 – 20. Egzamin składa się z 20 pytań, każde ma 3 odpowiedzi. Jedna, dwie lub trzy odpowiedzi są prawidłowe. Maksymalna liczba punktów wynosi 60. Indywidualny czas „otwarcia egzaminu" dla studenta wynosi 20 minut, student może podejść do testu jeden raz. Terminy egzaminów poprawkowych (także odbywane w formie zdalnej) będą ustalane indywidualnie.	3. Pozytywny wynik egzaminu, tj. ponad 45 z 60 możliwych do uzyskanie punktów. Skala ocen:

Kryteria i skala ocen z egzaminu testowego Criteria and grading scale for the test exam	
Kryteria Criteria	**Ocena Course grade**
58-60 punktów (points)	**5,0 bardzo dobry (very good)**
55-57 punktów (points)	**4,5 ponad dobry (good +)**
52-54 punktów (points)	**4,0 dobry (good)**
49-51 punktów (points)	**3,5 dość dobry (satisfactory +)**
46-48 punktów (points)	**3,0 dostateczny (satisfactory)**
< 46 punktów (points)	**2,0 niedostateczny (unsatisfactory)**

	Egzaminy poprawkowe tylko dla osób, które uzyskały ocenę niedostateczną.	

9. INFORMACJE DODATKOWE

Informacja dla studentów 6 roku WL nt. kursu z medycyny ratunkowej

1. Zajęcia (seminaria i ćwiczenia z wykorzystaniem fantomów) są prowadzone w formie stacjonarnej w pomieszczeniach Zakładu Medycyny Ratunkowej ZMR (Szpital Kliniczny Dzieciątka Jezus, ul. Lindley'a 4).
2. Ćwiczenia kliniczne tj. zajęcia przy łóżku chorego będą prowadzone w Szpitalnym Oddziale Ratunkowym Szpitala Klinicznego Dzieciątka Jezus SKDJ (ul. Lindley'a 4).
3. Szczegółowy harmonogram zajęć z podziałem na grupy będzie umieszczony na platformie e-learningowej oraz będzie przesyłany do starostów grup; harmonogram będzie uwzględniał zajęcia w Centrum Symulacji Medycznych oraz dni egzaminu.
4. Informacja o doraźnych zmianach w programie szkolenia będzie dostarczana w taki sam sposób.
5. Podczas zajęć stacjonarnych w pomieszczeniach ZMR i SOR Studentów obowiązuje Regulamin.
6. Dodatkowe materiały (teksty źródłowe, opracowania) będą umieszczone na platformie e-learningowej.
7. Dostęp do materiałów umieszczonych na platformie będzie zapewniony przez cały rok akademicki.
8. Zajęcia w Centrum Symulacji Medycznych (CSM) odbywają się w terminach i wg zasad obowiązujących w Centrum
9. Warunkiem zaliczenia przedmiotu są:
   - odbycie ćwiczeń i warsztatów praktycznych w Zakładzie Medycyny Ratunkowej;
   - odbycie zajęć w CSM;;
   - skorzystanie ze wszystkich materiałów umieszczonych na platformie e-learningowej;
   - pozytywne zaliczenie praktycznych umiejętności w piątek zamykający zajęcia
   - złożenie egzaminu w dniu wyznaczonym dla danej grupy lub w terminie poprawkowym.
10. Dokumentami połączonymi treściowo z niniejszą Informacją są:
    - Regulamin dla Studentów obowiązujący podczas zajęć stacjonarnych w pomieszczeniach Zakładu Medycyny Ratunkowej;
    - dwutygodniowy program nauczania medycyny ratunkowej dla 6 roku wydziałów lekarskich;
    - szczegółowy harmonogram zajęć;
    - sylabus przedmiotu.

Regulamin dla Studentów obowiązujący podczas zajęć stacjonarnych w pomieszczeniach Zakładu Medycyny Ratunkowej i Szpitalnym Oddziale Ratunkowym

1. Student ma obowiązek zapoznać się przed rozpoczęciem zajęć z niniejszym regulaminem oraz z dokumentami (znajdują się na stronie Zakładu i platformie e-learningowej) związanymi tematycznie z zajęciami - Informacja dla studentów 6 roku Wydziału Lekarskiego nt. kursu z medycyny ratunkowej, sylabus przedmiotu, dwutygodniowy program nauczania dla 6 roku wydziałów lekarskich, szczegółowy harmonogram zajęć;
2. Student przed i w trakcie zajęć powinien stosować się do bieżących zasad epidemicznych.
3. Student ma obowiązek indywidualnego przygotowania do każdych zajęć w oparciu o wskazaną literaturę, materiały dostępne na platformie e-learningowej oraz informacje opublikowane na stronie Zakładu.
4. Student uczestniczy w zajęciach stacjonarnych w grupie wskazanej w harmonogramie zajęć. Zmiana grupy na wniosek studenta wymaga indywidualnej zgody kierownika ZMR.
5. Organizacja zajęć stacjonarnych może ulec zmianie. Informacje o zmianach dla poszczególnych grup będą umieszczone na platformie e-learningowej.
6. Nieobecność wymaga odpracowania po uzyskaniu zgody asystenta prowadzącego zajęcia w wybranym wspólnie terminie.
7. Student ma obowiązek zmiany obuwia i odzieży wierzchniej w szatni na terenie Zakładu. Obuwie musi posiadać niebrudzącą podłogi podeszwę a odzież ochronna medyczna powinna być schludna, funkcjonalna i bezpieczna.
8. Podczas zajęć praktycznych studenci wykonują ćwiczenia pod kierunkiem asystenta prowadzącego zajęcia zachowując wskazane przez niego zasady bezpieczeństwa.
9. Po skończonych zajęciach praktycznych studenci porządkują oraz czyszczą wykorzystany sprzęt według zasad wskazanych przez asystenta prowadzącego zajęcia.
10. Student ma obowiązek przestrzegania zasad BHP oraz ochrony P-POŻ obowiązujących na terenie Zakładu.
11. W szczególności zabrania się:

- używania sprzętu treningowego bez zgody i nadzoru asystenta prowadzącego zajęcia
- używania urządzeń elektrycznych (zwłaszcza kardiomonitora-defibrylatora) bez zgody i nadzoru asystenta prowadzącego zajęcia.

12. W sprawach nieuregulowanych powyżej stosuje się Regulamin Studiów WUM.

Dwutygodniowy program zajęć podstawowych z medycyny ratunkowej dla 6 roku wydziału lekarskiego 2026-27

Dzień Kod zajęć	Seminaria: 8-9.30	Ćwiczenia: 9.30-12.30 Scenariusze. Wykonywane czynności. Przekazane umiejętności.

Poniedziałek **ALS**	**Zabiegi ratujące życie. BLS, ALS, AED. Uniwersalny algorytm czynności ratujących życie.**	BLS, ALS, AED z wykorzystaniem manekina. Zaawansowane schematy ALS. Rozpoznanie stanów zagrożenia życia, w tym ocena pacjenta nieprzytomnego i postępowanie z zatrzymaniu krążenia. Prowadzenie pośredniego masażu serca, wentylacji, defibrylacji oraz ocena skuteczności tych zabiegów. Monitorowanie czynności życiowych.
Wtorek **CHSERCA**	**Ostre zespoły wieńcowe. Ostre zaburzenia rytmu serca. EKG w medycynie ratunkowej.**	Leczenie ostrych zespołów wieńcowych oraz ostrych zaburzeń rytmu serca w opiece przedszpitalnej i SOR. EKG w stanach nagłych: zawał serca, zaburzenia rytmu, zatorowość płucna, zaburzenia elektrolitowe. Wykonanie EKG, zewnętrznej stymulacji serca, wykonywanie kardiowersji elektrycznej.
Środa **ODD**	**Stany przebiegające z dusznością i niewydolnością oddechową. Stan astmatyczny, POCHP, obrzęk płuc, zatorowość płucna, anafilaksja.**	Zasady tlenoterapii i wentylacji. Ćwiczenia (scenariusze) z zakresu przyrządowych i bezprzyrządowych metod udrażniania dróg oddechowych. Konikotomia. Wentylacja pacjenta. Zasady intubacji dotchawiczej. Zakładanie rurki ustno-gardłowej i maski krtaniowej. Wentylacja za pomocą worka samorozprężalnego i maski twarzowej oraz po założeniu maski krtaniowej.
Czwartek **CHIR**	**Ostre choroby chirurgiczne. Odma opłucnowa, krwawienie z przewodu pokarmowego, oparzenia.**	Leczenie odmy opłucnowej, leczenie krwawienia do przewodu pokarmowego. Zakładanie zgłębnika nosowo-żołądkowego, zgłębnika Sengstakena-Blakemore'a. Zakładanie opatrunku uciskowego i krępulca. Zasady i dokumentacja leczenia krwią i osoczem.
Piątek **PED1**	**Medycyna ratunkowa dzieci cz. 1. Odrębności fizjologiczne i patofizjologiczne wieku dziecięcego. ZK u dzieci. Podstawowe zabiegi ratujące życie u dzieci.**	BLS, PALS, AED z wykorzystaniem manekina dziecka. Ćwiczenia zaawansowanych schematów PALS. Rozpoznanie zatrzymania krążenia u dzieci. Prowadzenie pośredniego masażu serca, wentylacji, defibrylacji oraz ocena skuteczności tych zabiegów.
Poniedziałek **PED2**	**Medycyna ratunkowa dzieci cz. 2. Resuscytacja noworodka bezpośrednio po urodzeniu. Algorytmy zaawansowanych zabiegów ratujących życie u dzieci.**	Zaawansowane schematy PALS u dzieci i u noworodków bezpośrednio po urodzeniu (NILS). Farmakoterapia w PALS i NILS. Bezprzyrządowe i przyrządowe metody udrażniania dróg oddechowych. Postępowanie w przypadku zachłyśnięcia i zadławienia u dzieci. Zasady tlenoterapii i wentylacji dzieci. Leczenie bólu związanego z urazem u dzieci. Wstrząs krwotoczny. Hiperkaliemia. Zakładanie rurki ustno-gardłowej, zakładanie maski krtaniowej u dzieci. Tlenoterapia. Wentylacja. Płynoterapia i leczenia zaburzeń metabolicznych.
Wtorek **MET**	**Ostre zespoły metaboliczne i zatrucia. Hipo- i hiperglikemia, hiper- i hipokaliemia, hipo- i hipernatremia, hiperamonemia. Zatrucia.**	Rozpoznawanie i leczenie ostrych zaburzeń metabolicznych. Rozpoznawanie i leczenie zatruć. Schematy postępowania. Monitorowanie pacjenta zatrutego.
Środa **LEKI**	**Leki i płyny infuzyjne w medycynie ratunkowej.**	Zastosowanie podstawowych leków w resuscytacji krążeniowo oddechowej i innych stanach zagrożenia życia. Nowoczesna płynoterapia. Metody uzyskiwania dostępów żylnych centralnych i obwodowych. Dostęp doszpikowy. Obliczanie dawek leków, przeliczanie dawek leków do infuzji w pompach.

Czwartek **URAZY**	**Zdarzenia masowe. Przedszpitalna i szpitalna segregacja chorych (triage). Urazy wielomiejscowe i wielonarządowe. Zastosowanie FAST.**	Postępowanie w urazach wielomiejscowych. Ocena chorych po urazie (algorytmy International Trauma Life Support). Symulacja segregacji chorych. Dokumentacja triage'u. Techniki wykonania ratujących życie zabiegów diagnostyczno-leczniczych: nakłucie jam ciała (punkcja i drenaż opłucnej, punkcja i drenaż jamy brzusznej, nakłucie worka osierdziowego). Techniki wykorzystania sprzętu (deska ortopedyczna, kołnierz szyjny, szyna Kramera). Zastosowanie usg i innych technik obrazowych w oddziale ratunkowym u chorych z urazami wielomiejscowymi.
Piątek **ZAL**	**8 – 12.30** **Repetytorium. Zaliczenie praktyczne**	
Wyznaczone piątki 14 - 20 **EGZAMIN on-line** **EGZAMIN 14-20 (on-line)**		

„Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusa przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusa w innych celach wymaga zgody WUM.”

UWAGA
Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich

MEDYCYNA RODZINNA

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2026/2027
Wydział	Lekarski
Kierunek studiów	Lekarski
Dyscyplina wiodąca	Nauki Medyczne
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Egzamin
Jednostka/jednostki prowadząca/e	Katedra i Zakład Medyny Rodzinnej Uniwersyteckie Centrum Stomatologii, 02-097 Warszawa, ul. S. Binieckiego 6, IV piętro, Tel.: (+48 22) 116 62 32 medycyna.rodzinna@wum.edu.pl
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Prof. dr hab. n. med. Katarzyna Życińska katarzyna.zycinska@wum.edu.pl
Koordynator przedmiotu	Prof. dr hab. n. med. Katarzyna Życińska katarzyna.zycinska@wum.edu.pl Dr n. med. Dorota Szydlarska dorota.szydlarska@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus	Prof. dr hab. n. med. Katarzyna Życińska katarzyna.zycinska@wum.edu.pl Dr n. med. Dorota Szydlarska dorota.szydlarska@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	Prof. dr hab. n. med. Katarzyna Życińska Prof. dr hab. n. med. Kazimierz Wardyn Dr hab. n. med. Tadeusz M. Zielonka Dr n. med. Dorota Szydlarska Dr Łukasz Durajski Dr Konstanty Radziwiłł Dr Adam Górecki-Gomoła Dr n. med. Mateusz Puchala

	Dr Aleksandra Paszkowska Dr Urszula Sulkowska Mg Paulina Pawłowska Dr Małgorzata Zaława-Dąbrowska Mgr Beata Ciejka Miejsca realizowania zajęć praktycznych: 1. Centrum Medycyny Rodzinnej CSK MSWiA, ul. Wołoska 137 2. SPZZLO Warszawa - Żoliborz ul. Szajnochy 8 3. Centrum Medyczne WUM ul. Nielubowicza 5 4. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej BGMED Al. KEN 19 5. SPZOZ Wola - Śródmieście ul. Grzybowska 34 6. ZZOZ Warszawa Praga-Północ, ul. Otwocka 1 7. Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, ul. Przybyszewskiego 20/24

2. INFORMACJE PODSTAWOWE

Rok i semestr studiów	Rok VI, semestr 11 i 12	**Liczba punktów ECTS**	4

FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ / **Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim**	**Liczba godzin**	**Kalkulacja punktów ECTS**
wykład (W)		
seminarium (S)	20	0,8
ćwiczenia (C)	40	1,6
e-learning (e-L)		
zajęcia praktyczne (ZP)		
praktyka zawodowa (PZ)		
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	40	1,6

3. CELE KSZTAŁCENIA

C1	Doskonalenie umiejętności podmiotowego i przedmiotowego badania pacjenta.
C2	Poznanie zasad rozpoznawania, profilaktyki i interwencji w przypadkach przemocy w rodzinie.
C3	Omówienie zasad współpracy lekarza rodzinnego z lekarzem specjalistą oraz zasad opieki przed- i poszpitalnej.

C4	Zapoznanie się z funkcjonowaniem praktyki lekarza rodzinnego w POZ.

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	**Efekty w zakresie** *(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)*
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
E.W1	uwarunkowania środowiskowe i epidemiologiczne najczęstszych chorób
E.W2	zasady żywienia dzieci zdrowych i chorych, szczepień ochronnych i prowadzenia bilansu zdrowia dziecka
E.W3 pkt. 2,3,4,5,6,7,9,10,11	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w przypadku najczęstszych chorób dzieci : 2. wad serca, zapalenia mięśnia sercowego, wsierdzia i osierdzia, kardiomiopatii, zaburzeń rytmu serca, niewydolności serca, nadciśnienia tętniczego, omdleń, 3. ostrych i przewlekłych chorób górnych i dolnych dróg oddechowych, wad wrodzonych układu oddechowego, gruźlicy, mukowiscydozy, astmy, alergicznego nieżytu nosa, pokrzywki, wstrząsu anafilaktycznego, obrzęku naczynioworuchowego, 4. niedokrwistości, skaz krwotocznych, stanów niewydolności szpiku, chorób nowotworowych wieku dziecięcego, w tym guzów litych typowych dla wieku dziecięcego, 5. ostrych i przewlekłych bólów brzucha, wymiotów, biegunek, zaparć, krwawień z przewodu pokarmowego, choroby wrzodowej, nieswoistych chorób jelit, chorób trzustki, cholestaz i chorób wątroby oraz innych chorób nabytych i wad wrodzonych przewodu pokarmowego, 6. zakażeń układu moczowego, wad wrodzonych układu moczowego, zespołu nerczycowego, kamicy nerkowej, ostrej i przewlekłej niewydolności nerek, ostrych i przewlekłych zapaleń nerek, chorób układowych nerek, zaburzeń oddawania moczu, choroby refluksowej pęcherzowo-moczowodowej, 7. zaburzeń wzrastania, chorób tarczycy i przytarczyc, chorób nadnerczy, cukrzycy, otyłości, zaburzeń dojrzewania i funkcji gonad, 9. najczęstszych chorób zakaźnych wieku dziecięcego, 10. zespołów genetycznych, 11. chorób tkanki łącznej, gorączki reumatycznej, młodzieńczego zapalenia stawów, tocznia układowego, zapalenia skórno-mięśniowego;
E.W4	zagadnienia: dziecka maltretowanego i wykorzystywania seksualnego, upośledzenia umysłowego, zaburzeń zachowania: psychoz, uzależnień, zaburzeń odżywiania i wydalania u dzieci
E.W7	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w odniesieniu do najczęstszych chorób wewnętrznych występujących u osób dorosłych oraz ich powikłań. 1. chorób układu krążenia, w tym choroby niedokrwiennej serca, wad serca, chorób wsierdzia, mięśnia serca, osierdzia, niewydolności serca (ostrej i przewlekłej), chorób naczyń tętniczych i żylnych, nadciśnienia tętniczego – pierwotnego i wtórnego, nadciśnienia płucnego 2. chorób układu oddechowego, w tym chorób dróg oddechowych, przewlekłej obturacyjnej choroby płuc, astmy oskrzelowej, rozstrzenia oskrzeli, mukowiscydozy, zakażeń układu oddechowego, chorób śródmiąższowych płuc, opłucnej, śródpiersia, obturacyjnego i centralnego bezdechu sennego, niewydolności oddechowej (ostrej i przewlekłej), nowotworów układu oddechowego 3. chorób układu pokarmowego, w tym chorób jamy ustnej, przełyku, żołądka i dwunastnicy, jelit, trzustki, wątroby, dróg żółciowych i pęcherzyka żółciowego 4. chorób układu wydzielania wewnętrznego, w tym chorób podwzgórza i przysadki, tarczycy, przytarczyc, kory i rdzenia nadnerczy, jajników i jąder oraz guzów neuroendokrynnych, zespołów wielogruczołowych, różnych typów cukrzycy i zespołu metabolicznego – hipoglikemii, otyłości, dyslipidemii

	5. chorób nerek i dróg moczowych, w tym ostrych i przewlekłych niewydolności nerek, chorób kłębuszków nerkowych i śródmiąższowych nerek, torbieli nerek, kamicy nerkowej, zakażeń układu moczowego, nowotworów układu moczowego, w szczególności pęcherza moczowego i nerki 6. chorób układu krwiotwórczego, w tym aplazji szpiku, niedokrwistości, granulocytopenii i agranulocytozy, małopłytkowości, białaczek ostrych, nowotworów mieloproliferacyjnych i mielodysplastyczno-mieloproliferacyjnych, zespołów mielodysplastycznych, nowotworów z dojrzałych limfocytów B i T, skaz krwotocznych, trombofilii, stanów bezpośredniego zagrożenia życia w hematologii, zaburzeń krwi w chorobach innych narządów 7. chorób reumatycznych, w tym chorób układowych tkanki łącznej, układowych zapaleń naczyń, zapaleń stawów z zajęciem kręgosłupa, chorób metabolicznych kości, w szczególności osteoporozy i choroby zwyrodnieniowej stawów, dny moczanowej, 8. chorób alergicznych, w tym anafilaksji i wstrząsu anafilaktycznego oraz obrzęku naczynioruchowego 9. zaburzeń wodno-elektrolitowych i kwasowo-zasadowych: stanów odwodnienia, stanów przewodnienia, zaburzeń gospodarki elektrolitowej, kwasicy i zasadowicy
E.W38	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w najczęstszych chorobach i specyficznych problemach w praktyce lekarza rodzinnego
E.W40	podstawy teoretyczne i praktyczne diagnostyki laboratoryjnej
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
E.U1	przeprowadzić wywiad lekarski z pacjentem dorosłym
E.U2	przeprowadzić wywiad lekarski z dzieckiem i jego rodziną
E.U3	przeprowadzić pełne i ukierunkowane badanie fizykalne pacjenta dorosłego
E.U12	przeprowadzić diagnostykę różnicową najczęstszych chorób osób dorosłych i dzieci
E.U14	rozpoznawać stany bezpośredniego zagrożenia życia
E.U16	zaplanować postępowanie diagnostyczne, terapeutyczne i profilaktyczne
E.U24	interpretować badania laboratoryjne i identyfikuje przyczyny odchyleń
E.U27	kwalifikować pacjenta do szczepień
E.U29 pkt 1,2,6,8,9	wykonywać podstawowe procedury i zabiegi medyczne, w tym: 1. pomiar temperatury ciała, pomiar tętna, nieinwazyjny pomiar ciśnienia tętniczego 2. monitorowanie parametrów życiowych przy pomocy kardiomonitora, pulsoksymetrii 6. pobieranie wymazów z nosa, gardła i skóry 8. standardowy elektrokardiogram spoczynkowy wraz z interpretacją 9. proste testy paskowe i pomiar stężenia glukozy we krwi
E.U32	planować konsultacje specjalistyczne
E.U38	prowadzić dokumentację medyczną pacjenta w POZ

**W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie", a nie studencie*

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	nawiązywania i utrzymywania głębokiego i pełnego szacunku kontaktu z chorym
K2	przestrzegania tajemnicy lekarskiej w POZ
K3	nawiązania i utrzymania głębokiego oraz pełnego szacunku kontaktu z pacjentem, a także okazywanie zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych

6. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Seminaria	1.Zasady organizacji POZ. Opieka koordynowana w POZ. (Prof. Katarzyna Życińska) 2. Opieka geriatryczna w POZ. (Dr Konstanty Radziwiłł) 3. Opieka koordynowana – ścieżka endokrynologiczna. (Dr Dorota Szydlarska) 4. Rozwój emocjonalny dzieci i problemy przemocy w rodzinie. (Mgr Beata Ciejka) 5. Obowiązkowy kalendarz szczepień i szczepienia podróżnych. Współpraca lekarza rodzinnego z GIS i Sanepidem Dr Łukasz Durajski) 6. Infekcje dróg oddechowych i zasady racjonalnej antybiotykoterapii w POZ. (Doc. Tadeusz M. Zielonka) 7. Choroby narządu ruchu w praktyce lekarza rodzinnego. (Dr n. med. Mateusz Puchala) 8. Dokumentacja onkologiczna w POZ. (Dr Urszula Sulkowska/mgr Paulina Pawłowska) 9. Programy profilaktyczne Ministerstwa Zdrowia w POZ. (Dr Zuzanna Banaszkiewicz) 10. Opieka koordynowana – ścieżka kardiologiczna (Dr Adam Górecki-Gomoła) 11. Leczenie dietetyczne w chorobach przewlekłych w praktyce lekarza rodzinnego. (Dr Aleksandra Paszkowska)	E.W1-E.W4; E.W7; E.W8; E.W9; E.W11; E.W38; E.W40 E.U1-E.U4; E.U11; E.U12; E.U14; E.U16; E.U24; E.U27; E.U29; E.U32; E.U35, E.U38; K1- K3
Ćwiczenia	W praktykach lekarza rodzinnego (LR) studenci uczestniczą w pracy lekarza POZ podczas przyjmowania pacjentów w gabinecie, również w punkcie szczepień (kwalifikacja do szczepień), podczas środowiskowych wizyt domowych, a także podczas udzielania teleporad. W ramach współpracy z Fundacją Dajemy Dzieciom Siłę studenci poznają etapy rozwoju emocjonalnego u dzieci oraz omawiają problem przemocy w rodzinie, sposoby jej rozpoznawania, profilaktyki i interwencji.	

7. LITERATURA

Obowiązkowa

Pediatria w praktyce lekarza POZ, red. A. Dobrzańska, Ł. Obrycki, P. Socha; wyd. Standardy Medyczne, 2022
ABC Bilansów zdrowia dziecka: podręcznik dla lekarzy, red. A. Oblacinska , M.Jodkowska, P. Sawiec (red.), Kraków, Medycyna Praktyczna,2017
Wakcynologia praktyczna; red. P. Ciechanowski, D. Mrożek-Budzym; wyd. Alfa-Medica Press
EKG dla lekarzy rodzinnych. Atlas. Red. Ireneusz Szymczyk, Błażej Kusz, wyd. Fundacja Pro Medico Śląskiej Izby Lekarskiej w Katowicach, Katowice 2022
Repozytorium Medycyny Rodzinnej 2025; red. Adam Windak, Sławomir Chlabicz, wyd. ZiZ Centrum Edukacji, Kraków 2025

Uzupełniająca

Zalecenia kliniczne dotyczące postepowania u chorych na cukrzycę Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego (część dotycząca postępowania w POZ)
Zalecenia kliniczne dotyczące postepowania u chorych na otyłość 2022 polskiego Towarzystwa Leczenia Otyłości
Wytyczne ESC 2021 dotyczące prewencji chorób układu sercowo-naczyniowego w praktyce klinicznej
Rekomendacje postępowania w pozaszpitalnych zakażeniach układu oddechowego 2016
Platforma e-learningowa WUM Katedry i Zakładu Medycyny Rodzinnej

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
E.W1-E.W4; E.W7; E.W8; E.W9; E.W11; E.W38; E.W40 E.U1-E.U4; E.U11; E.U12; E.U14; E.U16; E.U24; E.U27; E.U29; E.U32; E.U35, E.U38; K.S1- K.S3	Egzamin testowy – 100 pytań jednokrotnego wyboru. Obecność i aktywny udział na wszystkich seminariach i ćwiczeniach. Weryfikacja kompetencji i umiejętności – obserwacja studenta przez nauczyciela podczas zajęć.	Kryterium zdania Egzaminu to 70 % poprawnych odpowiedzi. Zastosowana skala ocen (dla 100 zadań): 2,0: 0 – 69 punktów 3,0: 70 – 74 punkty 3,5: 75 – 81 punktów 4,0: 82 – 88 punktów 4,5: 89 – 95 punktów 5,0: 96 – 100 punktów

9. INFORMACJE DODATKOWE

Regulamin dla studentów podczas zajęć w Katedrze Medycyny Rodzinnej:
1. Student zobowiązany jest do zapoznania się przed zajęciami z programem nauczania oraz planem dla swojej grupy na stronie internetowej https://medycynarodzinna.wum.edu.pl/
2. Studenci uczestniczą w zajęciach (seminariach i ćwiczeniach) wyłącznie ze swoją grupą dziekańską. W wyjątkowych, uzasadnionych sytuacjach możliwa jest zmiana grupy po uzyskaniu zgody Kierownika Katedry.
Prośby należy przesyłać droga mailową na adres: medycyna.rodzinna@wum.edu.pl
3. Pierwszego dnia zajęć każdy student otrzymuje Indywidualną Kartę Zaliczeń, którą należy zwrócić w ciągu tygodnia po zakończeniu bloku.
4. Podczas ćwiczeń w Poradniach Medycyny Rodzinnej każdy student powinien mieć identyfikator, czysty fartuch, obuwie na zmianę, stetoskop oraz indywidualne środki ochrony osobistej.
5. Odrabianie nieobecności na zajęciach ustalane jest z koordynatorem zajęć, zgodnie z zasadami w Regulaminie WUM.
6. Warunkiem przystąpienia do Egzaminu Końcowym w formie testowej jest uzyskanie zaliczenia całego bloku ćwiczeniowego - wszystkich seminariów, zajęć praktycznych w podanym terminie - nie później niż 7 dni przed planowanym Egzaminem oraz oddanie Indywidualnej karty zaliczeń do Sekretariatu Katedry.
7. Kryterium zdania Egzaminu jest uzyskanie minimum 70 % poprawnych odpowiedzi.
8. Wszelkie uwagi lub zastrzeżenia do pytań egzaminacyjnych będą rozpatrywane zgodnie z Regulaminem Egzaminów WUM.
9. Oceny pozytywne z Egzaminu nie podlegają poprawie.
10. Egzaminy poprawkowe będą przeprowadzane na tych samych zasadach jak egzamin w pierwszym terminie (dwa terminy poprawkowe).
11. Student zobowiązany jest do przestrzegania Regulaminu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego (na stronie Uczelni).
12. Osoba odpowiedzialna za sprawy studenckie - dr n. med. Dorota Szydlarska - dorota.szydlarska@wum.edu.pl
13. Przy Katedrze działa Koło Naukowe ,,RODZINNE'', którego opiekunem jest Prof. dr. hab. n. med. Kazimierz Wardyn oraz lek. Adam Górecki-Gomoła.
14. Przy Katedrze działa Koło Naukowe ,,TRENER ZDROWIA'', którego opiekunem jest lek. Adam Górecki-Gomoła.
15. Zapraszamy na konsultacje dydaktyczne z pracownikami Katedry po wcześniejszym e-mailowym ustaleniu terminu.

UWAGA !!!
W szczególnych sytuacjach, po obustronnym porozumieniu, forma zajęć może ulec zmianie ze stacjonarnej na on-line.
W przypadku prowadzenia zajęć on-line wymagana jest włączona i działająca kamera.
O formie i miejscu prowadzenia zajęć będą Państwo informowani poprzez stronę Katedry https://medycynarodzinna.wum.edu.pl/

„Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusa przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusa w innych celach wymaga zgody WUM."

UWAGA
Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich